

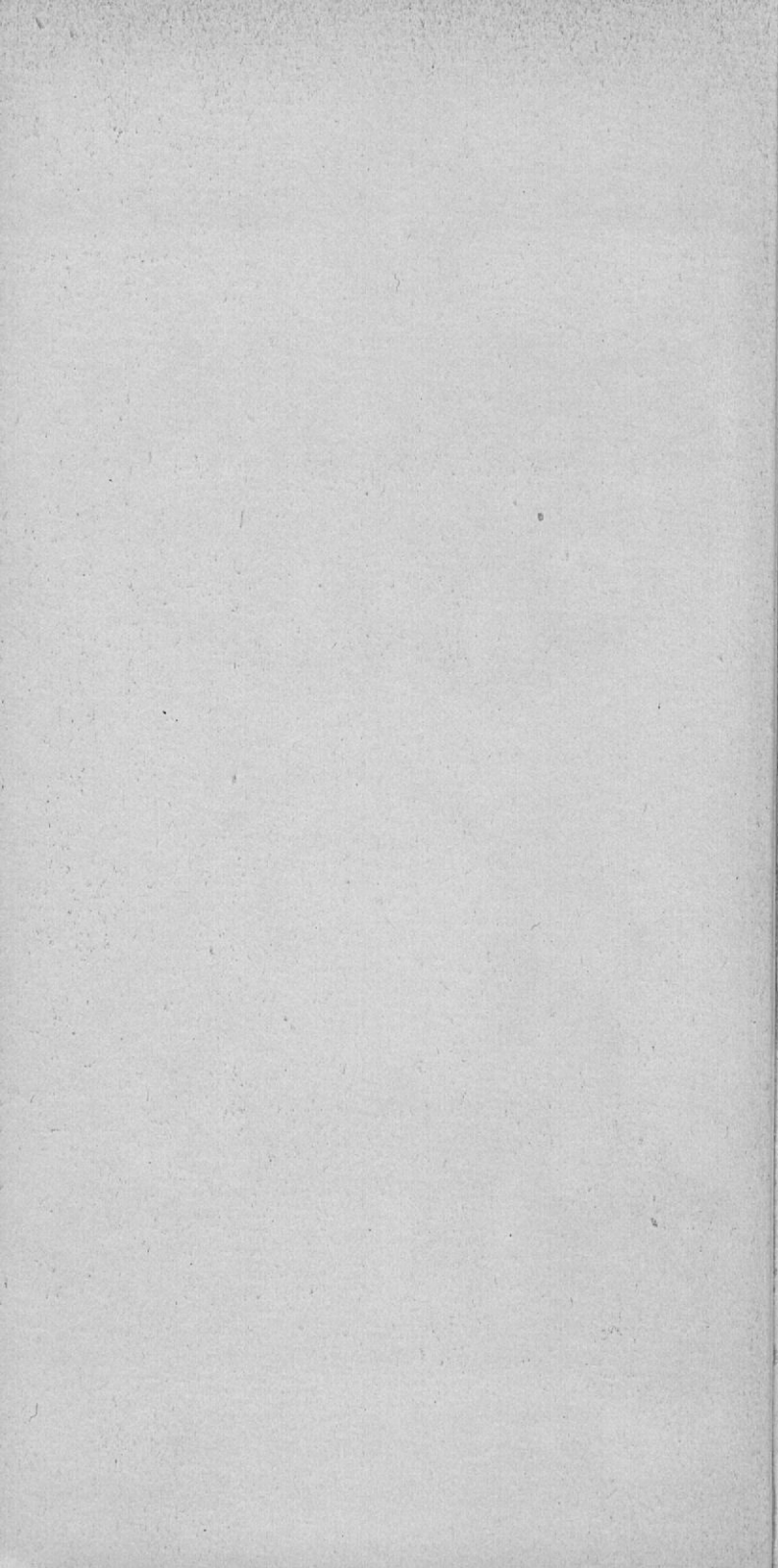
BERLIINI

OLYMPIALAISVUONNA

SUPPEA

KÄSIKIRJA

BERLIINI

oo OLYMPIALAIS oo

KÄSIKIRJA

OIKEUDET PIDÄTETÄÄN

Painettu F. Tilgmann OY:n
Kirja- ja Kivipainossa
HELSINGISSÄ 1936

JAKAJA
SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA

BERLINI

OLYMPIALAISVUONNA 1936

SUPPEA

KÄSIKIRJA

AKATEEMINEN JULKAISUTOIMISTO

HELSINKI

SISÄLLYSLUETTELO

<u>BERLIINI-KATSAUS</u>	Sivu
KAUPUNGIN HISTORIAA	9
KAUPUNGIN YLEISSILMÄYS	11
LIIKENNETIETOJA	13
Rautatieliikenne	13
Asemat — Kaukojunat — »S-Bahn»-junat — Esikaupunkijunat.....	13
Kaupunkiliikenne.....	14
Maanalainen liikenne — Raitiotie — Linja-autot — Vuokra-autot	14
Lentoliikenne	15
Vesiliikenne	15
VIRASTOTIETOJA	16
Hallinnollisia virastoja	16
Valtakunnanhallinta — Kaupunginhallinta	16
Lähetystöjä ja konsulivirastoja	16
Muita virastoja	17
Pollisivirasto — Passivirasto — Osoitetoimisto	17
Posti — Lennätin — Puhelin	17
SIVISTYS JA TIEDE	18
Yliopisto — Korkeakouluja	18
Opistoja — Kirjastoja	19
TAIDE- JA MUSIIKKI	20
Taidekokoelmia — Konserttisaleja	20
Teattereja — Oopperoita — Operetteja	21
KIRKKOJA — LINNOJA — MUSEOITA.....	22
ARKKITEHTUURIA — KAUNEUTTA	25
Kansallisia muistomerkkejä	25
Huomattavia rakennuksia	25
Puistoja — Aukeita — Valtakatuja	26
SANAN — TYÖN — RAHAN MAHTI.....	28
Sanomalehtitaloja — Pankki- ja rahalaitoksia	28
Teollisuuslaitoksia — Tavarataloja	28
TERVEYDENHOITO — URHEILU — ULKOILU.....	29
Terveystenhoitovirastoja ja -laitoksia.....	29
Urheiluvirastoja ja -laitoksia — Urheilukenttiä	29
HUVITTELUTILAISUUKSIA.....	31
KAUPUNGIN YMPÄRISTÖÄ	33
MAJOITUS — RUOKAILU	35
Hotelleja — Matkustajakoteja	35
Ravintoloita — Ruokaloita	35
PAIKANNIMIHAKEMISTO.....	37
Kadut — Asemat — Aukeat — Sillat	37

<u>OLYMPIALAIKATSAUS</u>	Sivu
OLYMPIA-HYMNI	53
OLYMPIALAIKISOJEN HISTORIAA	54
Antiikin Olympialaiskisat.....	54
Uuden ajan Olympialaiset	55
OLYMPIALAIKISAT vv. 1896—1936	56
SUOMEN OLYMPIALAINEN KOMITEA	57
KISOJEN YLEISOHJELMA	Liite
OSANOTTAJAMAAT	58
SUOMEN JOUKKUE XI. OLYMPIALAISISSA	59
Osanottajamme lajeissa	59
Henkilötietoja.....	61
KISOJEN AVAJAISJUHLALLISUUDET	68
KISOJEN OTTELUPAIKAT	70
Valtakunnan Urheilukenttä — Reichssportfeld	70
Olympia-Stadion	70
Hockeystadion — Tennisstadion — Uimastadion	72
Polokenttä — Ratsastusalue — Voimisteluhalli.....	72
Dietrich-Eckart ulkoilmanäyttämö.....	74
Deutschlandhalle — Pyöräilystadion	74
Döberitz — Grünau — Wannsee.....	74
Kielin lahti	75
MUITA KILPAILUJA KISOJEN AIKANA.....	76
Maailmanmestaruuskilpailut keilailussa	76
Autoilijain »tähtiajo» — »Kanoottitähtikilpailu»	76
Urheilu- ja liitolentäjien kilpailuja.....	76
NÄYTTELYJÄ — TAIDEKILPAILUJA	77
URHEILIJAIN MAJOITUS	78
Olympialaiskylä — Olympisches Dorf	78
Nuorisoleiri — Jugendzeltlager	79
ERIKOISTIETOJA JA OHJEITA	80
Matkat — Matka-alennukset — Pääsyliput	80
Ohjeet — Opastus	80
Majoitus — Ruokailu	80
KISOJEN RADIOINTI.....	82
KISOJEN AIKAOHJELMA	83
KISOJEN LOPETTAJAISET	91
STADION — Runo	92
<u>PIIRROKSIA — LIITTEITÄ</u>	
»Ateenasta Berliiniin» — tulos- taulukko	Liite
Berliini — keskikaupunki... Liite	
Berliinin liikenneverkosto ... Liite	
Kilpailujen pääalueet	69
Valtakunnan Urheilukenttä Liite	
Olympia-Stadion	71
Maratonjuoksun rata ...	73
100 km. ajorata.....	73
50 km. kävelyrata	73
Kielin lahti	75
Olympialaiskylä	79

BERLIINI-OLYMPIALAIKÄSIKIRJA on laadittu, ei vain hetkellistä käyttöä varten, vaan paremminkin kuluvan suuren olympialaisuuden pysyväksi muisto- ja ohjekirjaksi antamaan suomalaiselle yleisölle ääripiirteisen kuvan tämänvuotisen »kansojen kamppailun» tyysijasta yleensä sekä Olympialaisten kisojen järjestelystä erityisesti. Pääasiallisesti on ajateltu sitä kansamme valtavaa enemmistöä, joka jännittyneenä seuraa kotimaassa ennen kaikkea omien miestemme suoriutumista kireästi, kunniakkaasta kilvoittelusta. Tämän mukaisesti pääpaino on pantu käsikirjan jälkimmäiselle osalle ja siinä esitelty asioita juuri suomalaisten näkökulmasta. Tietysti on myös pidetty silmällä käsikirjan kelpoisuutta suomalaisten Berliinin-kävijäin apuneuvoksi.

Toinenkin näkökohta on sisällystä suunniteltaessa otettu varteen. — Käsikirjan tullessa julkisuuteen ei vielä ole tiedossa, saako Suomi järjestääkseen seuraavat Olympialaiset. Tai kielteisessä tapauksessa: saammeko ne 1944? Hartain toiveemme on yhtä kaikki: *Olympialaiset Suomeen!* Mutta niiden onnistunut järjestäminen vaatii kuitenkin pieneltä maaltamme enemmän kuin virallisten elimien toimenpiteitä — se vaatii koko kansan intomieltä asiaan. Sen syventämiseksi on tarpeen tulen jatkuva lietsominen, olympialaisajatuksen voimaperäinen juurruttaminen kaikkeen kansaan juuri nyt, kun oman *stadionimme* torni vihdoin on kohoamassa todellisuuteen.

Tämä käsikirja tahtoo kohdastaan mahdollisuuksiensa mukaisesti auttaa valmentamaan yleistä mieli-
pidettämme käsitykseen siitä, mitä Olympialaisten kisojen isäntämaan tulee tehdä ollakseen suuren tehtävänsä tasalla. Toivomme hartaasti, että se suppeudessaan ja mahdollisista puutteellisuuksistaan huolimatta löytää tien lukuisiin Suomen koteihin ja täyttää tarkoituksensa.

BERLIINI
KATSAUS

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

BERNARD
KATSAUS

Second block of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.

Third block of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.

KAUPUNGIN HISTORIAA

Kahdesta kalastajakylästä maailman kaupungiksi, voidaan nykyään sanoa Berliinin kehitystä.

Spree-joen muodostaman saaren eteläpäähän perustettiin Brandenburgin maakreivien toimesta 1230 tienoilla *Kölln* ja vähän myöhemmin saman joen pohjoisrannalle *Berlin*. Yhteyttä näiden kahden kylän välillä välitti silta, joka sijaitsi nykyisen Mühldammin kohdalla. Näiden pienten seurakuntien ympärille kasvoi vähitellen nykyinen Berliini.

Ensimmäisen kerran mainitaan Kölln 1237 ja Berlin 1244 aikakirjoissa. Berlin näytteli jo vuodesta 1308 lähtien johtavaa osaa. Kuitenkin saivat molemmat yhtenäen taistella itsenäisyytensä puolesta ja näennäinen porvarien kapina 1448 teki tyystin lopun näiden sisaruskaupunkien itsenäisyydestä.

Berliinistä muodostui alkuvaiheittensa aikana eräänlainen linnoitus. Se oli muun ympäristönsä kanssa yhteydessä viiden portin välityksellä: *das Spandauer Tor* oli nykyisen Garnisonkirchen paikkeilla, *das Oderberger Tor* Königstrassen päässä, *das Stralauer Tor* Waisenbrücken kohdalla, *das Cöpnicker Tor* Rosstrassen päässä ja *das Teltower Tor* Getraudenbrücken kohdalla.

Berliinin kehityksen seuraava aika liittyy läheisesti Mark Brandenburgin kehityskauteen, seuraten myös Preussin, Hohenzollernien ja koko Saksan vaurastumisen latua. 15-vuosisadan lopulla oli Berliinin asukasluku n. 14,000 henkeä. 30-vuotisen sodan raskas aika rasitti myös Berliiniä. Kaupunkihan joutui niin keisarillisten kuin myös Ruotsin sotajoukkojen vaikutuspiiriin. Sen asukaslukukin väheni, ollen 1640 vain 7,500.

Suuren Vaaliruhtinaan (1640—1688) hallituskaudesta lähtien alkoi kaupunki ripeästi kehittyä. Tätä onnellista kautta jatkui Fredrik I ja Fredrik Wilhelm I aikana. Niinpä oli Berliinin asukasluku jälleen noussut, 1688 oli se jo 20,000. Henkinen elämä pääsi Fredrik Suuren aikana hyvään vauhtiin. Kaupungin nopeata elpymistä todistaneen parhaiten sen asukasmäärän pikainen nouseminen. V. 1786 asui siellä jo 147,000 henkeä. Sota Napoleonin vastaan oli Berliinille epäedullinen. Sen kehityskulku hidastui, mutta aivan jyrkkää pysähtymistä ei kuitenkaan tapahtunut. Tieteen ja taiteen sa-

moin myös kaupan ja teollisuuden alalla on havaittavissa huomattavaa edistystä. Tilasto osoittaa kaupungin väkiluvun nousseen 1861 $\frac{1}{2}$ miljoonaan.

Saksan valtakunnan perustamisen aikoihin (1871) alkoi kaupungin ihmeteltävän nopea vaurastuminen. Siitä aivan käden käänteessä muodostui maailmankaupunki. Varsinkin lännessä, mutta myöskin muualla, kohosi kaupungin osia hyvin nopeasti. Juuri tämä niin pikainen kehitys ja kaupungin nopea kasvu onkin aiheuttanut sen, ettei nykyisin enää ole kuin aniharvoja piirteitä jäljellä alkuperäisestä Kölln—Berlinistä, sillä miltei kaikki vanha on saanut väistyä uuden tieltä.

Jos historian silmällä haluaisi katsella muitakin nykyisen Berliinin kaupungin osia, löytää niistä vain vähän vanhemman kehityskauden merkkejä. Kaikkialla tavataan yllättävän nopeata kehitystä. Aniharvalla kaupungin osalla on mitään vanhempaa erikoista historiaa. Sopinee kuitenkin huomauttaa, että Tiergartenin puisto mainitaan aikakirjoissa jo 1530. Aikaisemmin on tämä puisto ollut metsästysalueena. Vasta Fredrik I aikana se muodostui varsinaiseksi puistoksi. Tämä hallitsija rakennutti valtatie puiston halki *Lietzowin* kylään, nykyiseen Charlottenbürgiin. Puiston somistamista jatkoi Fredrik Suuri teettämällä sinne m. m. suoria puistokatuja pyöreine levennyksineen, joihin levennyksiin useimmiten sijoitettiin joku muistomerkki, kuten Lessingin, Goethen, Fredrik Wilhelm III, kuningatar Luisen y. m. Puisto on, linnanpuisto Bellevue mukaan luettuna, 253 ha laaja.

Maailmansota seurauksineen tietenkin hidastutti Berliinin muuten ripeätä kehitystä. Mutta tasapaino saavutettiin kokolailla nopeasti. Berliini otti kehityksensä selvän yliotteen valtakunnan muista suurkaupungeista, jotka myöskin tavoittelivat johtoasemaa valtakunnassa. Se ei tyytynyt olemaan vain poliittisen ja taloudellisen elämän kehtona, vaan se valtasi myös taiteet ja tieteet. Siitä on kehittynyt, ei yksin Saksan valtakunnan, vaan koko Euroopan mantereeseen keskus.

Maailmankaupunki Berliinin kehitys uuden Saksan lyhyen valtakauden aikana ei ole suinkaan pysähtynyt, vaan päinvastoin. Sen voi kukin henkilökohtaisesti todeta nykyisin Berliinissä käydessään. Saavutukset maan kehossa samoin kuin koko maassa herättävät kunnioitusta. Yksi näistä saavutuksista on Berliinin ja koko maan uusi olympialaiskisojen ottelutanner valtavine laitoksineen: *Valtakunnan Urheilukenttä—Reichssportfeld*.

KAUPUNGIN YLEISSILMÄYS

Berliini on asukasluvultaan ja asukasmäärältään suurimpia kaupunkeja maailmassa. Sen ala on esim. suurempi kuin Lontoon, New Yorkin tai Tokion. Sen laajuutta osoittanee selvimmin se, että kaupungin ympärysmitta on 232 km. Kaupungin asukasluku oli 1933 4,2 miljoonaa henkeä.

Suurkaupunki jakautuu tavallaan kahteen huomattavaan keskustaan, joista vanhin ja keskeisin on kuuluisan, 60 m. leveän ja 1,3 km. pitkän upean Unter den Lindenin ympärille muodostunut kaupungin osa *Friedrichstadt*. Berliinin alituisesti kasvaessa ei tämä vanha keskus ole sille riittänyt, vaan on kaupunki saanut toisenkin huomattavan keskuksen *Der Neue Westen* Charlottenburgin aseman seuduilla.

Friedrichstadt — Vanha keskus muodostaa Berliinin sydämen. Tämän pääkeskuksen helmasta, sen kauniin Unter den Lindenin varrelta tai sen läheisyydestä löydämme kaupungin korkeimmat virastot, ministeriöt, ent. keisarillisen linnan, valtiopäivätalon, lähetystöjä, yliopiston, lukuisat museot y. m. Tänne on keskittynyt Berliinin julkinen, poliittinen ja henkinen toiminta. Tämä Friedrichstadt kätkee suojiinsa kaupungin huomattavimpia pankki- ja liikepalatseja, joten tätä osaa yhä edelleenkin on pidettävä myöskin pääkaupungin kaupallisen toiminnan, sen edustuksen, liikenteen sekä suurin piirtein katsottuna koko valtakunnan keskuksena.

Berliinin toinen suuri keskus *Der Neue Westen* ei ole yhtä ehyt kokonaisuus kuin Friedrichstadt. Se käsittää kaupungin osien Charlottenburgin, Wilmersdorfin ja Schönebergin liepeet. Se muodostaa myöskin suuren liikekeskuksen. Komeine ensiluokkaisine ravintoloineen, hienoine kahviloineen, elokuvineen, teattereineen, kaikine huvittelumahdollisuuksineen ja ylellisyyksineen on se tahtonut anastaa itselleen pääkeskuksen arvon. Silläkin on puistokujansa Kurfürstendamm. Tämä keskus on muodostunut ulkomaalaisten tyyssijaksi. Mutta kaikesta loistostaan huolimatta se ei ole pystynyt valloittamaan Unter den Lindenin keskukselta tämän perinteiden sille suomaa kunniasijaa. Kuitenkin yhdessä, huolimatta molempien keskuksien suurista eroavaisuuksista, muodostavat ne tavallaan erillään olevan, toisiaan tukevan kokonaisuuden. Kummallakin on vetovoimansa ja vaihtelunsa.

Mitä taasen Berliinin pohjoiseen — der Norden ja itäiseen osaan — der Osten' tulee, ovat ne enimmäkseen teollisuuden ja kaupan valtaamia. Ne muodostavat tehtaineen työväestön asuma-alueen. Näille seuduille aivan vastakkaisen kuvan antaa esim. Grünewald hie-

noine huviloineen, joka onkin luettava, samoin kuin Wannsee ja Potsdam Berliinin suurkeskusten lähimpään ympäristöön.

Pääkaupungin ympäristölle antaa erikoisen leiman ihana, metsien somistama järviolue. Lännessä kaunis Havelsee, jonka läpi Havel-joki virtaa, kaakossa Spree- ja Dahme-jokien järvet. Näiden seutujen, samoin kuin Wannseen ja Potsdamin ravintolat ja ulkoilupaidat ovat hienompia kuin Ylä-Spreen alueiden; edellisiä käyttävät läntisten kaupunginosien asukkaat ja jälkimmäisiä itäisten.

Tällaisesta miljoonakaupungista on vaikea muutamien rivien puitteissa antaa mitään tarkempaa yleiskuva. Täydellisemmän kuvan saamiseksi olisi lukijan pistäydyttävä »paikan päällä» tähän, niin voimaperäisesti edistyvään mailmankaupunkiin tutustumassa.

Mitä tiheämpään asuttu maa ja mitä suuremmat olot, sitä tärkeämpi on myös hyvien, viimeistellyn tarkoitukseenmukaisten liikenneyhteyksien merkitys. Tämä sääntö pitää paikkansa myös Saksan suhteen. Erilaiset, erinomaisesti järjestetyt liikennereitit risteilevät valtakuntaa ristiin rastiin. Saksan suurkaupungit ovat sangen merkittäviä liikennesolmuja. Sellaisena etenkin valtakunnan pääkaupunki, alueeltaan laava Berliini miljoonine asukkaineen — Euroopan mantereen suurin kaupunki — voi saattaa pienemmistä oloista saapuvan suomalaisen hämmennyksiin. Liikenteen moninaisuus ja kulkuneuvojen paljous kenties panevat hänet ymmälle; eikä hän osaa varmasti käyttää tarkoituksenmukaisimmalla tavalla hyväkseen kaikkia erilaisia yhteyksiä, ellei ole jo ennakolta jossakin määrin selvillä kysymyksistä: Mistä? Mihin? Miten? Itse kaupungissakin jalan liikkuminen on aikaa viepää — ja hankalaakin, sikäli kuin ei ole tarkoituksena pelkästään tutustua suurkaupungin katuviliniin. — Seuraava katsaus Berliinin liikenneyhteyksiin auttaneen paikallistuntemusta vailla olevaa suomalaista suoriutumaan ainakin pahimmista pulmista.

Rautatiet

Rautatiet palvelevat osaksi kaukoliikennettä, osaksi kaupungin sisäistä liikennettä ja osaksi liikennettä kaupungin sekä lähiseutujen välillä. Sen mukaisesti on erotettava useampia erilaisia junatyyppejä, jotka osittain käyttävät samoja lähtö- ja tuloasemia.

Kaukojunaliikenne suuntautuu, Berliinin keskeisestä asemasta johtuen, lähes kaikille ilmansuunnille, ja Berliini on rautatieyhteydessä kaikkien Euroopan mantereen maitten kanssa.

Pääasemia ovat: *Stettiner Bahnhof* — Stettinin asema (junia Stettiniin, Stralsundiin, Danzigiin, Kööpenhaminaan, Osloon, Tukholmaan y.m.), *Lehrter Bahnhof* — Lehrter-asema (Lyypekkiin, Kieliin, Hampuriin, Bremeniin y.m.), *Anhalter Bahnhof* — Anhaltin asema (Dresdeniin, Prahaan, Wieniin y.m.), *Görlitzer Bahnhof* — Görlitzin asema (Breslauhun y.m.), *Potsdamer Bahnhof* — Potsdamin asema (Frankfurt am Mainiin y.m.). — Kaukojunaliikenne käyttää osaksi myös seuraavia

Kaupunkiratojen asemia: Charlottenburg (junia m.m. Danzigiin ja Königsbergiin (— Riikaan), Zoologischer Garten — Eläintieteellinen tarha, Friedrichstrasse, Alexanderplatz ja Schlesischer Bahnhof — Schlesian asema.

Kaupunki- ja lähistöjunaliikenne esitetään selkeyden vuoksi seuraavassa osastossa »Kaupunkiliikenne».

Kaupunkiliikenne

Berliinin alueellisesta laajuudesta johtuen sen kulkuyhteyksistä pitävät huolta useammat liikennemuodot.

U-Bahn — U-rata (Hoch- und Untergrundbahn — Ilma- ja maanalainen rata) käsittää 80,16 km pituisen rautatieverkoston. Asemia eri puolilla kaupunkia lähes 100. Liikenne alkaa n. klo 5 aamulla ja päättyy klo 1 yöllä. Keskimääräinen kulkunopeus 26 km tunnissa.

S-Bahn — S-rata (Schnellbahn — Pikarata). Liikennettä Berliinin kaupunkiradalla (Stadtbahn) ja kehäradalla (Ringbahn) sekä kaupungin ja lähistön (Vorort) välillä välittää sähkö-pikajuna. Keskimääräinen kulkunopeus kaupunkiradalla 31 km ja kehäradalla 33 km tunnissa.

Stadtbahn — Kaupunkirata on 13,5 km pitkä, 4-raiteinen (kahdet raiteet kaukoliikennettä varten). Junat kulkevat 1 1/5 min. väliajoin. Asemia: Westkreuz, Charlottenburg, Savignyplatz, Zoologischer Garten — Eläintieteellinen tarha, Tiergarten — Eläintarha, Bellevue, Lehrter Stadtbahnhof, Friedrichstrasse, Börse — Pörssi, Alexanderplatz, Jannowitzbrücke, Schlesischer Bahnhof — Schlesian asema, Warschauer Strasse, Ostkreuz.

Ringbahn — Kehärata kiertää kaupunkia suuressa kaaressa, liittäen Berliiniin suuren joukon lähi-paikkakuntia. Junia 10 min. väliajoin Potsdamer Ringbahnhofilta — Potsdamin kehärata-asemalta ja -asemalle, liittyen kaupunkiradan juniin Westkreuzissa, Ostkreuzissa ja Treptowissa. Lukuisia asemia eri puolilla.

Lähistöjunaliikenne Kaupunkiradan asemilta ja kaukojuna-asemilta kulkee kaikkiin suuntiin lähistöjunia (lähistöjuna = Vorortzug), jotka liittyvät lähi-seudut kaupunkiin ja ovat verrattavissa esim. Helsingin paikallisjuniin. Kulkunopeus tällaisilla sähköjunilla on keskim. 43 km tunnissa. Lähistöjunia on säännöllisessä liikenteessä kaikkiaan 18.

Strassenbahnen — Raitiotiet Huomattava merkitys kaupunkiliikenteessä on kaikkialla risteilevillä raitiotielinjoilla. Päälinjojen lukumäärä on 72 ja raiteiden pituus 637 km. Raitiotievaunut ovat varustetut kukin linjansa numerolla, ja kunkin vaunun otsikossa on kilpi, joka ilmaisee pääteaseman. Sivukilvissä on

mainittuna tärkeimmät väliasemat. Pysähdyspaikoissa — tunnetaan enimmäkseen n. 3 m:n korkuisesta mainos-tornista — on tiedonanto ohikulkevista linjoista. Raitiotieliikenne on käynnissä klo 5:stä aamulla klo 1—2 asti yöllä.

A u t o b u s s i l i i k e n n e on tarkoin järjestetty. Säännöllisiä linjoja on 45. Vaunut ovat varustetut edessä ja sivuilla olevin, linjaa osoittavin numeroin; otsikossa on lisäksi päätekohtaa ilmaiseva maininta ja ikkunassa sisäänkäytävän kohdalla tiedonanto tärkeimmistä pysähdyspaikoista. Autobussit ovat liikenteessä klo 5:stä aamulla klo 1:een yöllä.

Sekä raitiovaunut että autobussit harjoittavat eräillä linjoilla myös yöliikennettä, edelliset kuitenkin vain sunnuntain vastaisina öinä.

L ä h i s t ö - a u t o b u s s i l i i k e n n e t t ä harjoitetaan useilla linjoilla.

V u o k r a - a u t o l i i k e n t e e s s ä on n. 7.500 vuokra-autoa.

Lentoliikenne

Berliini muodostaa Euroopan lentoliikenteen keskuksen. Suuri, ajanmukainen **lentoasema** sijaitsee *Tempelhofer Feld*'illä; toinen **ilmalaiva- ja lentoasema** on *Staaken* (Spandaussa) ja **urheilulentoasema** *Johannisthal* (Treptowissa). — Laaja, hyvin järjestetty ulkomainen ja tiheä kotimainen lentoyhteys, m. m. joukko pikayhteyksiä pääkaupungin ja useiden muiden Saksan kaupunkien välillä.

Vesiliikenne

Laivaliikenne ja kanavaverkko yhdistävät Berliinin itään ja länteen, Itämereen ja Pohjanmereen. Berliiniin pääsevät tulemaan 600—1.000 tonnia laivat. Yhteys Berliinin »satamakaupunkiin» Stettiniin on melkein yhtä merkityksellinen kuin rautateitse järjestetty yhteys. Tämä sisävesiliikenne onkin Duisburg—Ruhrortin jälkeen suurin Euroopassa. — Berliinin läheisillä järvillä ja joilla taasen on huomattava merkitys vesistöjen rannoilla sijaitsevien kylpylöiden ja ulkoilusekä virkistyspaikkojen väliselle matkustajaliikenteelle. Idässä Spree-Müggelsee monine vesistöhaarautumineen, lännessä Havel vesistöineen Tegel-Spandausta aina Potsdam—Brandenburgiin saakka. Lisäksi on olemassa moottorivenhe-yhteyksiä monista paikoista kaupungilla.

Hallinnollisia virastoja

Valtakunnan hallinta. Kun Berliini on valtakunnan pääkaupunki, sijaitsee siellä valtakunnan hallitus eri keskusvirastoinen: Reichskanzlei — Valtakunnan kanslia, Präsidialkanzlei — Presidiaalikanslia, eri ministeriöt y.m. Samaten luonnollisestikin myös Valtakunnan johtaja asuu Berliinissä.

Kaupungin hallinta. Kaupunginhallinnon johdossa on 12 palkatun ja 12 kunniavirkaisen jäsenen muodostama maistraatti esimiehinään ylipormestari ja pormestari. Kaupunginvaltuuston kuuluu 225 valtuutettua. Hallintoa varten Berliini on jaettu 20 hallintopiiriin: 1. Mitte; 2. Tiergarten; 3. Wedding; 4. Prenzlauer Berg; 5. Horst-Wessel-Stadt; 6. Kreuzberg; 7. Charlottenburg; 8. Spandau; 9. Wilmersdorf; 10. Zehlendorf; 11. Schöneberg; 12. Steglitz; 13. Tempelhof; 14. Neukölln; 15. Treptow; 16. Köpenick; 17. Lichtenberg; 18. Weissensee; 19. Pankow; 20. Reinickendorf. Kullakin hallintopiirillä on 9—15 jäsenen muodostama kollegiaalinen piirivirasto, jonka johdossa on pormestari ja 15—45 piirivaltuutetun muodostama piirivaltuusto; sitä paitsi kaupunginvaltuutetut kuuluvat jäseninä kukin oman hallintapiirinsä piirivaltuustoon.

Lähetystöjä ja konsulivirastoja

Suomen Lähetystö, osoite: Alsenstrasse 1, puh. C. 5 Hansa 12—37. Vastaanottoaika klo 10—16. Suomen konsulaatti, os. W 8, Behrenstrasse 20, puh. A 1 Jäger 72 16. Eestin Konsulaatti, os. W 35, Hildebrandstrasse 5, puh. B 2 Lützow 11 87. Unkarin lähetystö, os. Corneliusstrasse 8; pääkonsulaatti, os. SW 11, Dessauer Strasse 28—29, puh. B 1 Kurfürst 45 90. Ruotsin lähetystö, os. Tiergartenstrasse 36, konsulaatti, Wallstrasse 8. Norjan lähetystö, os. Alsenstrasse 2. Tanskan lähetystö, os. Alsenstrasse 4, konsulaatti, Französische Strasse 17—18.

Muuta virastoja

Poliisilaitos. *Ausländeramt der Polizei* — *Poliisilaitoksen ulkomaalaistoimisto*, Karlstrasse 34—35, *Passstelle* — *Passiosasto* pohjakerroksessa, huone 122, avoinna tavallisina arkipäivinä klo 8—14, lauantaisin klo 8—12. *Einwohnermeldeamt* — *Osoitetoimisto*, sisäänkäytävä VII (Grünerstrasse 12), 3. kerros, huone 343, avoinna arkipäivinä klo 8—15, lauantaisin klo 8—12.

Löytötavaratoimistoja. 1. Kaikkia kadonneita esineitä, paitsi seuraavissa 2. ja 3. kohdissa mainittuja, voi tiedustella poliisin löytötavaratoimistosta: *Polizeifundbüro*, os. Alexanderstrasse 10, sisäänkäytävä VI (Grünerstrasse 12), pohjakerros, huone 57—60, avoinna tavallisina arkipäivinä klo 10—15, lauantaisin klo 8—12. — 2. Raitiotievaunuun, autobussiin ja maanlaiseen junaan unohtuneita esineitä on tiedusteltava näiden yhteisestä löytötavaratoimistosta: *Fundbüro des Berliner Verkehrs A.-G.*, Saarlandstrasse 111, avoinna tavall. arkip. klo 10—15, lauantaisin klo 10—12. Tietoja saatavissa aikaisintaan 2 päivän kuluttua tavaran katoamisesta. — 3. Rautateitten pää-löytötavaratoimiston — *Hauptfundbüro* — osoite on: Bahnhof Bellevue; avoinna klo 10—16.

Postilaitos. *Hauptpostamt* — *Pääpostivirasto* os. Königstrasse 60—62 a, Heiligegeiststrasse 2433 ja Spandauer Strasse 13—14. *Postitoimistoja* (*Postamt*) ja *sivupostikonttoreja* (*Zweigpostamt*) on kaikissa kaupunginosissa ja rautatienasemilla; toimisto aika enimmäkseen klo 8—19, sunnuntaisin (ei kuitenkaan kaikissa) klo 8—9. Postilähetyksiä ja sähkösanomia otetaan useissa postitoimistoissa vastaan vielä klo 19:n jälkeenkin, yleensä 20 pfennigin lisämaksusta.

Lennätin. *Haupttelegrafenamnt* — *Päälennätinvirasto* os. Oranienburger Strasse 73—76, avoinna läpi vuorokauden. Sähkösanomia otetaan vastaan edelleen kaikissa postitoimistoissa, joiden yhteydessä on lennätinkonttori. Sivulennätinkonttoreita on useampia eri puolilla kaupunkia.

Puhelin. *Fernamt* — *Puhelinlaitos* osoite Winterfeldstrasse 28—30. Yleisöpuhelimia (maksu 10—20 pfennigiä) kaikkialla.

On luonnollista, että Berlinistä, Saksan sydäimestä, on muodostunut koko valtakunnan sivistyselämän ja tieteen kehto. Yksistään korkeakouluja siellä on 13, kaikki maailman maineen saavuttaneita laitoksia. Niinpä ulkomaalaisetkin suuressa määrin harjoittavat niissä opintojaan.

Yliopisto-Korkeakouluja. Ensi sijassa on mainittava Kaiser-Franz-Joseph-Platzilla sijaitseva *Friedrich-Wilhelms-Universität* — yliopisto suurine tieteellisine opistoineen ja koelaitoksineen. Ylioppilaitten lukumäärä talvella 1933/34 oli yli 11 ¹/₂ tuhatta, joista 6 % oli ulkomaalaisia.

Muista korkeakouluista mainittakoon *Technische Hochschule* — Teknillinen Korkeakoulu, B.-Charlottenburg, Berliner Str. 170/72, jonka yhteydessä on kuuluisa rakennustaidemuseo — *Architekturmuseum* — sisältäen rakennustaiteen historiaa käsitteleviä kokoelmia, *Handelshochschule* — Kauppakorkeakoulu, Spandauer Str. 1; *Landwirtschaftliche Hochschule* — Maataloudellinen Korkeakoulu, Invalidenstr. 42; *Tierärztliche Hochschule* — Eläinlääkärikorkeakoulu, Luisenstr. 56; *Staatliche Hochschule für Musik* — Valtion Musiikkikorkeakoulu, B.-Charlottenburg, Fasanenstr. 1, jonka yhteyteen on sijoitettu vanhoja soittimia käsittelevä koelma; *die Vereinigten Staatsschulen für frei und angewandte Kunst* — Yhtyneet Valtion Taidekoulut, B.-Charlottenburg, Hardenbergstr. 33; *Akademie für Kirchen- und Schulmusik* — Kirkko- ja Koulumusiikkiakatemia, B.-Charlottenburg, Schloss; *Akademie der Künste* — Taideakatemia, Pariser Platz 4; *Preussische Akademie der Wissenschaften* — Preussin Tiedeakatemia, Unter den Linden 38; *Deutsche Hochschule für Politik* — Valtiotaidon korkeakoulu, Schinkelplatz 6; *Verwaltungs-Akademie* — Hallintoakatemia, W 8, Charlottenstr. 50/51; *Deutsche Hochschule für Leibesübungen* — Saksan Liikuntatieteellinen Korkeakoulu, Charlottenburg, Stadion.

Opistoja. Lukuisista opistoista, jotka osaltaan korostavat Saksan tieteellisen elämän laajuutta, ovat erikokoisesti mainittavat *Kaiser-Wilhelm-Institute* — laitokset kemian y.m. tutkimusten edistämiseksi. Ne sijaitsevat Dahlemissa ja niiden yhteyteen on sijoitettu m.m. *Harnackhaus* — ulkomaalaisten tutkijain koti, Ihnestr.

16—20; *Zentral-Institut für Erziehung und Unterricht* — Kasvatuksen ja Opetuksen Keskusopisto, Potsdamer Str. 120; *Amerika-Institut*, Universitätsstr. 8; *Deutsches Institut für Ausländer an der Universität* — Yliopiston ulkomaalaisten saksalainen opisto, Kaiser-Franz-Joseph-Platz; *Kaiserin-Friedrich-Haus für das ärztliche Fortbildungswesen* — Lääkärien jatko-opisto, Robert Koch-Platz 7.

Korkeampia oppilaitoksia — sekä valtion että kaupungin — on 155. Niissä kävi esim. kevätlukukaudella 1934 n. 72.000 oppilasta. Keskikouluja on 26 ja kuntain kouluja 537, joissa oli oppilaita yli 281.000. Lisäksi on vielä 58 kaupungin erikoiskoulua ja 71 ammattikoulua.

Kirjastoista ovat huomattavimmat *Staats-, Stadt- und Universitätsbibliothek* — Valtion, Kaupungin ja Yliopiston kirjastot, *Staatliche Kunstbibliothek* — Valtion Taidekirjasto, *die Bibliothek des Reichstages* — Valtiopäiväin kirjastot ja lukuisat kansan lainastot.

Tässä ei ole tilaisuutta tarkemmin ryhtyä kuvaamaan Saksan tieteellisen elämän syvyyttä, mutta tämäkin pintapuolinen luetteloiminen kyennee jo antamaan ainakin vähäisen aavistuksen siitä laajakantoisuudesta ja perinpohjaisuudesta, mille saksalainen opetustoiminta ja opiskelu Berliinissä rakentuu.

Taiteen alalla Berliini voi tarjota paljon, mutta voimme tässä vain mainita muutamia tärkeimpiä taiteen kehtoja, sen tarkemmin puuttumatta itse saksalaisen taiteen rikkauksiin.

Taidekokoelmista ovat huomattavimmat: *Preussische Akademie der Künste* — Preussin Taideakatemia, Pariser Platz 4. Siellä pidetään näyttelyjä säännöllisesti syksyllä ja keväällä. Elok.-lokak. Berliinissä on suuri taidenäyttely. *Berliner Secession*'issa, Budapesterstr. 10, on pysyvä näyttely. Avoinna arkip. 10—17, sunn. 11—14. *Paul Cassirez*'ssa, Viktoria Str. 32, on nähtävänä vanhaa ja uutta maalaustaidetta. *Galerie van Diemen & Co.*, Bellevuestr. 6, tarjoaa matkailijan katseltavaksi vanhaa maalaustaidetta. *Fritz Gurlitt*, Matthäikirchplatz 7, pitää aina 4 viikon kuluttua vaihtuvia näyttelyjä, joissa esitetään vanhemman ja nuoremman taiteen tuotteita. Avoinna arkip. 10—17. Edelleen mainittakoon *Gemäldegalerie »der Kunstkreis»*, Kurze Str. 17. Avoinna 9—19. Maalaustaidetta. Maksuton; *Kunst und Handwerk*, Kochstr. 6/7. Avoinna arkip. 9—19. Maksuton; *Galerie Ferd. Möller*, Lützowufer 3. Siellä on pysyvä näyttely, jossa esitetään saksalaista ajanmukaista taidetta. Avoinna arkip. 10—18, sunn. 12—14, kesäk.—syysk. lauant. ja sunnunt. klo 16:een; *Galerie Nierendorf*, Lützowufer 19 a ja Schönebergerufer 38. Avoinna arkip. 10—18, sunn. (talvisin) 11—13; *Galerie Thanhauser*, Bellevuestr. 10, jossa on nähtävänä parhaiten saksalaisten ja ulkomaalaisten mestarien teoksia. Avoinna arkip. 9—19. Maksuton; *Kunstantiquariat Wendl*, Nürnbergerstr. 24 a I. Siellä on vaihtuvia näyttelyjä, joissa esitetään vanhoja piirustuksia ja parasta graafillista taidetta.

Näyttämötaiteen ja musiikin alalla Berliini on jo vuosikymmeniä ollut johtavassa asemassa Saksassa. Kaupungin teatterien lukumäärä onkin suuri, n. 34. Myöskin Berliinin musiikkielämä on ainoalaatuinen. Kaikki sävelet, joilla musiikkimaailmassa on kaikupohjaa, kajahtavat vuoden varrella kaupungin konserttisaleissa. Musiikkikausi kestää syyskuusta toukukuuhun. Kaupungissa on lukuisia konservatorioita, joiden opettajavoimat ovat kuuluisia, musiikkimaailmassa tunnettuja henkilöitä.

Seuraavassa suoritamme ainoastaan pienen läpileikkauksen huomattavimmista oopperoista, teattereista ja konserttihuoneustoista. Siitäkin käynee jo ilmi se vilkkaus ja henkinen vireys, joka on niin leimaantavana piirteenä Berliinin teatteri- ja musiikkielämälle.

Teatterit. *Staatliches Schauspielhaus* — Valtion teatteri, Gendarmenmarkt; *Deutsches Theater* — Saksalainen teatteri, Schumannstr. 13 a; *Hammarspiele des Deutschen Theaters*, Schumannstr. 14; *Die Komödie*, Kurfürstendamm 206; *Kurfürstendammtheater*, Kurfürstendamm 209; *Lessingtheater*, Friedrich-Karl-Ufer 1; *Theater in der Saarlandstrasse*; *Theater Unter den Linden Renaissance-Theater*, Hardenbergstr. 6; *Volksbühne am Horst-Wessel-Platz*; *Lustspielhaus*, Friedrichstr. 236; *Theater des Westens*, Kantstr.; *Komödienhaus*, Schiffbauerdamm 25; *Theater am Schiffbauerdamm*, Schiffbauerdamm 4 a 5; *Deutsches Künstler-Theater*, Nürnberger Str. 70/71; *Schiller-Theater*, Bismarckstr. 110; *Theater des Volkes*, am Zirkus; *Theater am Nollendorffplatz*; *Theater in der Behrenstrasse*, Behrenstr. 53/54; *Die Tribüne*, Berliner Str. 37/38 am Knie; *Rose-Theater*, Gr. Frankfurter Str. 132; *Berliner Prater* — Kesäteatteri, Kastanienallee 7/9.

Oopperat. *Staatsoper* — Valtion ooppera, Unter den Linden; *Deutsches Opernhaus* — Saksalainen ooppera, B.-Charlottenburg 4, Bismarckstr. 34/37.

Operetit. *Metropol-Theater*, Behrenstr. 55/57; *Theater im Admiralpalast*, Friedrichstr. 101—102; *Komische Oper*, Friedrichstr. 104; *Plaza*, Küstriner Platz 11.

Konserttihuoneustot. *Die Säle der Singakademie, die Philharmonie, der Beethovensaal, Bechsteinsaal, Bachsaal, Schwechtensaal, Klindwort-Scharwenkasaal, Feurichsaal, Meistersaal, Schubertsaal* j.n.e. Tässä yhteydessä on vielä mainittava, että kuuluisimpia orkesteriyhtymiä on *das Berliner Philharmonische Orchester* — Berliinin filharmonooninen orkesteri, jonka konsertit ovat saavuttaneet maailman maineen. Klassillisesta musiikista huolehtii lisäksi *der Staatsoper*.

Kirkkoja on Berliinissä n. 130, rakennustyyliältään verrattain monivivahteinen kokoelma. Lukumäärän suuruuden ymmärtää, kun tietää, että melkein jokaisella lahkolla on näissä pyhätöissä oma edustajansa.

Ryhtyessämme esittelemään Berliinin kirkkoja, on ensinnä mainittava *Dom-Tuomiokirkko*, joka sijaitsee Kaiser-Wilhelm-Brücke'n luona. Se jakaantuu kolmeen osaan. Pääkupolin alla on saarnakirkko, siitä eteläänpäin kastekirkko ja pohjoisessa päässä on hauta- eli muistopatsaskirkko. Tässä viimeisessä on suuriruhtinas Joh. Ciceron pronssinen hautapatsas, samoin Suuren Vaaliruhtinaan ja Fredrik I:n sekä heidän puolisoittensa ja keisari Fredrik III:n hautapatsaat. Ruhtinaskammiossa on 87 Hohenzollernsuvun hautaa. *St. Nikolai-kirche*, Nikolaikirchhof, on Berliinin kirkoista vanhin. Tornien alusta on 13:nnelta, kuori 14:nneltä ja keskilaiva 15:nneltä vuosisadalta. V. 1878 rakennettiin pohjoinen torni, joka rikkoi vanhan tyylin. Edelleen mainittakoon *Dorotheenstädtische Kirche*, Dorotheenstr. ja *St. Hedwigs-kathedrale*, jota alettiin rakentaa 1747 Fredrik Suuren toivomuksesta käyttämällä esikuvana pyöreätä Rooman Pantheonina. *Klosterkirche'n* - Luostarikirkon, Klosterstr. 73 a, rakentamisen aloittivat fransiskaanimunkit n. 1290. Kirkko on Berliinin huomattavin nähtävyys. *Parochial-kirche*, Klosterstr. 67 on tunnettu torninsa kellojen hollantilaisesta soitosta. Ne nim. soittavat joka täysi tunti koraalin, joka $\frac{1}{2}$ t. lyhyen koraalin. Keskiv. ja sunn. 13— $\frac{1}{2}$ 14 on kellojen konsertti. Berliinin iältään kolmas kirkko on *St. Marienkirche*, auf dem Neuen Markt. Sitä alettiin rakentaa 13:nnella vuosisadalla. Sen torni on v:lta 1790. *Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche* — Keisari Wilhelmin Muistokirkko, Auguste-Viktoria-Platz, on rakennettu roomalaisten esikuvien mukaan. Lisäksi mainittakoon vielä *Friedrich-Werdesche Kirche*, Werdescher Markt. Huomattakoon sitäpaitsi, että melkein kullakin kansallisuudella on Berliinissä omat kirkkonsa. Niinpä näemme siellä m.m. ranskalaisen tuomiokirkon, amerikkalaisen, englantilaisen, tanskalaisen, ruotsalaisen ja venäläisen kirkon.

Museoita on Berliiniin sijoitettu verraton määrä, mutta niistä voidaan tässä mainita vain osa.

Nationalgalerie Spreen saarella, Museumstr. 1—3. Siellä on nähtävänä kuvanveistoksia ja maalauksia 1770-

luvulta 19:nneen vuosisadan loppuun. Edustettuina ovat Böcklin, Feuerbach, Menzel, Trübner j.n.e. Uudempi osasto sijaitsee entisessä Kronprinzenpalais'ssa, käsittäen nuorempien mestarien teoksia, m.m. n. 7.000 Menzelin piirrosta. Avoinna 10—15, paitsi maan., sunn. ja torst. Maksuton. *Pergamon-Museum*, Museuminsel, tarjoaa katseltavaksi vanhanaikaista rakennustaidetta. Siellä on m.m. kuuluisa Pergamonin alttari (180—160 e.Kr.) ja ornamentillinen Milet'n portti toiselta vuosisadalta j.Kr. *Schinkel-Museum* entisessä rakennusakatemiassa, Schinkelplatz 6, sisältää kokoelman huomattavien saksalaisten muotokuvia ja rintakuvia. *Museum für Völkerkunde* käsittää itäaasialaisia ja intialaisia ja Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikkaa sekä Afrikkaa koskevia kokoelmia. *Nationalsozialistisches Revolutionsmuseum*, Französische Str. 19 esittää Berliinin taistelujen muistoja. Avoinna 9—20. Maksu 30 Pf. *Schloss-Museum*, Schlossfreiheit (Lustgarten), käsittää linnaan kuuluvia taideteoksia, kuvia, porsliinia, hopeaa, gobeliineja. Sen yhteydessä on ollut v:sta 1921 *Kunstgewerbemuseum*, joka on muodostettu entisen keisarillisen linnan vanhimmasta osasta. Avoinna 9—15. Maksu 10 Pf. Historialliset huoneet, viimeisen keisarin entinen asunto ovat nähtävinä joka päivä 10—18. Maksu 50 Pf. *Rauch-Museum* Charlottenburgin linnassa sisältää taitelijan jäännökset. Itse *Schloss Charlottenburg* jo sinänsä 48 m korkeine kupoleineen on näkemisen arvoinen. Linnan takana on hautarakennus, jossa ovat Fredrik Wilhelm III:n, keisari Wilhelm I:n ja heidän puolisoittensa haudat. Nähtävänä päivittäin 10—18, lokak.—maalisk. 10—17, marrask.—jouluk. 10—16. *Tell-Halaf-Museum*'issa, Charlottenburg, Franklinstr. 6, on huomattavia löytöjä, jotka on tehty Tell-Halaf-kukkulalla Syriassa suoritetuissa kaivauksissa, m.m. palatsifasaadeja ja kivi kuvia 3:nnelta vuosituhannelta e.Kr. Avoinna 10—15. *Kaiser Friedrich-Museum* sisältää suurenmoisen taulukokoelman alankomaalaista, italialaista, vanhaa kreikkalaista, bysanttilaista ja koptillista taidetta, italialaista vanhemman keskiajan plastiikkaa ja italialaista 14—18:nneen vuosisadan kuvanveistotaidetta. S. Bahnin yli menevä silta yhdistää museon uuteen *Deutsches Museumiin*, joka esittää saksalaista taidetta varhaisemmilta ajoilta 19:nneen vuosisadan alkuun. *Vorderasiatisches Museum*, Museuminsel, on avoinna 9—15, paitsi maan. Siellä on m.m. Ishtar-portti Babyloniasta 600—550 e.Kr., siis Nebukadnesar II:n ajoilta. Islamilaisella osastolla on m.m. kuuluisa M'schatta-fasaadi — Mardukjumalan juhla kulkue — Ktesiphonin ja Yamarran kaivausten saavutukset. Museuminsel'issä on vielä *Altes und Neues Museum*. Edellisessä vallitsee vanha antiikkinen

henki pylväshalleineen. Tämä vanha museo on rakennettu 1822—28. Siellä on nähtävänä kreikkalaista ja roomalaista kuvanveistotaidetta, joka kuuluu aikaan e.Kr. Neues Museumin porrasosassa on 6 kuuluisaa v. Kaulbachin maalaamaa taulua. Egyptiläisessä osastossa on papyrusnäyttely, maljakoita, myös kuuluisa Nafretete ja kuparipiirroksia. *Märkisches Museum*, Wallstr. 52/54 sisältää luonnon- ja kulttuurihistoriallisen kokoelman, jonka avulla katsoja voi tutustua Berliinin kehityshistoriaan. Tämän sisä museo on *Ermelerhaus*, Breite Str. 11. Edelleen mainittakoon *Feuerschutzmuseum*, Matthäikirchstr. 6; *Landwirtschaftliches Museum*, Invalidenstr. 42; *Geologisches Landesmuseum*, Invalidenstr. 44; *Reichspostmuseum*, Leipziger- ja Mauerstrassen kulmassa; *Luftfahrt-Museum*, Alt-Moabit 4—10. *Museum für Meereskunde*, Georgenstr. 34/36, käsittää m.m. laivastokokoelman, laivamalleja, syvyystutkimuksia, satamalaitteita ja ylipäänsä merenkulkua koskevia nähtävyyksiä. *Lessing-Museum*, Brüderstr. 13, on perustettu Lessinkiläisajan muistoksi. *Zeughaus*, Platz am Zeughaus, on Linnan lisäksi Berliinin huomatuin barokkirakennus. Se muodostettiin keisari Wilhelm I:n aikana ase- ja sotamuseoksi. Siellä on m.m. Muistohalli, kuvanveistoksia, Hindenburgin kuolinnaamio. Avoinna 9—15, paitsi tiist. Maksu 10 Pf. *Museum der Staatstheater*, Oberwallstr. 22, käsittää maalauksia, graafillisen kokoelman ja teatteritaidetta. *Museum für Leibesübungen* sijaitsee Wilhelmstr:n varrella 92/93. *Museen der Technischen Hochschule* sisältävät mineralogisen ja geologisen museon. Edelleen siellä on keramiikkikokoelma sekä arkkitehtuuria ja laivanrakennusta ja -koneita käsittävät kokoelmat. *Museum für Naturkunde*, Invalidenstr. 43, tarjoaa nähtäväksi eläintieteellisiä, geologispaläontologisia y.m. kokoelmia. *Schloss Monjibou* ja *Hohenzollernmuseum*, Monjibouplatz 6/9. Katselija saa ihailta brandenburgilais-preussilaisille hallitsijoille kuuluneita muistoesineitä, maalauksia, kuvanveistoksia 1800—1870 j.n.e. Avoinna 10—15. Maksu 50 Pf.

Kansallisia muistomerkkejä.

Berliinissä esiintyvät kansalliset muistomerkit esittävät omalla tavallaan Saksan historian eri vaiheita. Huomattavimmista mainittakoon ensinnäkin das Preussische Ehrenmal, Kaiser-Franz-Joseph-Platz, joka on pystytetty maailmansodassa kaatuneitten muistoksi. Vinosti sitä vastapäätä on das Denkmal Friedrichs des Grossen — Fredrik Suuren muistopatsas, Rauchin suurin ja tunnetuin luomus. Grab von Horst Wessel — Horst Wesselin hauta, on Nikolai-Friedhofilla, Prenzlauer Tor. Erästä vilkkaimmista kulkuväylistä, Siegesalleeta, reunustaa 32 keisari Vilhelm I:n aloitteesta 1898—1901 valmistettua marmoripatsasta, jotka esittävät brandenburgilaisia ja preussilaisia hallitsijoita. Königsplatzilla näemme valtaavan, 61,5 m korkean voitonpatsaan — die Siegessäule, joka pystytettiin 1869—73. Königsplatzilla sijaitsee myöskin Moltken monumentti. Valtio-päivätalon edustalla on ruhtinas Bismarckin muistopatsas. Vielä on mainittava die Friedenssäule — rauhanpatsas, keskellä Belle-Alliance Platzia, joka rakennettiin 1840 ja 1876. Gontardin 1770—1780 rakennuttamat Königskolonnen — kuningaspylväistöt Kleistparkissa ovat myös näkemisen arvoiset.

Huomattavia rakennuksia.

Berliinin julkiset rakennukset ovat pääasiassa keskittyneet tärkeimpien katujen ja aukeitten varsille kaupungin keskustassa, mutta suuri määrä hallintorakennuksia, museoita, kirkkoja y.m. on kuitenkin siroiteltu yli koko kaupungin.

Lähteäksemme tärkeimmistä rakennuksista ovat ensinnä mainittavat das Reichspräsidenten- ja das Reichskanzlerpalais — Valtakunnanpresidentin- ja Valtakunnankanslerin palatsit, jotka sijaitsevat Wilhelmstrassen varrella. Wallot'n 1884—94 rakennuttama Reichstagsgebäude — Valtio-päivätalo — on Platz Republikin varrella. Näkemisen arvoisia ovat edelleen Zoossa sijaitseva Planetarium, optillisen tekniikan ihmeteos ja die Treptow-Sternwarte sekä Haus des Rundfunks,

Masurenallee. Mainittakoon vielä sähkö-, kone- ja muiden teollisuushaarojen valtavat rakennukset sekä suurpankkien palatsimaiset tyyssijat. Kaupungin kaikkiin osiin äskettäin rakennetut pilvenpiirtäjät antavat Berliinille entistä suuremmassa määrin suurkaupungin leiman. Jättiläismäisistä tavarataloista ovat huomattavimmat *Columbus Haus* Potsdamer Platzilla, *Shell Haus* Tirpitzuferin ja *Bendlerstrassen* varrella, *Kathreiner Haus* Kleistparkissa, *Europa-Haus* Anhalter Bahnhofilla. Sen kattopuutarhasta, joka on 65 m:n korkeudella, on kaunis näköala yli kaupungin. Alexanderplatzilla sijaitsee mahtava *Berolina Haus* ja *Alexander-Hochhaus*. Vanhan Berliinin rakennuksista huomattakoon muinaisberliiniläinen ylimystalo *Ermeler*, Breite Str. 11, *das Ephraim'sche Palais* Mühlendammissa j.n.e.

Puistoja — Aukeita — Valtakatuja.

Berliinin puistot ovat luonteeltaan hyvin erilaisia, taidokkaasti rakennetuista rokokopuistoista aina koskettomiin luonnonsuojelualueisiin.

Suurimmat **puistot** kaupungin keskustassa ovat *Tiergarten*, *Humboldthain* ja *Friedrichshain*. Näistä varsinkin *Tiergarten* on kauneudestaan kuuluisa. Mutta myöskin muissa kaupunginosissa on mallikelpoisia puistoistutuksia. Mainittakoon niistä vain *Schöneberger*, *Wilmerdorfer*, *Mariendorfer*, *Steglitzer* ja *Tempelhofer Stadtpark*, *Preussenpark*, *Schillerpark*, *Goethepark*, *Treptower Park* j.n.e. Erikoisesti huomattakoon vielä *Zoologischer* ja *Botanischer Garten* — Eläintieteellinen ja Kasvitieteellinen puutarha.

Aukeat ovat säännöllisesti joko puistojen tapaisia tai valtavia liikennekeskuksia. Jälkimmäisistä mainittakoon etenkin *Potsdamer Platz* ja *Belle-Alliance Platz*. Edellisistä ovat tunnetuimmat *Kaiser-Franz-Joseph-Platz* Opernhausin ja Vanhan kirjaston sekä yliopiston välillä ja *Leipziger Platz* lähellä *Potsdamer Platzia*. Edelleen *Unter den Lindenin* alkupäässä on *Pariser Platz*, jossa sijaitsee useita palatseja ja Taideakatemia.

Valtakadut ovat yleensä leveitä ja suorina sekä puureunusteisia. Huomattavin on 60 m leveä ja yli 1,3 km pitkä *Unter den Linden*, joka ulottuu *Platz am Zeughausern*ilta *Pariser Platzille* ja *Brandenburger Torille*

sekä jatkuu Charlottenburger Chaussee nimisenä läpi Tiergartenin. Unter den Lindenin varrella ovat useat Berliinin hienoimmista hotelleista. Tämän valtaväylän poikki kulkevat Friedrichstrasse, kaupungin huomatuimpia liikekatuja, ja hallituspaltseistaan tunnettu Wilhelmstrasse. Charlottenburger Chausseen leikkaa Siegesallee, joka päättyy Kempelplatzille. Siegesalleen ja Wilhelmstrassen välillä kulkee Königgrätzerstrasse, joka Potsdamer Platzilla kohtaa toisen suuren liikekadun, Leipzigerstrassen ja tämän jatkon, Bellevuestrassen. Kaupungin länsiosassa ovat huomattavimmat liikenneväylät Tauentzienstrasse ja Kurfürstendamm sekä Kaiserallee ja Bismarckstrasse. Spreen ja Havelin yli johtaa joukko siltoja, joista tärkeimmät ovat Schlossbrücke ja Charlottenburgerbrücke.

Muun ohella Berliini on huomattava henkisen ja taloudellisen elämän keskus. Niinpä kaupungin nähtävyyksiä ovat myöskin näillä aloilla suoritettavan työn tyyssijat: kustannusliikkeet, sanomalehtien toimitalot, pankki- ja rahalaitokset, teollisuuslaitokset, tavaratalot ja suurliikkeet.

Zeitungsviertel — Sanomalehtikortteli, Berliinin keskustassa, etelään Unter den Lindeniltä, on eräs kaupungin mielenkiintoisimpia erikoisuuksia. Siellä sijaitsevat suurlehtien toimitalot — m. m. »Völkischer Beobachterin» —, siellä on myös maailmankuulun kustannusliikkeen Ullsteinin »työpaja», lukuisia muita mainitsemattakaan.

Pankit ja rahalaitokset ovat nekin hakeutuneet pääasiassa Berliinin keskustaan, aivan sanomalehtikorttelin naapuruuteen. Reichsbank — Valtakunnanpankki sijaitsee Jägerstrassella; aivan lähellä — Markgrafenstrassella — on myös Preussische Staatsbank — Preussin Valtionpankki. Varsinainen pankkikatu on kuitenkin Behrenstrasse, ensimmäinen yhdensuuntainen katu Unter den Lindenin eteläpuolella. Sen varrella ovat Berliner Handels-Gesellschaft, S. Bleichröder, Commerz- und Privatbank, Deutsche Bank- und Disconto-Gesellschaft, Darmstädter und Nationalbank, Dresdener Bank y. m.

Teollisuuslaitoksia on tietysti runsaasti; onhan Berliini Euroopan mantereen ensimmäisiä teollisuuskaupunkeja. Tärkeimpiä teollisuushaaroja on rauta- ja metalliteollisuus (Borsig und Schwartzkopff, Ludwig Löwe, A. E. G., Siemens, Bergman y. m. ovat maailmankuuluja nimiä). Edelleen mainittakoon sähkölampputeollisuus (Osram) ja vaatetusteollisuus, ja viitattakoon myös siihen, että Schultheiss—Patzenhofer on maailman suurin panimo, ja että panimoteollisuuden alalla yleensä vain München on Berliinistä edellä. Kirjateollisuuden alalla Berliini on maailman ensimmäinen.

Tavarataloja Berliinissä oli kymmenisen vuotta sitten kokonaista 54 ja niiden palveluksessa 16,300 henkeä. Huomattavimpia ovat Hermann Tietz (kymmenkunta tavarataloa) ja A. Wertheim (4 tavarataloa). 1928 perustettiin lisäksi Karstadtin suurtalo Neuköllniin. Edelleen mainittakoon, että useilla maailmankuuluilla suurliikkeillä on »päämajansa» Berliinissä.

Terveydenhoito

on Berliinissä järjestetty mallikelpoisesti aito saksalaisella tunnollisuudella. Tarkat terveydenhoitomääräykset toisaalta ja niitä valvovien virallisten elimien tarkoitukseenmukainen järjestely toisaalta ovat tämän perusteellisuuden näyteinä. Lisäksi vapaaehtoinen toiminta terveyden ja sairashoidon hyväksi on sangen laajasuuntaista. Mainittakoon edelleen lukuisat julkiset ja yksityiset sairaalat sekä hoitolat.

Terveydenhoitovirastoja ja -laitoksia. Johtava terveydenhoitoviranomainen on *Hauptgesundheitsamt* — *Pääterveydenhoitovirasto*, jolla on apunaan bakteriologis-hygienisiä sekä ravintoainekemiallisia tutkimuksia varten erityinen tieteellinen instituutti. Keskushallinnon alaisina toimivat m. m. *Rettungs- und Krankentransportwesen* — *Pelastus- ja sairaankuljetuslaitos* sekä *Impf- und Desinfektionswesen* — *Rokotus- ja Desinfiointilaitos*. Edellisellä on useita *pelastusasemia*, jotka ovat avoinna läpi vuorokauden, aina valmiina antamaan lääkäriapua ja hoitoa tapaturmissa sekä äkillisissä vaikeissa sairastumistapauksissa.

Puhelinosoite lähimmälle asemalle: »D 1 Norden 0013 Rettungsamt».

Pelastusvirasto välittää maksuttomia sairaalapaikkoja ja toimittaa sairausautoja kuljetuksiin kaikkialle Saksaan. — Jokainen poliisihenkilö myös saattaa tarpeen tullen tiedon lähimmälle pelastusasemalle. — Kaupungin sairaaloita on lähemmä 30, niistä suurimpia: Rudolf—Birchow—Krankenhaus, Krankenhaus Buckow, Krankenhaus Westend, Krankenhaus Friedrichshain ja Charité. Mainittakoon myös, että Berliinissä on 12 kunnallista lämpö- ja 11 kylmäkylpylää.

Urheilu ja ulkoilu.

Ruumiinkulttuurin harrastus on Saksassa yleensä hyvin korkealla kannalla, eikä sen edistämisessä kitsastella varojen suhteen. Tämän harrastuksen johdossa on **Deutsche Reichsbund für Leibesübungen** — **Saksan Valtakunnanurheiluliitto**, os. Berliini, Hardenbergstrasse 42—43. Viranomaiset tukevat auliisti ja tehokkaasti työskente-

lyä ruumiinkulttuurin hyväksi. — Myöskin on Berliinissä runsaasti tilaisuutta urheilun ja muun siihen liittyvän harrastamiseen, kuten

urheilukenttiä sekä urheilu- ja voimisteluhalleja. Aivan omalaatuisensa on äskettäin valmistunut *Reichssportfeld* — *Valtakunnan urheilukenttä*, jolla suoritetaan näiden olympialaisten tärkeimmät kilpailut. Siitä, samoin kuin muitakin olympialaisia varten varatuista harjoittelu- ja kilpailupaikoista, on yksityiskohtainen esittely kirjassamme jälkimmäisessä osastossa. Siksi tyydymme tässä vain jatkamaan mainitsevaa luetteloa. — Euroopan suurin urheilu- ja kokoushuoneisto on *Deutschlandhalle*, os. Königs-*weg* 50—65. *Sportpalast* — *Urheilupalatsi*, os. Potsdamer *Strasse* 72, käsittää kaikenlaatuisia urheilulaitoksia. *U i n t i i n* on tilaisuus m. m. seuraavissa paikoissa: *Stadtbad Mitte*, os. *Gartenstrasse* 5, *Strandbad Wannsee* (rantakylpylä), *Strandbad Müggelsee* (samoin). *H e v o s u r h e i l u n* keskuksen osoite on *Schadowstrasse* 8, ja Saksan huomatuin ratsastuskenttä sijaitsee *Hoppegartenissa*. Muita ratsastuskenttiä ovat *Karlshorst* ja *Strausberg* sekä *Mariendorf* ja *Ruhleben*. — *G o l f i n* harrastajain »keitaita» ovat seuraavat kentät: *Wanseen* ja *Neubabelsbergin* välillä sijaitseva, jonka omistaa *Golf- und Landclubs Berlin—Wannsee*, ja toinen, jonka omistaja on *Golf-Club Berlin—Westend*, os. *Charlottenburg*, *Spandauer Chaussee* 19. — *V e r k k o p a l l o k e n t t i ä* on kaikkialla kaupungissa. *Verkkopallohalleista* mainittakoon: *Wilmersdorf*, *Brandenburgische Strasse* 53.

Ulkoilemiseen tarjoutuu erinomainen tilaisuus retkeilemällä Berliinin ympäristöön. Esimerkiksi *Havelin* ja *Oberspreen* ihanat järvisseudut ovat kävelymatkojen ja retkeilyjen suosittuja päämääriä. Lännessä matka suunnataan *Grünewaldiin*, *Wannseehen* ja *Potsdamiin*, idässä *Oberspreen*-alueelle. Perillä on lukuisia ravintoloita, sekä kalliimpia että huokeampia.

Erikoisuutena mainittakoon, että Berliinissä toimii erityinen *Deutsche Hochschule für Leibesübungen* — Saksan Ruumiinkulttuurikorkeakoulu.

Berliiniläinen itse huvittelee mielellään; kuinkapa hän ei soisi samaa iloa vierasmaalaisillekin! Siksi hän on pitänyt hyvää huolta »lystinpidon» tilaisuuksista, joita Berliinissä on ylenpalttisesti tarjolla sekä hyvän ruoan ynnä viinipikarin ja olutseidelin ystäville että tanssin ja muun huvittelun rakastajille. Berliinin ravintolat esim. eivät suurelta osalta ole pelkästään nälän ja janon tyydyttämistä varten, vaan niiden tarkoituksena on yhtä suuressa määrässä tarita kaikenkaltaista huvitteluohjelmaa.

Hienoston piireissä ovat erikoisesti suosittuja suurhotellien ja -ravintoloitten »kello 5:n teetanssiaiset» (5-Uhr-Tanz-tee) ja niiden suuret juhlaillat. Berliinin ja samalla koko Saksan suurin huvitteluravintola on *Haus Vaterland* Potsdamer Platzilla. Se käsittää useammanlaatuisia ravintoloita, mm. amerikkalaisen vanha-berliiniläisen, wieniläisen, turkkilaisen, italialaisen ja baierilaisen sekä Reininterassin ja upean tanssisalin. Samanlaisia huvitteluravintoloita ovat useat muutkin berliiniläiset ravintolat, joiden nimet ja osoitteet muukalainen helposti löytää Berliinin osoitekalenterista halutessaan. Tähän lajiin kuuluvia huvittelupaikkoja ovat myös baarit ja dielet, joskin ne ovat melko lailla vaatimattomampia. Näistä ei ulkomailla käymättömällä suomalaisella ole aavistustakaan, ennen kuin on niihin omakohtaisesti tutustunut. Halukaille mainitsemme löytöretkeilyn alkajaisiksi hiukan osviittaa. Keskuksen »baarikatu» on *Jägerstrasse*. Neuer Westenin baareja ovat: *Eden Bar*, Budapest Str. 18; *Kakadu-Bar*, Joachimstaler Str. 10; *Bajadere*, Joachimsthaler Str. 11; *Greifi-Bar*, Joachimsthaler Str. 41; *Meine Schwester und ich*, Kurfürstendamm 211; *Ritz-Bar*, Uhlandstr. 18; *Canari-Bar*, Uhlandstr. 20—21; *Remdes St. Pauli-Bar*, Rankestr. 20; *Uhu*, Lutherstr. 19 a; *Windsoor Bar*, Kurfürstendamm 14—15; *Johnny's Night Club*, Kalkreuthstr. 4. Useimmat baarit ovat samalla n. s. dielejä, s. o. varustettuja tanssilattialla. — Huvittelupaikkoja ovat tietysti myös lukemattomat kabaretit, pikkunäyttämöt ja varieteet, mutta ennen kaikkea kuitenkin monet tanssipalatsit hyvine orkestereineen ja taideesityksineen. Kabaretteja ovat esim. *Kabarett der Komiker*, Kurfürstendamm 156; *Katakombe Kabarett*, Lutherstrasse 22—24; *Tingel-Tangel*, Kämtstrasse 12; *Carows Lachbühne*, Weinbergsweg 20. Tanssipalatsista taas mainitsemme seuraavat: *Ballhaus Palais de danse*, Behrenstrasse 53—54; *Faun*, Friedrichstrasse 180; *Palais Wei-*

denhof Casino, Weidendammbrücke. Varietee-näyttämöjä ovat m. m. maailmanmaineen saavuttanut *Wintergarten*, Dorotheenstr. 16; *Scala*, Lutherstrasse 22—24; *Die Plaza*, Küstriner Platz; *Thalia-Theater*, Dresdener Str. 72—73; *Revue-Theater im Westen*, Kurfürstendamm 156; *Ben-dow's Bunte Bühne*, Kotbusser Str. 6. — Huvittelutar-koituksia varten ovat suureksi osaksi olemassa myös elokuvateatterit, joita on Berliinissä tuhkatihessä. Samaten palvelevat ihmisten huvinhalua lukemattomat muutkin tilaisuudet, joiden esittelemistä rajoitettu tila ei salli. Mutta kaikesta huomaamme berliiniläisen ajattelevan: »Der Mensch lebt nur kurze Zeit und ist so lange tot» — ihminen elää vain lyhyen ajan, mutta joutuu olemaan niin kauan vainajana! Elä siis iloiten!

Berliinin ympäristö tarjoaa joka suunnalla runsaasti sekä ihastuttavaa silmänruokaa että vuosisataisen sivistyselämän viehättäviä ja mielenkiintoisia nähtävyyksiä ja muistomerkkejä. Jos menemme l ä n t e e n, niin tulemme **Grünewaldiin**, huvilayhdyskuntaan maalauksellisine maataloineen, puutarhoineen, istutuksineen ja 1500-luvulta peräisin olevine renessanssityylisine metsästyslinnoineen. Läntisellä ilmansuunnalla ovat myöskin **Zehlendorfin** ja **Schlachtenseen** huvilasiirtolat sekä **Wanneseen rantakylpylä**, jossa kylpijöitten lukumäärä nousee kesäiltoina ja kauniina sunnuntaipäivinä useihin kymmeneen tuhansiin. Suhteessa niinkuin toisessakin on kuitenkin tällä suunnalla mielenkiintoisin paikkakunta kuuluisa **Potsdamin kaupunki** kuuluisine Sanssoucin linnoineen, jonka Fredrik Suuri rakennutti. Potsdamista luonto ja taide ovat yhdessä luoneet mitä viehättävimmän nähtävyyden, joka täyttää kävijän mielen vilpittömällä ihasuksella. Koko seutu on kuin yhtäjaksoista puutarhaa kauniine palatseineen ja muine rakennuksineen, jotka säilyttävät menneitten aikojen elämän värikkäänä nykyajassakin. Pohjoisempana on **Spandaun** muinoinen linnoituskaupunki ja siitä koilliseen, kauniin Tegeler Seejärven rannalla, **Tegel**, suurine A. Borsigin konepajoineen ja viehättävine rantakäytävineen. — I t ä s u u n n a l l a on taas ensinnä mainittava **Oberspreegebiet** — **Ylä-Spreealue**. Siellä sijaitsee m. m. ennen itsenäinen **Köpenickin kaupunki**, jonka nimi on tullut omalla tavallaan kuuluisaksi koomillisen »Köpenickin kapteeni»-jutun kautta. **Friedrichshagen**, Müggelsee-järven rannalla, on Fredrik Suuren perustama 1753. **Erkner**, Flakensee- ja Dämeritzsee-järvien välillä, on tunnettu kylpyläpaikkakunta. Etelämpänä, eteläkaakkoon Berliinistä, tullaan **Grünaun** huvilayhdyskunnan kautta **Königswusterhausenin** esikaupunkiin, joka on suosittu retkeilypaikka metsästyslinnoineen, puistoineen, kylpylöineen ja vesiurheiluiineen, ja jossa sijaitsee tunnettu radioasema maailman korkeimpine tornineen (243 m.). Koillisessa sijaitsevat **Buchin** pikkupaikkakunta linnoineen ja viihtyisine linnanpuistoineen — terveellisenä seutuna Buch on kehittynyt todelliseksi sairaala- ja parantolakaupungiksi — ja **Bernau** historiallisine muistoineen.

Kauempana sijaitsevat: luoteisessa **Rheinsberg**, missä on uudenaikainen vesi- ja ilmakylpylä (täällä on myös luonnonkaunis »R u p p i n e r S c h w e i z» — »R u p p i-

nin Sveitsi»), ja eteläkaakossa **Spreewald** ihastuttavine metsineen ja maisemineen (S. on kansatieteellisesti-kin mielenkiintoinen: siellä näet on säilynyt puhtaimpana näiden seutujen alkuperäinen vendiläisväestö), sekä koillisessa **Kloster Chorin**, jossa on m. m. 1334 perustettu cistersiläisluostarin maalauksellisen kauniit rauniot. Nämä paikkakunnat ovat berliiniläisten erikoisesti suosi-
mia viikonloppumatkojen päämääriä.

Berliinin ympäristön maisemiin tuovat vesistöt ja met-
sät, historialliset muistot ja nykyiselämän virkeys run-
saasti viehättävää vaihtelua. Ympäristöpaikkakunnille
on olemassa mukavat ja joutuisat liikenneyhteydet, joita
ylläpitävät rautatiet, laivat, moottorialukset ja autot.
Niiden avulla suomalainenkin voi vaivattomasti ja vir-
kistyksekseen kartuttaa Berliinin-tuntemustaan tutustu-
malla myös sen ihastuttaviin lähiseutuihin.

Luonnollista on, että Berliinin kaltaisesta miljoonakaupungista ei puutu tilaisuuksia tyydyttää n. s. ruumiillisia tarpeitaan. Pikemmin siinä suhteessa vallitsee runsaudenpula: hotelleja, asuntoloita, matkustajakoteja, ravintoloita, ruokaloita ja kahviloita on suorastaan ylenpalttisesti (joskin kaikki lienevät olympialaisten aikana täpösen täynnä). Toiset ovat kalliimpia, toiset huokeampia; valinta riippuu vain matkailijan — kukkaron painavuudesta ja siitä, kuinka hän osaa järjestää tarpeittensa tyydyttämisen taloudellisimmin. Yrittämättäkään näissä asioissa ryhtyä ketään opastamaan kädestä pitäen, tahdomme vain antaa käsitystä siitä, mille perusteille hotelli- ja ravintolaolot ovat Berliinissä kehittyneet.

Hotellit jaetaan useampaan ryhmään. Ensimmäiseen kuuluvat loistohotellit (esim. Hotel Adlon, Esplanade-Hotel, Hotel Bristol ja Hotel Kaiserhof), jotka ovat ylellisiä, mutta myös hyvin kalliita), toiseen ensiluokkaiset hotellit (esim. Central-Hotel, Hotel Excelsior, Hotel Villa Majestic ja Hotel Baltic), kolmanteen n. s. »ylhäis-porvarilliset» (vornehm-bürgerliche) hotellit (esim. Hotel-Restaurant Prinz Wilhelm, Hotel Deutscher Kaiser, Grand-Hotel am Knie), neljänteen »hyvät porvarilliset» (gutbürgerliche) hotellit (esim. Hotel Westfälischer Hof, Alexandra-Hof, Hotel Moltke und de Rome, Hotel Astra am Zoo, Schlosspark Hotel-Restaurant, Hotel Nordischer Hof, Hotel Stettiner Bahnhof), ja viidenteen vaatimattomat hotellit (für einfache Ansprüche), kuten Hotel Adria, Hotel Würtemberger Hof, Hotel Schönhausen ja Hotel Danziger Hof. Oman ryhmänsä muodostavat kristilliset matkustajakodit (Hospiz), samoin yksityiset matkustajakodit (Privat-hospiz) ja täysihoidotat (Pension), joita on lukemattomat määrät eri puolilla kaupunkia.

Ravintolat ja kahvilat. Ravintolaoloissa on tapahtunut sikäli »vallankumous», että esim. ns. viinipakkoa, velvollisuutta viinin tilaamiseen, ei ole enää olemassa. Hienoimmassakin viiniravintolassa voi nykyisin tilata huolletta pullollisen kivennäisvettä pöytäjuomakseen. Mutta silti ravintolat jakautuvat lukuisiin eri luokkiin, loistoravintoloista alkaen yksinkertaisimpiin viini- ja olut-tupiin, ruokaloihin ja tavallisiin kahviloihin asti. Loistoravintolat ovat tavallisesti loistohotellien yhteydessä; mutta yksinkertaisimmankin virvokkeen nauttiminen sellaisessa on jo (hinnaltaan) ylellisyyttä. Siksi onkin järkevintä tyytyä vaatimattomampiin paikkoihin. Sel-

laistenkin luetteleminen kävisi työlääksi. Mainitsemme vain umpimähkään muutamia nimiä: Habel on ensiluokkainen viiniravintola, Rheinische Winzerstuben, Weinhaus Rheingold ja Kottler »Zum Schwabenwirt» ovat »gutbürgerliche-ryhmään kuuluvia viiniravintoloita. Olutravintoloita on kaikkialla. Kahviloita on mitä erilaisimpia, eikä pelkästään nimitys »Café» tai »Kaffeehaus» takaa laitoksen vaatimattomuutta esim. suomalaisen mittapuuta käyttäen. Osaksi ne näet saattavat olla loisteita, suurkaupunkilaisia konserttikahviloita, kuten esim. Café Europa, Café Vaterland (tanssikahvila) ja Café Unter den Linden (ent. suomalaisten suosima Café Bauer, kuuluisa lukuisista sanomalehdistään), osaksi vaatimattomampia, mutta silti ehdottomasti hyviä. Mainitsemme eri puolilla kaupunkia olevat, »Aschinger-Konditorei» nimellä käyvät kahvilat ja huokeammat »Luntz-Kaffeestuben» nimiset kahvitarjoilut. — Lisäksi on kaikkialla baareja sekä kasvisravintoloita ja raittiusravintoloita. — Tässä yhteydessä on huomautettava myös puistoravintoloista (Gartenlokale), jollaisia Berliinissä on runsaasti, monet niinkin kansanomaisia, että niissä saattaa sanoa »perheen voivan itse keittää kahvinsa». Mainitsemme niistä muutamia itse kaupungissa olevia: Kroll-Garten Tiergartenissa, Restaurant im Zoo, In den Zelten — kansanomaisen puistoravintola Tiergartenin ja Spree-joen välillä.

PAIKANNIMIHAKEMISTO

Kadut — Asemat — Aukeat Puistot — Sillat — Kanavat

SELITYKSIÄ. Tämä nimihakemisto liittyy Landesverkehrsverband Berlin—Brandenburg'in julkaisemaan karttaan nimeltä »Kurzer Planführer durch Berlin», jota Saksan matkatoimistot lähettävät sadoin tuhansin kappalein osanottajamaihin ja jota, sikäli kuin varastoa riittää, saa olympialais-matkailijoista huolehtivista toimistoista. Kirjaimet ja numerot lopussa ilmaisevat ruutuja, joissa asianomaiset nimet ovat kartalla.

Kaikki asemien nimet ovat sarjassa hakusanan Bahnhöfe alla aakkosjärjestyksessä ja ryhmitettynä:

I. Rautatieasemat. II. Maanalaiset asemat.

Ääntiöt ä, ö ja ü ovat aakkosjärjestyksessä vastaavissa a, o ja u kirjaimissa.

LYHENNYKSIÄ:

Charl.	= Charlottenburg	Schbg.	= Schöneberg
Frdn.	= Friedenau	Schlach ^t	= Schlachtensee
Grwd.	= Grünewald	Schmarg.	= Schmargendorf
Hal.	= Halensee	Spd.	= Spandau
Krbg.	= Kreuzberg	Stgl.	= Steglitz
Lifde	= Lichterfelde	Temp.	= Tempelhof
Lkw.	= Lankwitz	Tierg.	= Tiergarten
Mi.	= Mitte	Wed.	= Wedding
Neuk.	= Neukölln	Wi.	= Wilmersdorf
Nik.	= Nikolassee	Zehl.	= Zehlendorf
Prenzl. Bg.	= Prenzlauer Berg		

Aachener Str. E 4	Alemannenstr. A 6	Am Bahnhof Jungfern- heide DE 1
Achenbachbrücke F 2	Alexanderplatz H 1 u. H 5	Am Bahnhof Westend D 1/2
Achenbachstr. F 2/3	Alexanderstr. (Mi.) H 1/2 u. H 5	Am Bäkequell E 5
Ackerstr. G H 1	Alexanderstr. (Zehl.) B 6	Am Beelitzhof A 6
Adalbertstr. (Krbg.) H 2	Alexanderufer G 1	Am Botanischen Garten E 5
Adalbertstr. (Zehl.) B 6	Alexandrinenstr. H 3/2 u. H 6	Am Eichgarten F 6
Adamstr. A 1	Allmenroederweg G 4	Am Elsenbruch F 6
Admiral-Scheer-Brücke G 1	Alsenstr. (Stgl.) F 5	Am Erlenbusch E 5
Admiralstr. H 3	Alsenstr. (Tierg.) G 1	Am Fenn F 6
Admiral-von-Holtzen- dorff-Brücke G 2	Alte Allee C 3	Am Festungsgraben H 2 u. G 5
Admiral-von-Schröder Str. F 2	Alte Jakobstr. H 3/2 u. G H 6	Am Fichtenberg E 5
Adolf-Hitler-Platz D 2	Alte Leipziger Str. G 6/5	Am Fischtal C 6/5
Adolfstr. E 5	Altenburger Allee C 1	Am Fliederbusch D 3
Agricolastr. F 1	Altensteinstr. DE 6/5	Amfortasweg E 6
Ahornallee (Charl.) D 2/1	Alte Poststr. C 5/4	Am Fuchspass C 5
Ahornallee (Tierg.) G 2	Alter Fürstenbrunner Weg CD 1	Am Hegewinkel C 5
Ahornsteig G 2 u. F 5	Alte Schönhauser Str. H 1	Am Hirschsprung D 4/5
Ahornstr. (Charl.) F 2	Alte Schützenstr. H 1 u. H 5	Am Johannistisch H 3
Ahornstr. (Stgl.) E 5	Alt-Gatow A 3	Am Karlsbad G 2
Ahornstr. (Zehl.) C 6	Althoffplatz F 5	Am Karpfenpuhl D 6
Ahrenshooper Zeile B 6	Althoffstr. EF 5	Am Kiefernhang A 4
Ahrweilerstr. E 4	Altkanzlerstr. C 6	Am Knie E 2
Akazienallee CD 1	Altkircher Str. D 6	Am Königsgraben H 5
Akazienstr. (Schbg.) F 3	Altmarkstr. F 5	Am Köllnischen Park H 2 u. H 6/5
Akazienstr. (Stgl.) EF 5	Alt-Moabit EFG 1	Am Kupfergraben H 1 u. G 5
Albertstr. F 3	Altonaer Str. (Spd.) A 1	Am Lappjagen C 5
Albestr. F 4	Altonaer Str. (Tierg.) F 1/2	Am Markt E 5
Albrecht-Achilles-Str. E 3	Alvenslebenstr. G 3	Am Mühlensee F 3
Albrechtstr. (Lifde.) E 6	Amalienhofstr. A 1	Am Oberhafen AB 1
Albrechtstr. (Mi.) G 1 u. G 4/5	Amalienstr. F 6	Am Park F 4
Albrechtstr. (Schlacht.) B 6	Am Anger D 5	Am Parkplatz DE 2
Albrechtstr. (Stgl.) EF 5/6	Am Bahnhof Grunewald C 3	Am Pichelssee A 2
Albrecht-Thaer-Weg E 4		Am Postfenn B 2
Alemannenallee CD 2		Am Rathaus F 3
		Am Rупenhorn B 2
		Am Schlachtensee AB 6

- Am Schülerheim D 5
 Amselstr. D 4
 Am Spreebord E 1
 Am Stadtpark F 6
 Am Südpark A 2/1
 Am Tempelhofer Berg G 3
 Amtsgerichtsplatz D 2
 Am Urban H 3
 Am Vogelherd C D 3
 Am Weidendamm G H 1 u. G 5
 Am Wieselbau C 5
 Am Winkel A 1
 Am Zeughaus G 5
 An der Apostelkirche F 3/2
 An der Fischerbrücke H 2 u. H 5
 An der Fließwiese C 1
 An der Heerstrasse B C 2
 An der Rehwiese A 6
 An der Schleuse H 2 u. G 5
 An der Spandauer Brücke H 1 u. H 4/5
 An der Stehbahn G 5
 Angerburger Allee B 2
 Angermünder Str. H 1
 Anhalter Str. G 2 u. F G 6
 Anhaltiner Str. C 6
 Anklamer Str. H 1
 Annastr. F 6
 Annenstr. H 2 u. H 6
 Ansbacher Str. F 3/2
 Apostel-Paulus-Str. F 3
 Archivstr. D 5
 Argentinische Allee B C D 6/5
 Arminiusplatz F 1
 Arndtstr. (Krbg.) G H 3
 Arndtstr. (Stgl.) E 5
 Arminiallee D 5
 Arno-Holz-Str. E 5
 Artilleriestr. H 1 u. G 5/4
 Arysallee C 2
 Aschaffenburg Str. F 3
 Askanischer Platz G 2 u. F 6
 Aternplatz E 5
 Assmannshausener Str. E 4
 Auerbachstr. C 3
 Auerhahnbalz C 5
 Auf dem Grat D 5
 Augsburger Str. F 2/3
 Augustaplatz E 6
 Augustastr. (Lifde.) E 6
 Augustastr. (Schlacht.) B 6
 Augustastr. (Wi.) E 3/4
 Auguste-Viktoria-Platz F 2
 Auguste-Viktoria Str. D 4/3
 Auguststr. G H 1
 Automobil-Verkehrs-Strasse (Avus) A B C D 6/2
 Avus (Automobil-Verkehrs-Str.) A B C D 6/2
 Babelsberger Str. F 3/4
 Bachestr. E 4
 Bachstelzenweg D 5
 Bachstr. F 2
 Badenallee C 2
 Badener Ring G 4
 Badensche Str. E F 3
 Baerwaldstr. H 3
Bahnhöfe — Asemia
 I. der Eisenbahn
 Rautatieasemat
 Alexanderplatz H 1 u. H 5
 Anhalter Bahnhof G 2 u. F G 6
 Bellevue F 1
 Beusselstr. E 1
 Börse H 1 u. H 5
 Bötanischer Garten E 5
 Charlottenburg E 2
 Eichkamp C D 3
 Feuerbachstr. F 4/5
 Friedenau F 4
 Grossgörschenstr. G 3
 Grünewald C 3
 Halensee D 3
 Heerstr. C 2
 Hohenzollerndamm D E 3
 Innsbrucker Platz F 4
 Jannowitzbrücke H 2 u. H 5
 Jungfernheide D E 1
 Kolonnenstr. F G 3
 Lankwitz F 6
 Lehrter Bahnhof G 1
 Lichterfelde-Ost E F 6
 Nikolassee A 6
 Papestr. G 4
 Pichelsberg B 2
 Potsdamer Bahnhof G 2 u. F 6
 Reichssportfeld C 2
 Savignyplatz E 2
 Schlachtensee B 6
 Schmargendorf E 4
 Schöneberg F 4
 Siemensstadt-Fürstebrunn D 1
 Spandau-Hauptbahnhof B 1
 Spandau-West A 1
 Steglitz E 5
 Stettiner Bahnhof G 1
 Sundgauer Str. D 6
 Tempelhof G 4
 Tiergarten F 2
 Wernerwerk D 1
 Westend D 2
 Westkreuz D 2
 Wilmersdorf-Friedenau F 4
 Witzleben D 2
 Yorckstr. G 3
 Zehlendorf-Mitte C D 6
 Zehlendorf-West B 6
 Zoologischer Garten F 2
 II. der Hoch- und Untergrundbahn
 Maanalaiset
 Adolf-Hitler-Platz D 2
 Alexanderplatz H 1 u. H 5
 Bayerischer Platz F 3
 Belle-Alliance-Str. G H 3
 Breitenbachplatz E 4
 Bülowstr. G 3
 Dahlem-Dorf D 5
 Deutsches Opernhaus (Bismarckstr.) E 2
 Fehrbelliner Platz E 3
 Flughafen G 4
 Französische Str. G H 2 u. G 5
 Friedrichstr. G 1 u. F G 5
 Gleisdreieck G 3
 Gneisenaustr. H 3
 Hallesches Tor G H 3
 Hasenheide H 3
 Hausvoigteiplatz H 2 u. G 5/6
 Heidelberger Platz E 4
 Hermannplatz H 3
 Hohenzollernplatz E 3
 Horst-Wessel-Platz H 1
 Innsbrucker Platz (Hauptstr.) F 4
 Jannowitzbrücke H 2 u. H 5
 Kaiserdamm D 2
 Kaiserhof G 2
 Klosterstr. H 1/2 u. H 5
 Knie E 2
 Kochstr. G 2 u. G 6
 Kottbuser Tor H 3
 Kreuzberg G 3
 Krumme Lanke C 6
 Kurfürstenstr. G 2
 Märkisches Museum H 2 u. H 6
 Möckenbrücke G 3
 Moritzplatz H 2
 Neanderstr. H 2 u. H 6
 Neu-Westend C 2
 Nollendorffplatz F 3
 Nürnberger Platz F 3
 Onkel-Toms-Hütte C 5
 Oranienburger Tor G 1 u. F G 4
 Oskar-Helene-Heim C D 5
 Podbielskiallee D 5
 Potsdamer Platz G 2 u. F 6
 Prinzenstr. H 3
 Reichssportfeld C 2
 Richard-Wagner-Platz E 2
 Rosenthaler Platz H 1
 Rüdeshheimer Platz E 4
 Rühlleben C 1
 Schönleinstr. H 3
 Schwartzkopffstr. G 1
 Senefelderplatz H 1
 Sophie-Charlotte-Platz D E 2
 Spittelmarkt H 2 u. G H 6
 Stadtpark F 3
 Stettiner Bahnhof G 1
 Thielplatz D 5
 Uhlandstr. E 2
 Viktoria-Luise-Platz F 3
 Weinmeisterstr. H 1 u. H 5
 Wittenbergplatz F 2
 Zoologischer Garten E F 2
 Bahnhofstr. (Frndn.) F 4
 Bahnhofstr. (Krbg.) F 6
 Bahnhofstr. (Lifde.) E 6
 Bahnhofstr. (Spd.) B 1
 Bahnstr. (Schbg.) F G 3
 Bahnstr. (Stgl.) E 5
 Bailleustr. D 5
 Bäkestr. E 6
 Ballenstedter Str. E 3
 Bamberger Str. F 3
 Bandelstr. F 1
 Barbarastr. F 6
 Barbarossaplatz F 3
 Barbarossastr. F 3
 Barbrücke E 3
 Barnayweg E 4
 Barsekowstr. E 5
 Barssee B 4
 Barstr. E 4/3
 Bartelstr. H 1
 Baruther Str. G H 3
 Baseler Str. D 6
 Bastianstr. D E 5
 Bauhofstr. G 5
 Baumeisterstr. F 4
 Baumgartensteg B 1
 Baumshulenallee G 2
 Bautzener Platz G 3

Bautzener Str. G 3
 Bayerischer Platz F 3
 Bayerische Str. E 3
 Bayernallee C D 2
 Bayernring G 3/4
 Bayreuther Str. F 3/2
 Bechstedter Weg E 3
 Beckerstr. F 4
 Beckmannstr. E 3
 Beerenstr. B C 6
 Beethovenstr. (Lkw.)
 F 6
 Beethovenstr. (Tierg.)
 G 1
 Begasstr. F 4
 Begonienplatz E 5
 Behrenstr. G H 2 u.
 F G 5
 Belforter Str. H 1
 Belle-Alliance-Platz
 G H 3
 Belle-Alliance-Str. G H 3
 Bellevue-Allee F G 2
 Bellevuestr. G 2
 Bellevue-Ufer F 1/2
 Belziger Str. F 3
 Bendlerstr. G 2
 Bennigsenstr. F 4
 Berchtesgadener Str.
 F 3
 Bergheimer Platz E 4
 Bergheimer Str. E 4
 Bergmannstr. (Krbg.)
 G H 3
 Bergmannstr. (Zehl.)
 C 6
 Bergstr. (Stgl.) E F 5
 Bergstr. (Wed./Mi.)
 G H 1
 Berkaer Platz D 4
 Berkaer Str. D 4
 Berlichingenstr. E 1
 Berliner Str. (Charl.)
 E F 1/2
 Berliner Str. (Lifde.)
 E 6
 Berliner Str. (Temp.)
 G 4/3
 Berliner Str. (Wi.)
 E F 3
 Berliner Str. (Zehl.)
 C D 6
 Berlinickestr. E 5
 Bernburger Str. G 2 u.
 F 6
 Berner Str. D 6
 Bernhardstr. F 4
 Bernhard-Wieck-Str.
 D 4
 Bertholdstr. D 6
 Besingweg A 4
 Besselstr. H 2 u. G 6
 Betckestr. A 1
 Bethanienufer H 2
 Bettinastr. C 3
 Beuckestr. C 6
 Beusselbrücke E 1
 Beusselstr. E 1
 Beuthstr. H 2 u. G H 6
 Beverstedter Weg E 4
 Beyerstr. A 1
 Beymestr. (Grwd.) D 3/4
 Beymestr. (Stgl.) F 5
 Biedermeierweg C 1
 Bilsenstr. D 4
 Binger Str. E 4
 Birkbuschgarten E F 6
 Birkbuschstr. E F 5/6
 Birkenstr. F 1
 Bischofstr. H 1 u. H 5
 Bismarckallee D 3
 Bismarckplatz D 3
 Bismarckstr. (Charl.)
 E 2
 Bismarckstr. (Frndn.)
 F 4
 Bismarckstr. (Stgl.) F 5
 Bitscher Str. D 5
 Bitterstr. D 5
 Björnsonstr. E 5/4
 Blakenheideweg A 2
 Blankenbergstr. E 4
 Bläulingsweg C 3
 Bleibtrest. E 3/2
 Blücherplatz H 3
 Blücherstr. (Krbg.) H 3
 Blücherstr. (Zehl.) C 6
 Blumenstr. (Lifde.) F 6
 Blumenstr. (Mi.) H 2
 Blumenthalstr. (Tierg.)
 G 3
 Blumenthalstr. (Zehl.)
 C 6
 Blumeshof G 2
 Bochumer Str. F 1
 Bocksfelde A 2
 Bocksfeldplatz A 2
 Bocksfeldstr. A 2
 Bodestr. H 1 u. G 5
 Boeckhstr. H 3
 Boelckestr. C 6
 Boetticherstr. D 6
 Bogenstr. C 6
 Bolivarallee C 2/1
 Bollmannweg A 2
 Boltzmannstr. D 6/5
 Bonner Str. E 4
 Boothstr. E 6
 Borkumer Str.
 (Schmarg.) D E 6
 Borkumer Str. (Spd.)
 A 1
 Börnicker Str. A 2
 Bornimer Str. D 3
 Bornstedter Str. D 3
 Bornstr. E 4/5
 Borsigsteg F 1
 Borsigstr. G H 1
 Borstellstr. F 6
 Botanischer Garten E 5
 Boyenallee C 2
 Bozener Str. F 3
 Brabanter Platz E 4
 Brabanter Str. E 4/3
 Brachvogelstr. H 3
 Brahestr. D E 1
 Brahmsstr. (Grwd.) D 4
 Brahmsstr. (Lifde.)
 E 5/6
 Brandenburg Tor G 2
 u. F 5
 Brandenburgische Str.
 E 3
 Brandenburgstr. H 3/2 u.
 H 6
 Branitzer Platz D 2
 Brauhofstr. E 1
 Braunschweiger Ring
 G 4
 Bredowstr. F 1
 Bredtschneiderstr. D 2
 Bregenzer Str. E 3
 Breisacher Str. D 6
 Breithorn A 5
 Breitenbachplatz E 4
 Breite Str. (Mi.) H 2 u.
 H 5
 Breite Str. (Schmarg.)
 D 4
 Breite Str. (Stgl.) E 5
 Bremer Str. F 1
 Brentanostr. E 5/4
 Brieger Str. D 6
 Brienner Str. E 3
 Britzer Str. H 3
 Brombeerweg B C 1
 Bruchsaler Str. F 4
 Brückenallee F 2/1
 Brückenstr. (Mi.) H 2 u.
 H 6/5
 Brückenstr. (Spd.) B 1
 Brückenstr. (Stgl.) F 6
 Brüderstr. (Lifde.) D 6
 Brüderstr. (Mi.) H 2 u.
 H 5
 Brüderstr. (Spd.) A 1
 Brümmerstr. D 5
 Brünhildestr. F 4
 Brunhildstr. G 3
 Brunnenstr. (Zehl.) B 6
 Buchenallee G 2
 Buchenstr. F 2
 Buchenweg C 3
 Buchhändlerhof G 6
 Buchweilerstr. D 6
 Buchwaldzeile A 3
 Buckower Str. H 2
 Budapester Str. F 2
 Bugenhagenstr. F 1
 Bullengraben A 1
 Buggestr. E 5/4
 Bullenwinkel C 4
 Bülowstr. (Schg./Tierg.)
 F G 3
 Bülowstr. (Zehl.) B C 6
 Bundesallee C 2
 Bundesratsufer F 1
 Bundesring G 4
 Bunsenstr. F 5
 Burggrafenstr. F 2
 Burgherrenstr. G 3
 Burgstr. H 1/2 u. G H 5
 Burgunder Str. (Nik.)
 A 6
 Burgunder Str. (Wi.)
 E 4
 Burgwall A 1
 Burgwallgraben A 1
 Büsingstr. E 4
 Busseallee C 6
 Calandrellistr. E F 6
 Calvinstr. F 1
 Caprivibrücke E 1
 Carionweg E 3
 Carmerplatz E 5
 Carmerstr. E 2
 Carstennstr. D 6
 Caspar-Theyss-Str. D 3
 Cauerstr. E 2/1
 Cecilienallee D 5/4
 Ceciliengärten F 4
 Cecilienstr. F 6
 Chamberlainstr. B C 6
 Chamissoplatz G H 3
 Charitéstr. F 5
 Charlottenbrunner Str.
 D E 3
 Charlottenburg D E 2
 Charlottenburger Brücke
 E F 2
 Charlottenburger
 Chaussee (Spd.) B C 1
 Charlottenburger
 Chaussee (Tierg.)
 F G 2
 Charlottenburger
 Schleuse D 1
 Charlottenburger Str.
 C 6
 Charlottenburger Tor
 A B 1
 Charlottenburger Ufer
 E F 1/2
 Charlottenstr. (Lkw.)
 F 6
 Charlottenstr. (Mi./
 Krbg.) G H 1/2 u.
 G 5/6
 Chausseestr. G 1
 Cheruskerstr. F G 4/3
 Chlumer Str. E 5/6

Choriner Str. H 1
 Christinenstr. H 1
 Christstr. D 2
 Cicerostr. E 3
 Claudiusstr. F 1
 Clausewitzstr. E 2
 Columbiustr. H 3/4
 Cordesstr. D 3
 Corneliusstr. (Lkw.)
 F 6
 Corneliusstr. (Tierg.)
 F 2
 Cosimaplatz F 4
 Courbièrest. F 2
 Crampasplatz D 4
 Cranachstr. F 4/5
 Crusiusstr. D 2
 Cunostr. D 4/3
 Curtiusstr. D 6

 Dachsberg (Berg) D 4
 Dachsberg, Forsthaus
 C 5
 Dachsberg (Strasse) A 3
 Dahlem D 5
 Dahlemer Str. E 6
 Dahlemer Weg D 6
 Dahlmannstr. E 3/2
 Dalandweg E F 6
 Dankelmannstr. D 2
 Darmstädter Str. E 3
 Darwinstr. E 1
 Dauerwaldweg C 3
 Davoser Str. D 4
 Deidesheimer Str. E 4
 Deisterpfad C 5
 Delbrückstr. D 3
 Dennewitzplatz G 3
 Dennewitzstr. G 3
 Derfflingerstr. (Tierg.)
 F 2
 Derfflingerstr. (Zehl.)
 B 6
 Der hohle Weg B 1/2
 Dernburgplatz D 2
 Dernburgstr. D 2
 Der neu Verbindungskanal E 1
 Dessauer Str. (Krbg.)
 G 2 u. F 5
 Dessauerstr. (Zehl.) B 6
 Detmolder Str. E 4
 Deutscher Ring G 4
 Devrientweg E 6
 Dianasee C D 3
 Dianastr. B 6
 Diedenhofer Str. (Prenzl.
 Bg.) H 1
 Diedenhofer Str. (Spd.)
 A 1
 Dieffenbachstr. H 3
 Die neue Strasse B 1
 Dietrich-Schäfer-Weg
 E 5
 Dievenowstr. D 4
 Dijonstr. F 5
 Dillenburgstr. E 4
 Dillgesstr. F 6
 Dirksenstr. H 1/2 u.
 H 4/5
 Doberaner Str. D 4
 Döberitzer Str. G 1
 Dohnentieg D 4
 Dönhoffplatz H 2 u. G 6
 Dorfstr. (Pichelsdf.) A 2
 Dorfstr. (Spd.) B 1
 Dörnbergstr. F 2
 Dorotheenstr. G H 1 u.
 F G 5
 Dortmund Str. F 1
 Douglasstr. C 3
 Dovebrücke E 1
 Dovestr. E 1
 Dragonerstr. H 1 u. H 4
 Drakestr. (Lifde.) D E 6
 Drakestr. (Tierg.) F 2
 Dreilundstr. G 3
 Drei Pfuhl D 5/6
 Dresdener Str. H 2 u.
 H 6
 Dresselstr. D 2
 Dreysestr. F 1
 Drosselweg D 5
 Droysenstr. E 2
 Drygalskystr. E 5
 Dubrowplatz B 6
 Duisburger Str. E 3
 Dunckerstr. (Grwd.)
 D 3/4
 Düntherstr. E 5
 Düppelstr. (Stgl.) E 5
 Düppelstr. (Zehl.) C 6
 Dürerplatz F 4
 Dürerstr. E 6
 Durlacher Str. F 4
 Düsseldorf Str. E 3
 Eberbacher Str. E 4
 Ebereschentallee C D 2
 Ebersstr. F 4/3
 Ebertsbrücke G H 1 u.
 G 5
 Edithstr. C 6
 Egelpfuhlstr. A 1
 Egerstr. D 4
 Eggepfad C 5
 Ehrenbergstr. D 6/5
 Ehrwalder Str. F 3
 Eichenallee (Charl.)
 C D 1/2
 Eichenallee (Tierg.) G 2
 Eichendorffstr. G 1
 Eichhornstr. G 2
 Eiegasse H 5
 Einemstr. F 2
 Eisackstr. F 4
 Eisenacher Str. F 3
 Eisenbahnstr. E 3
 Eiserne Brücke G 5
 Eislebener Str. F 2/3
 Eisvogelweg C 5
 Eitel-Fritz-Str. B 6
 Elberfelder Str. F 1
 Elfriedestr. C 6
 Elgersburger Str. D 3
 Elisabethkirchstr. H 1
 Elisabethstr. (Lifde.)
 E 5/6
 Elisabethstr. (Lkw.) F 6
 Elisabethstr. (Mi.) H 1
 u. H 5
 Elisabethstr. (Schlacht.)
 B 6
 Elisabethufer H 3/2 u.
 H 6
 Elisenstr. F 5
 Elsasser Str. G H 1
 Elsastr. F 4
 Elsestr. (Zehl.) C 6
 Elsgraben B 1
 Elsgrabenweg B 1
 Elsgrund A 3
 Elsterplatz D 4
 Elsholzstr. F 3
 Eltviller Str. E 4
 Emdener Str. F 1
 Emser Platz E 3
 Emser Str. E 3
 Enckestr. H 2 u. G 6
 Engelufer H 2
 Enger Steig A 2
 Englische Str. F 2
 Enzianstr. E 5/6
 Eosanderstr. E 1
 Epiphanienvogel D 2
 Erasmusstr. E 1
 Erbacher Str. D 3
 Erdener Str. D 3
 Erdmannstr. F G 3
 Erfurter Str. F 4
 Erlenweg E 5
 Ermslebener Weg E 4/3
 Ernst-Ring-Str. A 6
 Eschenallee D 2/1
 Eschenstr. (Frndn.) E 4
 Eschenstr. (Stgl.) E 5
 Eschershauser Weg C 5
 Essener Str. F 1
 Evastr. F 4
 Eyke-von-Repkow-Pl. F 1
 Eylauer Str. G 3
 Fabeckstr. D E 5
 Fabriciusstr. E 1
 Falkenried D 5
 Falkensteiner Str. E 4
 Falkoniergasse G 5
 Falstaffweg A 2
 Falterweg C 3
 Faradayweg D 5
 Fasanenplatz E 3
 Fasanenstr. E F 2/3
 Fasanerieallee F 2
 Faule Spree C 1
 Fehlerstr. E 4
 Fehrbelliner Platz E 3
 Fehrbelliner Str. H 1
 Feilnerstr. H 2 u. G 6
 Feldzeugmeisterstr. F 1
 Feuerbachbrücke F 5
 Feuerbachstr. E F 5
 Feurigstr. F 4/3
 Fichtestr. H 3
 Fidinistr. G H 3
 Filandastr. F 5
 Finckensteinallee C D E 6
 Finkenstr. D 5/4
 Fischerhüttenweg. B C 6
 Fischerhüttenweg A B 5
 Fischerstr. H 2 u. H 5
 Flemmingstr. (Stgl.) E 5
 Flemmingstr. (Tierg.)
 F 1
 Flensburger Str. (Stgl.)
 E 5
 Flensburger Str. (Tierg.)
 F 1
 Flensburger Str. (Zehl.)
 C 6
 Fliederstr. (Lifde.) E 5
 Fliednerweg D 5
 Flinsberger Platz D 3
 Floraplatz G 2
 Florastr. (Stgl.) E 5
 Flotowstr. (Lifde.) E 5
 Flotowstr. (Tierg.) F 2
 Flottwellstr. G 2
 Flughafenstr. G H 4
 Föhrenweg D 5
 Földrichplatz A 1
 Földrichstr. A 1
 Folkungerstr. A 2
 Fontanepromenade H 3
 Fontanestr. (Grwd.) C 3
 Fontanestr. (Lifde.) D 6
 Fontanestr. (Neuk.) H 4
 Forbacher Str. D 5
 Forckenbeckstr. D E 4
 Forst Grunewald B C 3,
 A B C 5
 Forststr. (Stgl.) E 4/5
 Forststr. (Zehl.) C 6
 Frankenallee D 2
 Frankenstr. F 3
 Frankfurter Str. H 1 u.
 H 5
 Franklinstr. E 1
 Frankstr. D 1
 Franzensbader Str. D 3/4
 Franzosenort A 5
 Französische Str. G H 2
 u. G 5

Franzstr. (Lkw.) F 6
 Franzstr. (Mi.) H 2 u.
 H 6
 Franzstr. (Spd.) A 1
 Fraunhoferstr. E 2
 Fredericiastr. D 2
 Fregestr. F 4
 Freiheit B 1
 Freiheitswiesen B 1
 Freiherr-vom-Stein-Str.
 F 3
 Freiligrathstr. H 3
 Freisinger Str. F 3
 Freiwaldauer Weg D 6
 Freybrücke A 2
 Friedbergstr. (Charl.)
 D 2
 Friedbergstr. (Dahlem)
 D 5/6
 Friedenau EF 4
 Friedenauer Brücke F 4
 Friedensallee G 1/2
 Friedensweg A 1
 Friedenthalstr. D 4
 Friedrichbrücke G 5
 Friedrich-Karl-Platz D 1
 Friedrich-Karl-Ufer G 1
 Friedrich-List-Ufer G 1
 Friedrichplatz D 6
 Friedrichsgracht H 2 u.
 H 5/6
 Friedrichshaller Str.
 DE 4
 Friedrichsruher Platz F 5
 Friedrichsruher Str.
 (Stgl.) F 5
 Friedrichsruher Str.
 (Wi.) DE 3
 Friedrichstadt GH 2 u.
 G 6
 Friedrichstr. (Lifde.)
 D 6
 Friedrichstr. (Mi./Krbg.)
 GH 1/2 u. G 4/6
 Friedrich-Wilhelm-Platz
 E 4
 Friedrich-Wilhelm-Str.
 F 2
 Friesenstr. (Krbg./
 Temp.) H 3
 Friesenstr. (Stgl./Frdn.)
 E 5/4
 Fritschestr. E 2/3
 Fritschweg E 5
 Fritz-Reuter-Str. F 4
 Fröaufstr. E 4
 Frobenstr. F 3
 Fröhnerstr. A 2
 Frommelstr. H 5
 Fronhoferstr. E 5
 Fürbringerstr. H 3
 Fürst-Bismarck-Str. G 1
 Fürstenplatz C 2
 Fürstenstr. (Krbg.)
 H 3 2
 Fürstenstr. (Zehl.) C 6
 Fürther Str. F 3

G
 Gallesteig E 1
 Galvanistr. E 1
 Ganghoferstr. E 5
 Gardeschützenweg
 DE 6/5
 Gardes-du-Corps-Str.
 D 2/1
 Gartenstr. (Lifde.) F 6
 Gartenstr. (Mi./Wed.)
 GH 1
 Gartenstr. (Zehl.) C 6
 Gartenufer F 2
 Gärtnerstr. EF 6
 Garystr. D 5/6
 Gasteiner Str. E 3
 Gatow A 3
 Gatower Str. A 2/1 u. 2/3
 Gausstr. E 1
 Gebweilerstr. D 6
 Geibelstr. (Krbg.) H 3
 Geibelstr. (Lifde.) D 6
 Geisbergstr. F 3
 Geisenheimer Str. E 4
 Gelfertstr. D 5
 Gelieustr. E 5
 Gemünd A 2
 Gendarmenmarkt H 2 u.
 G 5/6
 General-Pape-Str. G 4/3
 Geneststr. G 4
 Genfenbergstr. A 1/2
 Georgenkirchplatz H 1 u.
 H 5
 Georgenkirchstr. H 1 u.
 H 5/4
 Georgenstr. (Mi.) GH 1
 u. G 5
 Georgenstr. (Zehl.) B 6
 Georg-Wilhelm-Str. D 3
 Geranienstr. E 5
 Gerdauer Str. E 3
 Gerhardtstr. F 1
 Gerichtstr. (Lifde.) E 6
 Gerickesteg F 1
 Gerkrathstr. A 6
 Gersauer Weg E 6
 Gertraudenstr. H 2 u.
 H 6/5
 Gertrudstr. B 6
 Gervinusstr. DE 2
 Gesslerstr. G 3
 Giesebrechtstr. E 2
 Gieselerstr. E 3
 Giesensdorfer Str. E 6
 Gillstr. D 3
 Gipsstr. H 1
 Gitschiner Str. H 3
 Gleditschstr. F 3
 Glockenstr. C 6
 Gluckstr. F 6
 Gneisenaustr. GH 3
 Gneiststr. D 3
 Goebenstr. (Stgl.) EF 5
 Goebenstr. (Tierg.) G 3
 Goethepark E 2
 Goethestr. (Charl.) E 2
 Goethestr. (Zehl.) B 6
 Goldfischteich G 2
 Gollnowstr. H 1
 Golssener Str. H 3
 Goltzstr. F 3
 Gontardstr. H 1 u. H 5
 Gormannstr. H 1
 Goslarer Platz E 1
 Gossowstr. F 3
 Gosslerstr. (Dahlem/
 Lifde.) D 5/6
 Gosslerstr. (Frdn.) E 4
 Göstelstr. AB 1/2
 Gotenstr. FG 4/3
 Gothaer Str. F 3
 Gottfried-Keller-Str. D 2
 Gotzkowskybrücke E 1
 Gotzkowskystr. F 1
 Graditzer Allee BC 2/1
 Gräfenberger Weg D 6
 Graefestr. H 3
 Graf-Spee-Brücke F 2
 Graf-Spee-Str. F 2
 Gravelottestr. EF 6/5
 Gregor-Mendel-Str. E 4
 Grenadierstr. (Mi.) H 1
 u. H 4
 Grenadierstr. (Spd.) B 1
 Grenzburgstr. E 5
 Griegstr. CD 4
 Grieser Platz D 3
 Grillparzerstr. E 5
 Grimmstr. H 3
 Grimnitzsee A 2
 Grimnitzseeweg A 2
 Grimnitzstr. A 2
 Grolmanstr. E 2
 Grossadmiral-Prinz-
 Heinrich-Str. G 2
 Grossadmiral-von-Köster-
 Ufer G 2
 Grossbeerenbrücke G 3
 Grossbeerenstr. G 3/2
 Grosse Hamburger
 Strasse H 1 u. G 4
 Grosse Präsidentenstr.
 H 1 u. GH 5/4
 Grosse Querallee G 2/1
 Grosser Fauler See B 1
 Grosser Jüdenhof H 5
 Grosser Stern (Grwd.)
 BC 4
 Grosser Stern (Tierg.)
 F 2
 Grosser Weg FG 2
 Grosses Fenster A 5
 Grosse Steinlanke A 5
 Grosse Sternallee FG 2
 Grossgörschenstr. G 3
 Grunerstr. H 1 u. H 5
 Grunewald, Forst-
 ABC 5, BC 3
 Grunewald (Gemeinde)
 D 3
 Grunewaldsee C 4
 Grunewaldstr. (Schbg./
 Tierg.) F 3
 Grunewaldstr. (Spd.)
 AB 1
 Grunewaldstr. (Stgl.)
 E 5
 Grünstr. (Charl.) E 2
 Grünstr. (Mi.) H 2 u.
 H 6
 Grünstrassenbrücke H 6
 Guerickestr. E 1/2
 Güntzelstr. EF 3
 Gustav-Adolf-Platz E 1
 Gustav-Freytag-Str.
 (Grwd.) C 3/4
 Gustav-Freytag-Str.
 (Schbg.) F 4
 Gustav-Meyer-Str. E 5
 Gustav-Müller-Platz G 3
 Gustav-Müller-Str. G 4/3
 Gutenbergstr. F 2
 Gütlingstr. D 6
 Gutsmuthsstr. E 4/5
 Gutzkowstr. F 4

H
 Habelschwerdter Allee
 D 5/6
 Haberlandstr. F 3
 Habsburgerstr. F 3
 Habsburgerufer E 1
 Hackerstr. E 5/4
 Hackescher Markt H 1
 u. H 4
 Haderslebener Str. E 5
 Haeselerstr. D 2
 Hafenplatz G 2 u. F 6
 Hafen Steglitz E 6
 Hagelberger Str. G 3
 Hagenplatz CD 3
 Hagenstr. CD 3/4
 Hähnelstr. F 4
 Halberstädter Str. D 3
 Halensee D 3
 Hallerstr. E 1
 Hallesches Tor GH 3
 Hallesche Str. G 2
 Hallesches Ufer G 2/3
 Halmstr. D 2
 Hamburger Str. (Spd.)
 A 1
 Hamburger Tor H 1
 Hammersteinstr. D 4
 Hanauer Str. E 4

Händelallee F 2
Händelplatz E 5
Handjeryplatz F 5
Handjerystr. F 4
Hannemannbrücke F 6
Hannoversche Str. G 1
Hansabrücke F 1
Hansakorso G 4
Hansaplatz F 1/2
Hansa-Ufer F 2/1
Hansemannstr. F 2
Hans-Sachs-Str. D 6
Hardenbergstr. (Charl./
Tierg.) EF 2
Hardenbergstr. (Stgl.)
F 5
Harlingeroder Weg E 1
Harlinger Str. E 4
Harnackstr. D 6/5
Hartmannstr. E 6
Hasenheide H 3
Hasensprung D 3
Hauptstr. F 4/3
Hausvoigteiplatz H 2 u.
G 5/6
Havel A 1/5
Havelberg A 5
Havelberger Str. F 1
Hayelchausee A 3/6,
A B 3/1
Havelmatensteig A 4
Havelstr. E 1
Haydnpark E 6
Haydnstr. E 6/5
Hebelstr. DE 2
Hechtgraben D 5
Hedemannstr. G 2 u.
G 6
Hedwigstr. F 4
Heerstr. AB 2
Heesestr. E 5
Hegelplatz H 1 u. G 5
Heidelberger Platz E 4
Heidereutergasse H 5
Heidereuterstr. B 1
Heidestr. G 1
Heideweg D 5
Heilbronner Str. (Hal.)
D 2
Heilbronner Str. (Schbg.)
F 3
Heiligegeistgasse H 5
Heiligegeiststr. H 1 u.
H 5
Heiligendammer Str. D 4
Heilsberger Allee C 2
Heimstättenhof B 1
Heimstättenstr. AB 6
Heimstättenweg E 5
Heimstr. H 3
Heinrichstr. (Schlacht.)
B 6
Heinrich-von-Kleist-
Park F 3
Hektorstr. D 3/2
Helfferichstr. D 4
Helgoländer Ufer F 1
Helgolandstr. E 4
Hellebergeplatz A 4
Hellebergweg A 4
Hellriegelstr. D 4
Helmholtzstr. (Charl.)
E 1
Helmholtzstr. (Lifde.)
D 6
Helmstedter Str. F 3
Helmstr. FG 3
Henriettenplatz D 3
Herbartstr. D 2
Herbertstr. (Grwd.) D 3
Herbertstr. (Schbg.) F 3
Herderstr. (Charl.) E 2
Herderstr. (Stgl.) E 5
Herderstr. (Zehl.) B 6
Herkulesbrücke F 2
Herkulesufer F 2
Hermann-Göring-Str.
G 2/1 u. F 6/5
Hermannplatz H 3
Hermannstr. BC 6
Hermesweg F 5
Herrfurthplatz H 4
Herrfurthstr. (Dahlem)
D 6
Herrfurthstr. (Neuk.)
H 4
Herrfurthstr. (Stgl.) E 5
Herschelstr. E 1
Hertelstr. E 4
Herthasee D 3
Herthastr. (Grwd.) D 3
Herthastr. (Zehl.) C 6
Hertzstr. E 2
Herwarthstr. (Lifde.)
E 6
Herwarthstr. (Tierg.)
G 1
Hessenallee C 2
Hessenring G 4
Hessische Str. G 1
Hewaldstr. F 4
Heydenstr. D 4
Heylstr. F 4
Hildebrandstr. FG 2
Hildegardstr. E 4
Hilssteig C 5
Hindenburgdamm E 5/6
Hindenburgpark EF 3/4
Hindenburgplatz G 2 u.
F 5
Hindenburgstr. EF 3/4
Hindersinstr. G 1 u. F 5
Hinter dem Giesshaus
H 1 u. G 5
Hinter dem Zeughaus
G 5
Hinter der katholischen
Kirche H 2 u. G 5
Hirtenstr. H 1 u. H 4
Hittorfstr. D 5
Hitzigstr. F 2
Hobrechtstr. D 3
Hochbaumstr. D 6
Hochheimer Str. E 4
Hochkirchstr. G 3
Hochmeisterplatz E 3
Hochsitzweg C 5
Hochwaldsteig A 4
Hochwildpfad C 5
Hoffmann-von-Fallers-
leben-Platz E 3
Hofjägerallee F 2
Hohe Ähren D 5
Hohenfriedbergstr.
(Schbg.) G 3
Hohenlohestr. BC 6
Hohenstaufenstr. F 3
Hohensteinallee C 2
Hohensteiner Str. E 4
Hohenzollerndamm
DEF 4/3
Hohenzollernkorso G 4/3
Hohenzollernplatz (Nik.)
A 6
Hohenzollernplatz (Wi.)
E 3
Hohenzollernstr. C 6
Hoher Steinweg H 1 u.
H 5
Hohmannstr. D 4
Höhmannstr. C 4
Höhndorfstr. G 3
Hoiruper Str. A 6
Holbeinstr. DE 6
Hölderlinstr. D 2
Hollmannstr. H 2
Holsteiner Ufer F 1
Holsteinische Str.
(Stgl.) EF 5/4
Holsteinische Str. (Wi.)
E 3
Holtzdamm DE 1
Holtzendorffplatz D 2
Holtzendorffstr. D 2
Holzmarktstr. H 2 u.
H 5
Holzwegweg C 5
Homburger Str. E 4
Homuthstr. E 4
Hornstr. G 3
Horst-Kohl-Str. F 5
Horstweg D 2
Horst-Wessel-Platz H 1
Hortensienplatz E 5
Hortensienstr. E 6/5
Hubertusallee D 3
Hubertusbader Str.
D 4/3
Hubertussee D 3
Hubertusstr. (Schlacht.)
B 6
Hubertusstr. (Stgl.) E 5
Humboldthafen G 1
Humboldtstr. (Grwd.)
D 3
Humboldtstr. (Stgl.)
F 5
Humperdinckstr. F 6
Hundekehlensee C 3/4
Hundekehlestr. D 4
Hünensteig F 5
Hüniger Str. D 6
Huttenstr. E 1
Hüttenweg CD 5
Hyazinthenstr. E 5/6
Ihnestr. D 6/5
Illstr. F 4
Ilmenauer Str. D 4
Ilsenburger Str. E 1
Itisstr. D 5
Im Dol D 5/4
Im Eichkamp C 3
Im Eulengrund A 4
Im Gebege D 5
Im Gestell C 6/5
Im Hornisgrund C 3
Im Kieferngrund C 5/6
Immelmannstr. G 3
Im Mühlenfelde CD 6
Im schwarzen Grund
D 5
Im Winkel D 5
In den Zelten G 2/1
In der Halde D 5
Ingridpfad F 6
Innsbrucker Str. F 3/4
Inselbrücke H 2 u. H 5
Inselstr. H 2 u. H 6
Insterburgallee C 2
Invalidenstr. GH 1
Irmgardstr. C 6/5
Isoldestr. F 4
Ithweg C 5
Jaczostr. A 2
Jaehnstr. C 6
Jägerndorfer Zeile D 6
Jägerstr. (Charl.) D 1/2
Jägerstr. (Mi.) GH 2 u.
G 5
Jägerstr. (Spd.) A 1
Jagowstr. (Grwd.) D 4/3
Jagowstr. (Tierg.) F 1
Jahnstr. H 3
Jakobikirchstr. H 2 u.
H 6
Jänickestr. D 6
Jannowitzbrücke H 2 u.
H 5
Jasminweg C 1

Jebensstr. F 2
 Jenaer Str. F 3
 Jerusalem Str. H 2 u. G 6
 Jeverstr. F 5
 Joachim-Friedrich-Str. D 3/2
 Joachimsthaler Str. F 2
 Joachimstr. (Mi.) H 1
 Joachimstr. (Zehl.) B 6
 Johannaplatz D 3
 Johanna-Stegen-Str. E F 5/6
 Johannastr. A 1
 Johann-Georg-Str. D E 3
 Johannsberger Str. E 4
 Johannsburger Allee C 2
 Johannisstr. G H 1 u. G 4
 Johannistisch H 3
 Johanniterstr. H 3
 Johann-Sigismund-Str. D 3
 Jonasstr. F 1
 Jordanstr. A 1
 Josef-Haydn-Str. F 2
 Joseph-Joachim-Str. C 3/4
 Josephstr. H 2 u. H 6
 Jostyrstr. H 1
 Jüdenstr. H 1/2 u. H 5
 Jungfernstieg E F 6
 Junkerstr. H 2 u. G 6
 Jürgengraben B 1
 Jürgenlanke A 3
 Jüterboger Str. H 3
 Juttastr. C 6/5

 Kadettenweg D E 6
 Kahlstr. E 4/3
 Kaiserallee F E 3/4
 Kaiserdamm C D 2
 Kaiserdammbrücke D 2
 Kaisereiche F 4
 Kaiser-Franz-Grenadier-Platz H 2 u. H 6
 Kaiser-Franz-Joseph-Platz H 2 u. G 5
 Kaiser-Friedrich-Platz H 3
 Kaiser-Friedrich-Str. (Charl.) E 1/2
 Kaiser-Friedrich-Str. (Schbg.) G 3
 Kaiserin-Augusta-Allee E 1
 Kaiserkorso G 4
 Kaiserplatz E F 4
 Kaiserstr. (Mi.) H 1 u. H 5
 Kaiserstr. (Zehl.) C 6
 Kaiserswerther Str. D 5
 Kaiser-Wilhelm-Brücke H 1 u. H 5
 Kaiser-Wilhelm-Platz (Dahlem) D E 5
 Kaiser-Wilhelm-Platz (Schbg.) F 3
 Kaiser-Wilhelm-Str. (Lkw.) F 6
 Kaiser-Wilhelm-Str. (Mi.) H 1 u. H 5/4
 Kaiser-Wilhelm-Str. (Stgl.) E 5
 Kaiser-Wilhelm-Turm A 4
 Kalandsgasse H 5
 Kalckreuthstr. F 3/2
 Kalischer Str. E 3
 Kalkhorster Str. E 3
 Kalkscheunenstr. G 4
 Kamillenstr. E 5
 Kamminer Str. E 1
 Kampfbahnallee C 2
 Kanalstr. E 2
 Kanonierstr. G 2 u. G 5/6
 Kantstr. (Charl.) D E F 2
 Kantstr. (Stgl.) F 5
 Kanzlerweg G 4
 Kaputher Str. A B 1
 Karl-August-Platz E 2
 Karlplatz G 1 u. F 5
 Karl-Schrader-Str. F 3
 Karlsbader Str. D 4/3
 Karlsberg A 4
 Karlsbergallee A 4
 Karlsruher Str. D 3/2
 Karl-Stieler-Str. F 5
 Karlstr. G 1 u. F G 5/4
 Karolingerplatz D 2
 Karpfenpfl D 6
 Kastannenallee (Charl.) D 2/1
 Kastanienallee (Mi.) H 1
 Kastanienallee (Tierg.) F G 2
 Kastanienwäldchen H 1 u. G 5
 Katharinenstr. (Hal.) D 3/2
 Katharinenstr. (Mi.) H 5
 Katharinenstr. (Zehl.) C 6
 Kattfusstr. A 2
 Katzbachstr. G 3
 Katzlerstr. G 3
 Kaubstr. E 3
 Kaulbachstr. F 6
 Kehler Weg D 5
 Keibelstr. H 1 u. H 4
 Keithstr. F 2
 Kellerstr. F 5
 Keltererweg A 2
 Keplerstr. E 1
 Kerstenweg A 1
 Kesselstr. G 1
 Kiebitzweg D 5
 Kiefernweg C 3
 Kieler Str. (Mitte) G 1
 Kieler Str. (Spd.) A 1
 Kieler Str. (Stgl.) E 5
 Kielganstr. F 2
 Kirchbachstr. G 3
 Kirchblick G 6
 Kirchhofstr. E 2
 Kirchnerbrücke F 6
 Kirchplatz E 2
 Kirchstr. (Charl.) E 1/2
 Kirchstr. (Frnd.) F 4
 Kirchstr. (Schmarg.) D 4
 Kirchstr. (Tierg.) F 1
 Kirchstr. (Zehl.) C 6
 Kirschenallee C 2/1
 Kissinger Platz D 4
 Kissinger Str. (Schmarg.) D 4
 Kissinger Str. (Stgl.) F 5
 Klare Lanke A 5
 Klarenbachstr. E 1
 Klaus-Groth-Str. D 2
 Klausthaler Str. E 1
 Kleinaustr. C D 6
 Kleinbeerenstr. G 2/3
 Kleine Alexanderstr. H 1 u. H 4
 Kleine Auguststr. H 1
 Kleine Hamburger Str. H 1
 Kleine Jägerstr. H 2 u. G 6/5
 Kleine Kirchgasse G 5
 Kleine Kurstr. G H 6
 Kleine Parkstr. G 3
 Kleine Poststr. H 5
 Kleine Präsidentenstr. G 5
 Kleine Querallee G 2
 Kleiner Stern (Grwd.) C 4
 Kleiner Stern (Tierg.) F G 2
 Kleiner Tiergarten F 1
 Kleines Breitehorn A 4
 Kleine Steinlanke A 4
 Kleine Sternallee F 2
 Kleine Stralauer Str. H 2 u. H 5
 Kleiststr. (Charl.) F 2/3
 Kleiststr. (Zehl.) B 6
 Klingsorplatz E 6
 Klingsorstr. E F 6/5
 Klixstr. F 3
 Kloedenstr. H 3
 Klopstockstr. (Tierg.) F 2/1
 Klopstockstr. (Zehl.) B 2
 Klosterfelde A 1
 Klosterstr. (Mi.) H 1/2 u. H 5
 Klosterstr. (Spd.) A 1
 Kluckstr. G 2
 Knausstr. (Frnd.) F 4/5
 Knausstr. (Grwd.) D 4
 Knesebeckstr. (Charl.) E 3/2
 Knesebeckstr. (Lifde.) D 6
 Kniophofstr. F 5
 Knobelsdorffbrücke D 2
 Knobelsdorffstr. D 2
 Koblenzer Str. E 4
 Koburger Str. F 4
 Kochstr. G H 2 u. G 6
 Köhlerstr. D 6
 Kolberger Platz D 4
 Kollatzstr. D 2/1
 Köllnischer Fischmarkt H 2 u. H 5
 Köllnische Str. H 5
 Kolmarer Str. H 1
 Kolonnenbrücke G 3
 Kolonnenstr. F G 3
 Kommandantenstr. (Lifde.) D 6
 Kommandantenstr. (Mi./Krbg.) H 2 u. G H 6
 Königgrätzer Str. G H 3
 Königin-Augusta-Brücke G 2
 Königin-Elisabeth-Str. D 1/2
 Königin-Luise-Platz E 5
 Königin-Luise-Str. (Charl.) D E 1
 Königin-Luise-Str. (Dahlem) D E 5
 Königsallee C D 4/3
 Königsmarckstr. D 4
 Königsplatz G 1
 Königssee D 3
 Königstr. (Mi.) H 2/1 u. H 5
 Königstr. (Zehl.) C 6
 Königsweg (Grwd./Charl.) C D 4/2
 Königsweg (Zehl.) C 6
 Konkordiastr. A 1
 Konstanzer Str. E 3
 Köpenicker Str. H 2 u. H 6
 Kopernikusstr. E 6
 Kopischstr. G 3
 Koppentplatz H 1

Körnerstr. (Stgl./Frnd.) F 5/4
 Körnerstr. (Tierg.) G 2
 Kornmesserstr. E 6
 Körtestr. H 3
 Kösenauer Str. D 4
 Koserstr. D E 5
 Köthener Brücke G 2
 Köthener Str. G 2 u. F 6
 Kottbusser Damm H 3
 Kottbusser Str. H 3
 Kottbusser Tor H 3
 Kottbusser Ufer H 3
 Krahrnerstr. E 6
 Kranzallee B C 2
 Kränzer Str. D 3
 Krausenstr. G H 2 u. G 6
 Krausnickstr. H 1 u. G 4
 Krefelder Str. F 1
 Kreisauer Str. E 4
 Kreuzberg G 3
 Kreuzbergstr. G 3
 Kreuznacher Str. E 4
 Kreuzstr. H 2 u. G 6/5
 Krielow Platz A 4
 Krielow Weg A 4
 Kronberger Str. D 4
 Kronenstr. G H 2 u. G 6
 Kronprinzenallee C D 6/4
 Kronprinzenbrücke G 1
 Kronprinzendamm D 3
 Kronprinzenufer G 1
 Kronprinzessinnenstr. B 6
 Kronprinzessinnenweg A B 6/4
 Krottnauer Str. B 6
 Krumme Lanke B C 5
 Krumme Str. (Charl.) E 2
 Krumme Str. (Lifde.) E 6
 Kruppstr. F 1
 Kuckucksweg D 5
 Kudowastr. D 3
 Küfersteig A 2
 Kufsteiner Str. F 3/4
 Kuhhorn A 3
 Kühlebornweg E 5
 Kühler Weg C 3
 Kuhlighshofstr. E 5
 Kuhnertstr. A 2/1
 Kulmbacher Str. F 3
 Kulmer Str. G 3
 Kändler Str. F 5
 Kundrystr. E F 4
 Kuno-Fischer-Platz D 2
 Kuno-Fischer-Str. D 2
 Kunz-Buntschuh-Str. D 3
 Kupfergraben G 5
 Kuppenheimer Str. F 4
 Kürassierstr. H 2 u. H 6
 Kurfürstenallee E F 2
 Kurfürstenbrücke H 2 u. H 5
 Kurfürstendamm D E F 3/2
 Kurfürstenplatz G 2
 Kurfürstenstr. (Charl./Tierg.) F G 2/3
 Kurfürstenstr. (Stgl.) E 5
 Kurländer Allee C 2
 Kurmärkische Str. F 3
 Kurstr. (Mi.) H 2 u. G 5/6
 Kurstr. (Schlacht.) B 6
 Kurze Str. (Mi.) H 1 u. H 5
 Kurze Str. (Stgl.) E 5
 Küstriner Str. D E 2/3
 Kuxhavener Str. F 1/2
 Kyffhäuserstr. F 3
 Kyllmannstr. E 6
 Lacknerstr. F 6
 Ladenbergstr. D 6
 Lambertstr. E 1
 Landauer Str. E 4
 Landecker Str. D 3
 Landgrafenstr. F 2
 Landhausstr. E 3
 Landolfweg D 5
 Landsberger Str. H 1 u. H 5
 Landshuter Str. F 3
 Landwehrstr. H 1 u. H 5
 Langenscheidtbrücke G 3
 Langenscheidtstr. G 3
 Langes Luch C 5
 Langobardenallee D 2
 Landwehrkanal E 1/2
 Lankestrand A 2
 Lankwitzstr. G 3
 Lansstr. D 5
 Lärchenweg C D 3
 Laubacher Str. E 4
 Laubenheimer Platz E 4
 Laubenheimer Str. E 4
 Lauenburger Platz F 5
 Lauenburger Str. (Stgl.) F 5
 Lauenburger Str. (Wi.) E 3
 Lauterplatz F 4
 Lauterstr. F 4
 Lazarustr. A 1
 Lefèvrestr. E 4
 Lehniner Platz E 3
 Lehrter Str. F G 1
 Leibnizstr. E 2
 Leichhardtstr. D 6
 Leipziger Platz G 2 u. F 6
 Leipziger Str. G H 2 u. F G 6
 Leistikowstr. D 2
 Lenbachstr. F 5/4
 Lennéstr. G 2 u. F 6
 Lentzeallee D E 4
 Leonhardtstr. D E 2
 Lepsiusstr. E 5/4
 Lessingbrücke F 1
 Lessingstr. (Lkw.) F 6
 Lessingstr. (Stgl.) F 5
 Lessingstr. (Tierg.) F 1/2
 Leuthener Platz G 4
 Leuthener Str. F G 4
 Levetzowstr. F 1
 Leydenallee E F 5
 Lichtenrader Str. H 4
 Lichtensteinallee F 2
 Lichtensteinbrücke F 2
 Lichterfelde-West D 6
 Liebensteinstr. D 5
 Lieper Bucht A 4
 Lietzenburger Str. E F 3/2
 Lietzensee D 2
 Lietzensee-Ufer D 2
 Lietzmannstr. H 1 u. H 4/5
 Lietzower Wiesen C 1
 Lillencronstr. F 5
 Lillienstr. E 5
 Lillienthalstr. H 3/4
 Limastr. B 6
 Limonenstr. D E 5
 Lindauer Str. F 3
 Lindenallee D 2/1
 Lindengalerie G 5
 Lindenplatz D 2
 Lindenstr. (Krbg./Mi.) H 3/2 u. G 6
 Lindwerder A 4
 Linienstr. G H 1
 Linkstr. G 2
 Lipaer Str. E 5
 Livländische Str. E 4
 Löhleinstr. D 5
 Lohmeyerstr. E 1
 Lorcher Str. E 4
 Lothar-Bucher-Str. F 5
 Lothringer Str. H 1
 Lottumstr. H 1
 Lötzenener Allee C 2
 Lotzestr. D 6
 Lübecker Str. F 1
 Luciusstr. D 4
 Luckauer Str. H 2
 Luckenwalder Str. G 2/3
 Lückhoffstr. A B 6
 Ludwigkirchplatz E 3
 Ludwigkirchstr. E 3
 Luisenplatz (Charl.) D E 1
 Luisenplatz (Lkw.) F 6
 Luisenstr. (Mi.) G 1 u. F 4/5
 Luisenstr. (Schlacht.) B 6
 Luisenufer H 3/2 u. H 6
 Luitpoldstr. F 3
 Lukas-Cranach-Str. E 6
 Lüneburger Str. F G 1
 Lustgarten H 1 u. G 5
 Lutherbrücke F 2
 Lutherstr. (Charl.) F 3/2
 Lutherstr. (Stgl.) E 5
 Lützenstr. D 3
 Lützuw E 1
 Lützuwer Str. E 1
 Lützuwplatz F 2
 Lützuwstr. F G 2
 Lützuwufer F 2
 Lyckallee C 2
 Lynarstr. D 3
 Meassenstr. F 3
 Machandelweg C 1
 Mackensenstr. F 3/2
 Magazinstr. (Charl.) D 1/2
 Magazinstr. (Mi.) H 1 u. H 5
 Magdeburger Platz F G 2
 Mahlower Str. H 4
 Maienstr. F 2
 Maikowskistr. D E 2
 Mainauer Str. E 4
 Mainzer Str. E 4
 Malvenstr. E 5
 Mannheimer Str. E 3
 Mansfelder Str. E 3
 Mansteinstr. G 3
 Manteuffelstr. E 6
 Marbacher Str. E 4
 Marburger Str. F 2
 Marchbrücke E 1/2
 Marchstr. E 2
 Margaretenstr. (Hal.) D 3
 Margaretenstr. (Lifde.) D E 6
 Margaretenstr. (Tierg.) G 2
 Margaretenstr. (Zehl.) B 6
 Marheinekeplatz H 3
 Mariannenstr. (Krbg.) H 3
 Mariannenstr. (Schlacht.) A B 6

Marienbader Str. D 4
 Marienburger Allee C 2
 Mariendorfer Str.
 (Krbg.) G H 3
 Mariendorfer Str. (Stgl.)
 F 5
 Mariendorfer Weg
 F G 4
 Marienplatz E 6
 Marienstr. (Lkw.) F 6
 Marienstr. (Lifde.) E 6
 Marienstr. (Mi.) G 1 u.
 F G 5
 Markelstr. E 4/5
 Markgraf-Albrecht-Str.
 E 3/2
 Markgrafenstr. (Mi./
 Krbg.) H 2 u. G 5/6
 Markgrafenstr. (Zehl.)
 C 6
 Markkircher Weg D 6
 Märkischer Platz H 2 u.
 H 5
 Märkisches Ufer H 2 u.
 H 6/5
 Markobrunner Str. E 4
 Markomannenallee C 2
 Marksteinstr. E 5
 Marktplatz E 6
 Marschallbrücke G 1 u.
 F 5
 Marschnerstr. E 6
 Marthastr. E 6
 Martin-Luther-Str. F 4/3
 Martinstr. E 5
 Masurenallee D 2
 Massmannstr. E 4
 Mathieustr. H 2 u. H 6
 Matthäikirchplatz G 2
 Matthäikirchstr. G 2
 Mauerstr. G 2 u. G 5/6
 Max-Eyth-Str. D 4
 Maxstr. F 4
 Maybachplatz F 4
 Mecklenburgallee C 2
 Mecklenburgische Str.
 E 4/3
 Meerscheidtstr. D 2
 Mehlitzstr. E 3
 Meierottostr. E F 3
 Meinekestr. E F 3/2
 Meiningenallee C 1
 Meiningen Str. F 3
 Meisenstr. D 5
 Melanchthonplatz A 1
 Melanchthonstr. (Spd.)
 A 1
 Melanchthonstr. (Tierg.)
 F 1
 Memhardstr. H 1 u.
 H 4/5
 Menckenstr. F 5
 Mendelssohnstr. H 1
 Menzelplatz D 4
 Menzelstr. (Frdn.)
 F 4/5
 Menzelstr. (Grwd.) D 4
 Meraner Platz F 3
 Meraner Str. F 3
 Merseburger Str. F 3
 Messelstr. D 4
 Methfesselstr. G 3
 Metttestr. F 4
 Metzger Str. (Prenzl.
 Bg.) H 1
 Metzger Str. (Spd.) A 1
 Meyerbeerstr. H 1
 Michaelkirchplatz H 2
 u. H 6
 Michaelkirchstr. H 2
 Millnowskistr. C 6
 Milowstr. E 4
 Mindener Str. D E 1
 Miquelstr. D 4/5
 Misdroyer Str. D 4
 Mittelstr. (Lifde.) E 6
 Mittelstr. (Mi.) G 2/1 u.
 G 5
 Mittelstr. (Stgl.) E F 5
 Mittelstr. (Zehl.) C 6
 Mittenwalder Str. H 3
 Moabiter Brücke F 1
 Möckernbrücke G 3
 Möckernstr. G 3/2
 Mohnickesteig G 4
 Mohrenstr. G H 2 u. G 6
 Mohrunger Allee C 2
 Molkenmarkt H 2 u. H 5
 Mollergasse G 5
 Möllerpfad D 6
 Mollwitzstr. D 1
 Molsheimer Str. D 6
 Moltkebrücke G 1 u.
 F 5
 Moltkestr. (Lifde.) E 6
 Moltkestr. (Stgl.) F 5
 Moltkestr. (Tierg.) G 1
 Mommsenstr. (Charl.)
 E 2
 Mommsenstr. (Lifde.)
 E 6
 Monbijoubrücke H 1 u.
 G 5
 Monbijouplatz H 1 u.
 G 5
 Monbijoustr. H 1 u.
 G 5/4
 Monumentenbrücke G 3
 Monumentenstr. G 3
 Mörchinger Str. D 6
 Morgenrothstr. D 4
 Moritzplatz H 2
 Moritzstr. H 3
 Morsestr. E 1
 Moselstr. F 4
 Motardstr. C 1
 Motzstr. F 3
 Mozartstr. F 6
 Mühlendamm H 2 u. H 5
 Mühlenstr. (Lifde.) E 6
 Mühlenstr. (Schbg.)
 F 3/4
 Mühlenstr. (Zehl.)
 C D 6
 Mühlhauser Str. H 1
 Mulackstr. H 1
 Müllenhoffstr. H 3
 Münchener Str. F 3
 Münstersche Str. E 3
 Münzstr. H 1 u. H 4
 Murellenberg B 2
 Murellenweg B C 1
 Murtener Str. D 6
 Musäusstr. D 5
 Mussehlstr. G 4/3
 Muthesiusstr. E 5
 Nachodstr. F 3
 Nassauische Str. E 3
 Nauener Str. A 1
 Nauheimer Str. E 4
 Naumannstr. G 4/3
 Naunynstr. H 2
 Neanderstr. H 2 u. H 6
 Neckarstr. E 4
 Nedlitzer Str. D 3
 Nehringstr. D 2
 Neidenburger Allee C 2
 Nelkenstr. E 5
 Nestorstr. D E 3
 Nettelbeckstr. F 2
 Neuchateller Str. E 6/5
 Neue Ansbacher Str.
 F 3
 Neue Bayreuther Str.
 F 3
 Neue Christstr. D 2
 Neue Friedrichstr. H 1/2
 u. G H 5
 Neue Gasse H 5
 Neue Grolmanstr. E 2
 Neue Grünstr. H 2 u.
 H 6
 Neue Jakobstr. H 2 u.
 H 6
 Neue Kantstr. D 2
 Neue Königstr. H 1 u.
 H 5/4
 Neue Kufner Str. G 3
 Neuenburger Str. H 2/3
 Neue Promenade G H 5
 Neuer Fürstenbrunner
 Weg D 1
 Neuer Markt H 1 u. H 5
 Neue Rosstr. H 2 u.
 H 6
 Neuer See F 2
 Neue Schönhauser Str.
 H 1 u. H 4
 Neue Steinmetzstr. G 3
 Neue Str. C 6
 Neues Ufer E 1
 Neue Wilhelmstr. G 1/2
 u. F 5
 Neue Winterfeldstr. F 3
 Neumannsgasse H 5
 Neumannweg B C 3
 Neustädtische Kirchstr.
 G 1/2 u. G 5
 Nickisch-Rosenegk-Str.
 B 6
 Nicolaistr. (Stgl./Lkw.)
 F 6
 Niebuhrstr. E 2
 Niederlagstr. G 5
 Niederwaldstr. E 4
 Niederwallstr. H 2 u.
 G 6
 Niedstr. F 4
 Niersteiner Str. D 3
 Nikischstr. C 4
 Nikolassee A B 6
 Nikolsburger Platz
 E F 3
 Nikolsburger Str. E 3
 Nollendorfplatz F 3
 Nollendorfstr. F 3
 Nonnendamm D 1
 Norderneystr. E 4
 Nordhauser Str. E 1
 Nordschleife (Avus)
 D 2/3
 Norkusplatz F 1
 Norkusstr. F 1
 Nostizstr. G H 3
 Novalisstr. G 1
 Nürnberger Platz F 2
 Nürnberger Str. F 3/2
 Nussbaumallee C D 1/2
 Nymphenburger Str. F 4
 Oberhafen A B 1
 Obermeierweg B 1
 Oberwallstr. H 2 u. G 5
 Oberwassestr. H 2 u.
 G H 5/6
 Odenwaldstr. E 4
 Oderstr. H 4
 Oeynhausener Str. D E 4
 Offenbacher Str. E 4
 Ohmstr. H 2 u. H 6
 Olbersstr. D E 1
 Oldenburgallee C 2
 Oldenburger Str. F 1
 Olivaer Platz E 3
 Onkel-Tom-Str. C 5/6
 Opitzstr. E 5
 Oranienburger Str.
 G H 1 u. G 4
 Oranienburger Tor G 1
 Oranienplatz H 2

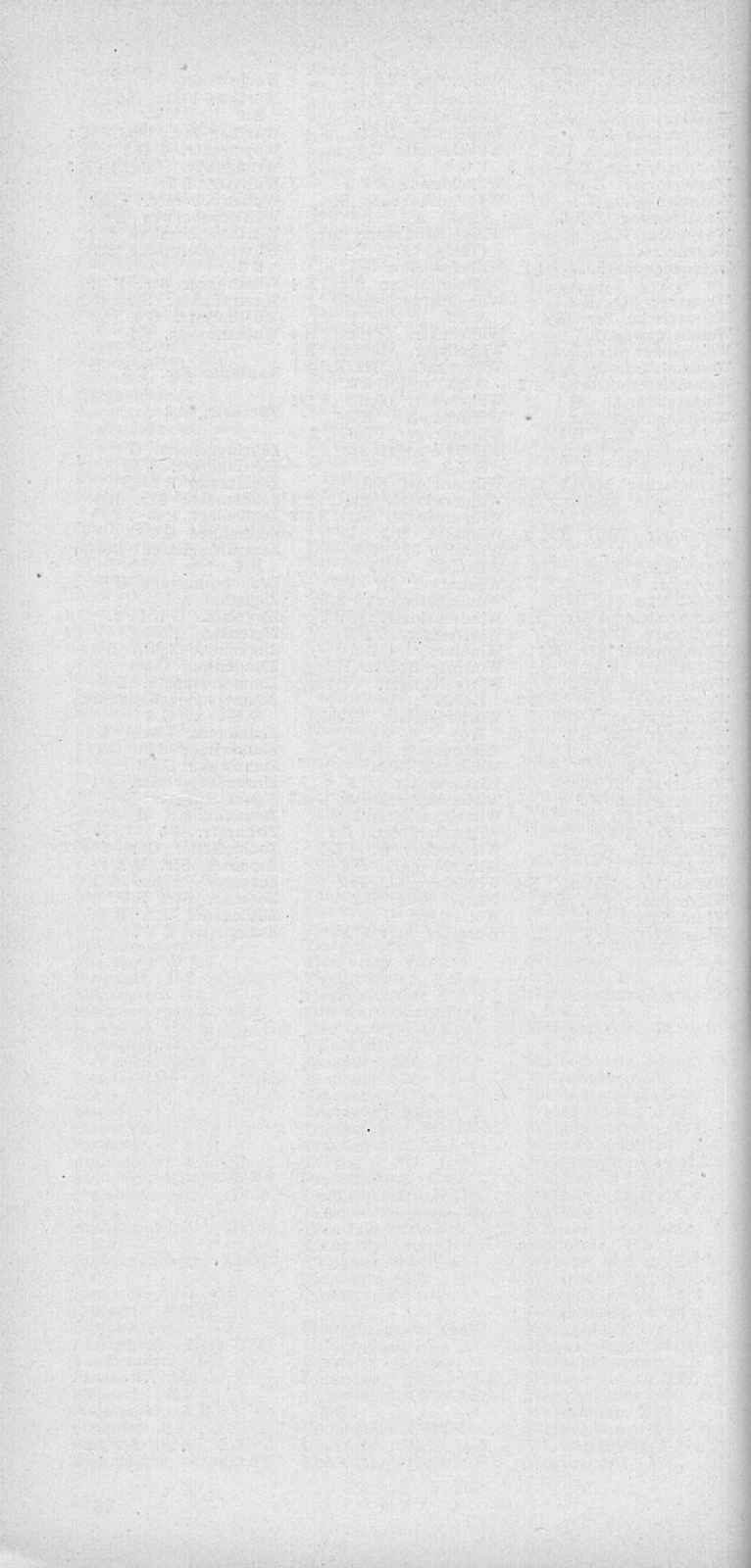
Oranienstr. (Charl.) D E 1	Podbielskiallee D E 4/5	Reichensteiner Weg D 5/6
Oranienstr. (Krbg.) H 2 u. G H 6	Poetensteg B 6	Reichssportfeld B C 2
Orber Str. D 3	Pommernallee D 2	Reichsstr. C D 1/2
Orleansstr. F 6	Pommersche Str. E 3	Reichstagsplatz G 1 u. F 5
Ortelsburger Allee C 2	Poschingerstr. F 5	Reichstagufer G 1 u. F G 5
Ortrudstr. E F 4	Postfenn B 3	Reiherbeize C 5/6
Oskar-Lange-Brücke E 6	Poststr. H 2 u. H 5	Reinerzstr. D 3
Osnabrücker Str. (Charl.) D E 1	Possweg C 6	Reisstr. E 1
Osnabrücker Str. (Wi.) E 3	Potsdamer Brücke G 2	Rembrandtstr. F 4
Ottenbuchtstr. C 1	Potsdamer Chaussee B C 6	Resedenstr. E 5
Otzenstr. F 4	Potsdamer Platz G 2 u. F 6	Retzdorffpromenade E 4
Paddlerweg A 2	Potsdamer Privatstr. G 2	Reuchlinstr. E 1
Paderbonner Str. E 3	Potsdamer Str. (Charl.) D 2	Reuterpfad D 4
Pallasstr. F G 3	Potsdamer Str. (Lifde.) D E 6	Rezonvillestr. F 5
Panke G 1	Potsdamer Str. (Tierg.) G 3/2	Rheinbabenallee D 4
Panoramastr. H 5	Potsdamer Str. (Zehl.) C 6	Rheingaustr. E 4
Pappelplatz (Grwd.) C 3	Prager Platz F 3	Rheinstr. F 4
Pappelplatz (Mi.) H 1	Prager Str. F 3	Rheydter Str. E 4
Paradeplatz G 4	Prausestr. D E 6	Richard-Wagner-Platz E 1/2
Paradestr. G 4	Prenzlauer Allee H 1	Richard-Wagner-Str. E 2
Paretzer Str. E 4	Prenzlauer Berg H 1	Riehlstr. D 2
Parforceweg B C 3/5	Prenzlauer Str. H 1 u. H 4	Riehmers Hofgarten G 3
Pariser Platz G 2 u. F 5	Prenzlauer Tor H 1	Riemeister C 5
Pariser Str. E F 3	Presselstr. F 5	Riemeisterstr. C 5/6
Park am Fichtenberg E 5	Preussenallee C 2	Ringbahnstr. (Hal.) D 3
Parochialstr. H 2 u. H 5	Preussenpark E 3	Ringstr. (Frdn.) F 4
Pascalstr. E 1	Preussenring G 4	Ringstr. (Lifde.) D E 6
Pasewaldtstr. C 6	Priesterweg F 4	Ringstr. (Stgl.) F 5
Passage G 5	Prinz-Albrecht-Str. G 2 u. F G 6	Rintelner Str. D 3
Passauer Str. F 3/2	Prinzenstr. H 3/2 u. H 6	Rittergasse H 6
Patschkauer Weg D 5	Prinzessinnenstr. H 2	Ritterstr. (Krbg.) H 2 u. G H 6
Paulinenstr. E 6	Prinz-Friedrich-Karl- Str. H 1 u. G 5	Ritterstr. (Lifde.) E 6
Paulsbonner Str. D E 3	Prinz-Georg-Str. F 3/4	Robert-Koch-Platz G 1
Paulsenstr. E 5/4	Prinz-Louis-Ferdinand- Str. G 1 u. G 5	Robert-Lück-Str. E 5
Paulstr. F 2/1	Prinzregentenstr. F 3/4	Rochstr. H 1 u. H 5/4
Pechsee B 3/4	Prinzregent-Ludwig- Brücke E F 6	Rodensteinstr. A 2
Pechhülerpfad D 4	Pritzwalker Str. F 1	Roedelliusweg A 2
Perleberger Str. F 1	Probststr. H 5	Rognitzstr. D 1/2
Peschkestr. F 4/5	Promenade (a. Teltow- kanal) E 6	Rohlsstr. E 5
Pestalozzistr. (Charl.) D E 2	Promenadenstr. E 6	Rohrdamm C D 1
Pestalozzistr. (Lifde.) D 6	Pücklerstr. D 4	Rohrdammsteg C D 1
Peter-Lenné-Str. D E 5	Puisstr. D 1	Rolandstr. (Schlacht.) A 6
Peter-Vischer-Str. F 5	Putlitzbrücke F 1	Rolandufer H 2 u. H 5
Petriplatz H 5	Putlitzstr. F 1	Rominter Allee B 2
Petristr. H 2 u. H 5/6	Puttkamerstr. G 2 u. G 6	Rondellstr. C 6
Pfalzburger Str. E 3	Quedlinburger Str. E 1	Rönnebergstr. E F 4
Pfälzische Str. A 2	Quermatenweg B C 6/5	Rönnestr. D E 2
Pfirsichweg A 3	Querstr. C 6	Röntgenbrücke E 1
Pfleidererstr. D 6	Quitowstr. F 1	Röntgenstr. E 1
Philippistr. D 2	Raetherstr. F 4	Roonstr. (Lifde.) E 6/5
Philippstr. G 1	Ragniter Allee B 2	Roonstr. (Tierg.) G 1
Pichelsberg B 2	Rankeplatz F 2/3	Roonstr. (Zehl.) C 6
Pichelsdorf A 2	Rankestr. F 2	Roscherstr. E 3/2
Pichelsdorfer Str. A B 1/2	Rappoltswilerstr. C D 6	Roseneck D 4
Pichelssee A 2	Rathausstr. H 5	Rosengarten F 2
Pichelswerder A B 2	Rathenower Str. F 1	Rosenheimer Str. F 3
Pillkaller Allee C 2	Ratzeburger Allee C 2	Rosenstr. H 1 u. H 5
Plantage A 1	Rauchstr. F 2	Rosenthaler Str. H 1 u. H 4
Plantagenstr. E F 5	Rauenthaler Str. E 4	Rosenthaler Tor H 1
Planufer H 3	Rauschener Allee C 2	Rosinenstr. E 2
Platanenallee (Charl.) D 2	Raussendorfplatz C 2	Rosmarinstr. G 2 u. G 5
Platanenallee (Tierg.) G 2	Ravensberger Str. E 3	Rösnerstr. E 5
Platz am Dornbusch D 3	Regensburger Str. F 3	Rostocker Str. E 1
Platz am wilden Eber D 4	Regerstr. C D 4	Rosbachstr. F G 3
Platz am Zeughaus H 2 u. G 5	Reichartstr. G 4	Rosstr. H 2 u. H 5/6
Platz vor dem Neuen Tor G 1	Reichenberger Str. H 3	Rosstrassenbrücke H 6
Plöner Str. D 4/3	Reichenhaller Str. D 4	Rotdornstr. E 4
Plüschowstr. C 6		Rothenbücherweg A 3
		Rothenburgstr. E 5
		Röthweg B 6
		Rottannenweg C 3
		Rousseau-Insel F G 2
		Rubensstr. F 4
		Rückerstr. H 1
		Rückertstr. (Charl.) E 2
		Rückertstr. (Stgl.) E 5
		Rudererweg A 2

Rüdeshheimer Platz E 4
 Rüdeshheimer Str. E 4
 Rudolf-Wilde-Platz F 3
 Rudolstädter Str. E 3/4
 Rugestr. E 5
 Ruhlaer Str. D 4
 Ruhleben B 1
 Ruhlebener Str. A B 1
 Ruhrstr. E 3
 Rungestr. H 2 u. H 6
 Rüsternallee (Charl.)
 C D 2
 Rüsternallee (Tierg.)
 G 2
 Rykestr. H 1

 Saalfelder Str. E 4
 Saarbrücker Str. H 1
 Saargemünder Str. D 3
 Saarlandstr. B 2/3 u.
 F G 6
 Saarstr. F 4
 Sachsallee E 5/4
 Sachsendam F G 4
 Sachsenplatz C 1
 Sachsenring G 4
 Sachsenwaldstr. F 5
 Sächsische Str. E 3
 Saldernstr. D 2
 Salierallee D 2
 Salzbrunner Str. D 3
 Salzburger Str. F 3
 Salzufer E F 1/2
 Salzwedeler Str. F 1
 Sandheideweg A 2
 Sandkrugbrücke G 1
 Sankt-Wolfgang-Str. H 5
 Sarkauer Allee B 2
 Sassnitzer Str. D 4
 Saubucht, Forsthaus B 4
 Sauerländer Str. E 3
 Sausuhlensee C 2
 Savignyplatz E 2
 Schadenrute E 5
 Shadowstr. G 1/2 u. G 5
 Schäferstr. H 2 u. H 6
 Schalloppstr. E 5
 Schaperstr. E F 3
 Scharfe Lanke (See) A 2
 Scharfe Lanke (Strasse)
 A 2
 Scharfestr. C 6
 Scharnhorststr. G 1
 Scharrenstr. (Charl.)
 D E 1
 Scharrenstr. (Mi.) H 2
 u. H 5
 Schaumburgallee C 2/1
 Schellingstr. G 2
 Schenkendorfstr. H 3
 Schicklerstr. H 2 u. H 5
 Schiffbauerdamm G 1 u.
 F G 5
 Schildhorn A 3
 Schildhornstr. E 4/5
 Schildhornweg A B C 3
 Schillerplatz (Frndn.) E 4
 Schillerplatz (Mi.) H 2
 u. G 5
 Schillerstr. (Charl.) E 2
 Schillerstr. (Zehl.) B 6
 Schillingstr. H 2/1
 Schillstr. F 2
 Schinkelplatz H 2 u. G 5
 Schinkelstr. D 3
 Schirwindter Allee B 2
 Schlachtensee (Gemein-
 de) B 6
 Schlachtensee (See)
 A B 6
 Schlageterstr. E 5/4
 Schlangenbader Str. E 4
 Schlegelstr. G 1
 Schleiermacherstr. H 3
 Schleinitzstr. D 3
 Schleswiger Ufer F 2/1
 Schlettstädter Str. D 5
 Schlieffenufer F G 2/1
 Schlossbrücke (Charl.)
 D E 1
 Schlossbrücke (Mi.) H 2
 u. G 5
 Schlossfreiheit H 2 u.
 G 5
 Schlossgarten (Charl.)
 D 1
 Schlosspark Bellevue
 F 1/2
 Schlosspark (Lifde.) E 6
 Schlossplatz H 2 u. H 5
 Schlosstr. (Charl.) D 1/2
 Schlosstr. (Stgl.) E 5
 Schlütersteg G 1 u.
 F G 5
 Schlüterstr. E 3/2
 Schmargendorf D E 4
 Schmargendorfer Str.
 F 4
 Schmetterlingsplatz C 3
 Schmidstr. H 2 u. H 6
 Schmidt-Knobelsdorff-
 Str. A 1
 Schnackenburgstr. F 4
 Schoelerpark E 3
 Scholzplatz B 2
 Schöneberg F 3/4
 Schöneberger Brücke
 G 2/3
 Schöneberger Str.
 (Krbg.) G 2 u. F 6
 Schöneberger Str. (Stgl.)
 E F 5
 Schönhauser Allee H 1
 Schönhauser Str. F 5
 Schönhauser Tor H 1
 Schönleinstr. H 3
 Schorlemerallee D E 5/4
 Schornsteinfegergasse
 H 6/5
 Schottmüllerstr. D 6
 Schrammstr. E 4
 Schreiberstr. D 6
 Schröderstr. H 1
 Schubertstr. D 6
 Schulenburgbrücke
 A B 1
 Schulenburgring G 4/3
 Schulenburgstr. A B 1
 Schulstr. (Charl.) E 2
 Schultze-Delitzsch-Platz
 H 2 u. H 6
 Schulzbrücke E 6
 Schumacherplatz D 4
 Schumannstr. G 1 u. F 4
 Schürstr. B 1
 Schustehruspark E 2
 Schützallee C D 6
 Schützenstr. (Krbg./Mi.)
 G H 2 u. G 6
 Schützenstr. (Stgl.) E 5
 Schwäbische Str. F 3
 Schwalbacher Str. E 4
 Schwanenwerderweg A 6
 Schwartzkopffstr. G 1
 Schwarzburgallee C 2
 Schwedlerstr. D 3
 Schwedter Str. H 1
 Schweidnitzer Str.
 D E 3
 Schweinfurthstr. D E 4/5
 Schweitzerstr. C 6
 Schwendenerstr. D E 5
 Schwerinstr. (Tierg.)
 F 3
 Schwerinstr. (Zehl.) B 6
 Schwiebuser Str. G H 3
 Schwimmerweg A 2
 Sebastianstr. H 2 u. H 6
 Sedanbrücke G 3
 Sedanstr. (Lkw.) F 6
 Sedanstr. (Schbg.) G 4/3
 Sedanstr. (Spd.) A 1
 Sedanstr. (Stgl.) F 6/5
 Sedanufer H 3
 Seeburger Str. A 1
 Seehofstr. C 6
 Seesener Str. D E 3
 Selchow Str. H 4
 Selchowstr. D 4
 Sensburger Allee C 2
 Sentastr. E F 4
 Sesenheimer Str. E 2
 Sesselmannweg E 3
 Seydelstr. H 2 u. H 6
 Seydlitzstr. (Lkw.) F 6
 Seydlitzstr. (Tierg.)
 F G 1
 Seydlitzstr. (Zehl.)
 B C 6
 Sickingenplatz E 1
 Sickingenstr. E 1
 Siebenendenweg C 5/6
 Sieberstr. H 5
 Siedlung Eichkamp C 3
 Siedlung Havelblick A 3
 Siedlung Heerstr. C 2
 Siegburger Str. E 4
 Siegertweg G 4
 Siegesallee G 2
 Siegfriedstr. G 3
 Sieglindstr. E F 4
 Siegmundshof F 2
 Siemensbrücke F 6
 Siemensdamm D 1
 Siemensplatz D 1
 Siemensstadt C 1
 Siemenssteg E 1
 Siemensstr. (Grwd.) D 3
 Siemensstr. (Siemensst.)
 D 1
 Siemensstr. (Stgl./Lkw.)
 E F 6
 Siemensstr. (Tierg.) F 1
 Sigismundstr. G 2
 Sigmaringer Str. E 3
 Simeonstr. H 2
 Simonstr. G 2 u. F 5
 Skagerrakplatz G 2
 Skalitzer Str. H 3
 Sodener Str. E 4
 Söhtstr. E 6
 Soldauer Allee C 2
 Soldauer Platz C 2
 Solinger Str. F 1
 Solmsstr. H 3
 Soldsorfer Weg E 3
 Sömmerringstr. E 1
 Sonnenhof C 3
 Soorstr. D 2/1
 Sophie-Charlotten-Platz
 D 2
 Sophie-Charlotten-Str.
 (Charl.) D 1/2
 Sophie-Charlotte-Str.
 (Zehl.) C 6
 Sophienstr. (Charl.) E 2
 Sophienstr. (Lifde.) E 6
 Sophienstr. (Mi.) H 1 u.
 G H 4
 Sophienstr. (Schlacht.)
 B 6
 Spandauer Berg C 1
 Spandauer Berg (Str.)
 D 1
 Spandauer Burgwall A 1
 Spandauer Chaussee
 C D 1
 Spandauer Poststr. B 2/3
 Spandauer Str. (Charl.)
 D 1
 Spandauer Str. (Mi.)
 H 1/2 u. H 5

Spechtstr. D 5
 Spenerstr. F 1
 Sperlingsgasse H 5
 Spessartstr. E 4
 Speyerer Str. F 3
 Spichernstr. (Spd.) A 1
 Spichernstr. (Wi.) F 3
 Spielhagenstr. E 2
 Spillstr. E 4
 Spindelmühler Weg D 6
 Spittelmarkt H 2 u. H 5
 Splittgerbergasse H 6
 Spohrstr. D 4
 Sponholzstr. F 4
 Spree C D E F G H 1/2,
 F G H 5
 Spreestr. E 1
 Spreetalallee C 1
 Spreeweg F 2
 Sprengelstr. A 1
 Sprungschanzenweg C 5
 Stabholzgarten A 1
 Stadionallee B C 2
 Stadtpark (Schbg.) F 4/3
 Stadtpark (Stgl.) F 5
 Stallschreiberstr. H 2 u.
 H 6
 Stallupöner Allee B C 2
 Standartenstr. G 2
 Starnberger Str. F 3
 Starstr. D 5
 Steglitz E 5
 Steglitzer Str. F G 2/3
 Steifensandstr. D 2
 Steinacher Str. F 3
 Steinäckerstr. D 6
 Steinmetzstr. G 3
 Steinplatz E 2
 Steinstr. (Mi.) H 1
 Steinstr. (Stgl.) F 5
 Stendaler Str. F 1
 Stendelweg C 2
 Stephanplatz F 1
 Stephanstr. F 1
 Sternfeld C 1
 Sternstr. D 4
 Sterzinger Str. F 3
 Stettiner Str. A 1
 Steubenplatz C 2
 Stierstr. F 4
 Stindestr. F 6/5
 Stockweg E 6
 Stolzengraben A 2
 Storkzelle D E 3
 Stormstr. D 2
 Stössensee B 2
 Stössenseebrücke B 2
 Stralauer Str. H 2 u. H 5
 Strassburger Str.
 (Prenzl. Bg.) H 1
 Strassburger Str. (Spd.)
 A 1
 Stresow A B 1
 Stresowplatz B 1
 Stromstr. F 1
 Stübhenstr. F 3
 Stubenrauchplatz E F 5
 Stubenrauchstr. (Frdn.)
 E 4
 Stubenrauchstr. (Lifde.)
 E 6
 Stubenrauchstr. (Zehl.)
 C 6
 Stuhmer Allee C 2
 Stülerstr. F 2
 Stülpnagelstr. D 2
 Stuttgarter Platz E 2
 Suadicanistr. G 4
 Suarezstr. D 2
 Südenstr. E F 5
 Sudetenstr. A B 6
 Südhafen B 1
 Südpark (Spd.) A 2
 Südschleife (Avus) A 6
 Südwestkorso E 4
 Sulzaer Str. D 4
 Sundgauer Str. D 6
 Süntelsteig C 5
 Sven-Hedin-Str. B C 6
 Sybelstr. D E 2
 Sylter Str. E 4
 Takustr. D 5
 Tannenbergallee C 2
 Tapiauer Allee C 2
 Taubenstr. G H 2 u.
 G 6/5
 Taubertstr. D 3/4
 Taudentienstr. F 2
 Taunusstr. (Frdn.) E 4
 Taunusstr. (Grwd.) D 4
 Taurogener Str. E 1
 Tegeler Weg D E 1
 Teltower Damm C 6
 Teltower Str. (Krbg.)
 G 3
 Teltower Str. (Spd.) B 1
 Teltower Weg (Grwd.)
 B C 3/5
 Teltowkanalstr. E F 6
 Tempelherrenstr. H 3
 Tempelhofer Str. F 4
 Tempelhofer Ufer G 2/3
 Tempelhofer Weg F G 4
 Templiner Str. H 1
 Teplitzer Str. D 4
 Terrassenstr. B 6
 Teufelsfenn B 3
 Teufelssee B 3
 Teufelsseeallee B C 3/2
 Teufelsseeestr. C 2
 Teutoburger Platz H 1
 Thanner Pfad D 6
 Tharandter Str. F 3
 Theklastr. E 6
 Theodor-Fritsch-Allee
 B 6
 Thielallee D 6/5
 Thielplatz D 5
 Thomasiustr. F 1
 Thorwaldsenstr. F 5
 Thüringer Allee D 2
 Thüringer Ring G 4
 Thusnelda-Allee F 1
 Tieckstr. G H 1
 Tiefwerder B 1
 Tiefwerderweg B 1
 Tiergarten F G 2
 Tiergartenstr. F G 2
 Tiergartenufer F 2
 Tile-Wardenberg-Str. F 1
 Tirpitzufer F G 2
 Tölzer Str. D 4
 Torgauer Str. F G 4
 Trabener Str. C D 3
 Traegerstr. F 4
 Trakehner Allee C 2
 Traunsteiner Str. F 3
 Trautenaustr. E F 3
 Trebbiner Str. G 3
 Treibjagdweg C 5
 Treitschkestr. E 4/5
 Trendelenburgstr. D 2
 Triberger Str. E 4
 Troppauer Str. D 6
 Tübinger Str. F 4
 Tulpenstr. E 5
 Turmstr. F 1
 Überfahrtgasse G 5
 Uetzer Steig A 4
 Ufnaustr. E 1
 Umlandstr. (Stgl.) E 5
 Umlandstr. (Wi./Charl.)
 E 3/2
 Ulmenallee C D 1/2
 Ulmenstr. (Spd.) A 1
 Ulmenstr. (Tierg.) F 2
 Ulrikenstr. A 1
 Undinestr. E 5/6
 Unionplatz F 1
 Unionstr. F 1
 Universitätsstr. H 1/2 u.
 G 5
 Unterbaumstr. G 1 u.
 F 5/4
 Unter den Eichen
 D E 6/5
 Unter den Linden G H 2
 u. F G 5
 Unter den Rüstern F 6
 Unterhafen B 1
 Unterwasserstr. H 2 u.
 G 5
 Urbanhafen H 3
 Urbanstr. H 3
 Ursulastr. F 6
 Van'tHoff-Str. D 5/6
 Vanziner Str. E F 4
 Veilchenstr. E 6
 Verbindungschausee
 B C 3/4
 Vereisweg E 5
 Veteranenstr. H 1
 Victoriapark G 3
 Viktoriabücke G 2
 Viktoria-Luise-Platz F 3
 Viktoriaplatz E 6
 Viktoriastr. (Lkw.) F 6
 Viktoriastr. (Lifde.) E 6
 Viktoriastr. (Schlacht.)
 B 6
 Viktoriastr. (Tierg.) G 2
 Vionvillestr. F 6/5
 Vogelgang D 5
 Volkspark Neukölln H 4
 Voltairestr. H 2 u. H 5
 Von-der-Heydt-Str. F 2
 Von-Luck-Str. A B 6
 Vopeliuspfad C D 6
 Vorbergstr. F 3
 Voss-Str. G 2 u. F 6
 Vossbergstr. F 4
 Wacholderweg C 1
 Wachtelstr. D 5
 Wadzeckstr. H 1 u. H 4
 Waetzoldstr. E 5
 Waghäuser Str. F 3
 Waisenbrücke H 2 u. H 5
 Waisenstr. H 2 u. H 5
 Waitzstr. E 2
 Waldemarstr. (Schlacht.)
 B 6
 Waldemarstr. (Krbg.)
 H 2
 Waldemarstr. (Zehl.) B 6
 Waldenserstr. F 1
 Waldhüterpfad C 5/6
 Waldmannstr. F 6
 Waldmeisterstr. D 4
 Waldschluchtpfad A 4
 Waldschulallee C D 2/3
 Waldsee B C 6
 Waldstr. (Tierg.) F 1
 Waldstr. (Zehl.) C 6
 Wallner-Theater-Str. H 2
 Wallotstr. D 3
 Wallstr. H 2 u. H 6/5
 Walsroder Str. F 5
 Walter-Flex-Str. E 3
 Waltraudstr. C 5/6
 Wangenheimstr. D 3
 Wangerooger Steig D 4
 Wannseebadweg A 6
 Wannseestr. A B 6
 Warmbrunner Str. D 3
 Warneckstr. E 3
 Warnemünder Str. D 4
 Wartburgplatz F 3
 Wartburgstr. F 3

Wartenburgstr. G 3	Wiesenweg E 6	Worpsweder Str. F 5
Wasgenstr. B 6	Wikingerufer F 1	Wörther Platz (Spd.) A 1
Washingtonplatz G 1	Wildpfad D 4	Wörther Str. (Spd.) A 1
Wassergasse H 6	Wilhelm-Hauff-Str. F 4	Woyschstr. F G 2
Wassermannplatz D 6	Wilhelmsplatz G 2 u. F G 6	Wrangelstr. (Stgl.) E 5
Wassertorplatz H 3	Wilhelmsaue E F 3	Wulffstr. E 5
Wassertorstr. H 2/3	Wilhelmshavener Str. (Spd.) A 1	Wullenweberstr. F 1/2
Waterloo-Ufer H 3	Wilhelmshavener Str. (Tierg.) F 1	Wüllenweberweg E 6
Weddigenweg D E 6	Wilhelmshöhe G 3	Württemberggallee C 2
Wegelystr. F 2	Wilhelmshöher Str. E 4	Württembergische Str. E 3
Wegenerstr. E 3	Wilhelmstadt (Spd.) A 1/2	Würzburger Str. F 3/2
Weidendammbrücke G 1 u. G 5	Wilhelmstr. (Frdn.) E 4	Wusterhauser Str. H 2
Weimarer Str. E 2	Wilhelmstr. (Lifde.) E 6	Wüsthoffstr. G 4
Weimarische Str. E 4	Wilhelmstr. (Mi./Krbg.) G 2/3 u. F G 5/6	Wuthenowstr. F 5
Weinbergsweg H 1	Wilhelmstr. (Spd.) A 2/1	Xantener Str. E 3
Weinheimer Str. D 4	Willdenowstr. E 5	Yorckstr. G 3
Weinmeisterhorn A 2	Willenberger Pfad C 2	
Weinmeisterhornweg A 2	Willibald-Alexis-Str. G H 3	Zähringerkorso G 4
Weinmeisterstr. H 1	Wilmersdorf E 3	Zähringerstr. E 3
Weissenburger Str. (Prenzl. Bg.) H 1	Wilmersdorfer Platz F 4	Zauritzweg E 2
Weissenburger Str. (Spd.) A 1	Wilmersdorfer Str. E 1/2	Zehdenicker Str. H 1
Werderscher Markt G 5	Wilmsstr. H 3	Zehlendorf C 6
Werdersche Rosenstr. G 5	Wilseder Str. F 5	Zeltenallee G 2
Werderstr. (Mi.) H 2 u. G 5	Wilskistr. C 6/5	Zentralf Flughafen Berlin H 4
Werderstr. (Zehl.) C 6	Wilsnacker Str. F 1	Zeunepromenade E 5
Werftstr. F 1	Windmühlenberg A 3	Ziegelhof A 1
Werkstättenweg D 3	Windscheidstr. D E 2	Ziegelstr. G H 1 u. G 4
Werner-Siemens-Str. E 2	Winfriedstr. C D 6	Zietenstr. (Schbg.) F 3/2
Wernerstr. D 4/3	Winklerstr. C D 3	Zietenstr. (Zehl.) B 6
Wernigeröder Str. E 1	Winterfeldtplatz F 3	Zikadenweg C 3
Westarpstr. F 3	Winterfeldtstr. (Tierg.) F G 3	Zimmermannstr. E 5
Westendallee C 1/2	Winterfeldtstr. (Zehl.) B 6	Zimmerstr. (Krbg./Mi.) G H 2 u. G 6
Westfälische Str. D E 3	Wintgensstr. G 4	Zimmerstr. (Spd.) A 1
Wettinerkorso G 3/4	Winzerstr. A 2	Zinnowitzer Str. G 1
Wetzlarer Str. E 4	Wissmannstr. D 3	Zinnowweg C 5/6
Weverstr. A 1	Wittelsbacherkorso G 4/3	Zinzendorfer Str. F 1
Wexstr. F 4	Wittelsbacherstr. E 3	Zionskirchplatz H 1
Wichernstr. D 5/6	Wittenbergplatz F 2	Zionskirchstr. H 1
Wichmannstr. F 2	Wittstocker Str. E 1	Zirkusstr. G 5
Wiciefstr. F 1	Witzlebenpark D 2	Zoologischer Garten F 2
Wiebestr. E 1	Witzlebenplatz D 2	Zoppoter Str. D E 4
Wielandstr. (Charl.) E 3/2	Witzlebenstr. D 2	Zossener Brücke H 3
Wielandstr. (Frdn.) F 4	Wölfertstr. G 4	Zossener Str. H 3
Wiesbadener Str. E 4	Wormser Str. F 2/3	Züllichauer Str. H 3
Wiesendamm C 1		Zwinglistr. E F 1
Wiesenerstr. G 4		

OLYMPIALAIS
KATS AUS

OLYMPIAIS
KATAUS

OLYMPIA!

Virallinen olympialaishymni

Kansat, kansan vierahaksi
käykää, portit auki on!
Rauha juhlan kunniaksi,
kunto tunnus olkohon!
Nuoruus mieli maineen näyttää,
kutsuu kiistaan kilpola.
Voiman sankaruutta kiittää
määränpää: - Olympia.

Kukoistuksen, kunnan valta,
kansain ylväs yhteistyö
lieskoin - liittyin kaikkialta -
kohden korkeutta lyö.
Yhtyy ruumiin, hengen voima
urheilulle uhrina.
Ken on voiton laakeroima,
näyttää nyt - Olympia.

Yksin mielin mittelöissä
sydämiin soi kutsumus,
niin myös sanoissa ja töissä
ylin olkoon oikeus.
Rauhanjuhlan taisteloissa
riemuitkoon siis voittaja,
- ilon näin myös tappioissa
tarjotkoon - Olympia.

Kirjoittanut
ROBERT LUBAHN

Säveltänyt
RICHARD STRAUSS

Asianomaisella luvalla saksankielestä suomentanut
REINO HIRVISEPPÄ

Antiikin Olympialaiset. Olympialaiskisojen vietto pe-
riytyy vanhan ajan Kreikasta, lähes 3000 vuoden takaa.
Kisojen perustamisvuodeksi on hyväksytty 776 e. Kr.
mutta juhla lienee kuitenkin vanhempi. Sen ajan
kreikkalainen urheilu oli luonteeltaan jumal- ja esi-
isäpalvontaa, joihin myös joka neljäs vuosi toistuvien
Olympian juhlakisojen synty perustuu.

Etelä-Kreikassa sijaitseva Olympia ei milloinkaan ollut
varsinainen kaupunki tahi muu asutuskeskus, vaan yksin-
omaan pyhä temppeelialue. Vakinaisesti asui siellä vain
pyhättöjen papisto. Näiden temppealien ympäristöön jär-
jestyivät ottelupaikat sekä harjoittelukentät ja asunto-
lat. Itäänpäin kohden Kronoskumpua sijaitsi vajaat 200
metriä pitkä Stadion, jonka katsojavalleille sopi 50,000
henkeä. Länsipuolella olivat pääharjoittelupaikat, 200 m.
pitkät ulko- ja sisäjuoksuradat sekä 40 metriä pitkä ja
leveä, avopihainen rakennus painin, nyrkkeilyn, hyp-
pyjen j. m. s. harjoittelua varten. Vielä oli rakennuksia
papistolle, huomatuille vieraille sekä raatihuone hallin-
toa varten. Urheilijat asustivat Kladeospuron rannoilla
ja katselijat kaikkialla laaksossa leiriteltoissaan.

Juhlissa, joiden pohja oli uskonnollinen, ei kilpa-
urheilulla luonnollisestikaan ollut tärkein osa. Mutta ne
vaikuttivat voimakkaimpana vetoomuksena juhlien osan-
ottajistoon ja aikaansaivat sen, että kisoista muodostui-
vat sellaiset suurkansalliset tilaisuudet kuin ne vanhassa
Kreikassa olivat. Urheiluohjelman vanhinpana osana ja
ydinkohtana olivat juoksukilpailut Stadionilla, jonka
192 m:n pituinen rata alkujaan juostiin yhteen, sittem-
min kahteen kertaan. Myöhemmin tuli kilpailulajeja
lisää, kunnes n. v. 500 e. Kr. näemme urheiluohjelman
koko kukoistuksessaan. Siitä lukien kestivät kisat
yhteensä kuusi päivää.

Ensimmäisenä päivänä kuuluttajat ilmoittivat kisat
alkaneiksi ja ottelijat vannoivat valan Zeus'in edessä.
Toisena päivänä kilpailivat pojat, alkaen Stadion-juok-
sulla. Alkuerissä juoksi neljä poikaa, ja voittajat kil-
pailivat uudelleen. Muita kilpailuja tänä päivänä olivat
paini ja nyrkkeily. Kolmantena päivänä astuivat mie-
het kentälle, ensiksi ratsastuskilpailuun, mikä otettiin
ohjelmistoon v. 648 e. Kr. Sitten seurasi vaunulla-
ajokilpailut. Niiden jälkeen alkoi viisiottelu pituus-
hypyllä, jatkuen sitten kiekonheitolla, juoksulla, kei-
häänheitolla ja yksinkertaisella painilla. Päivä päättyi

uhritoimituksilla. Neljäs päivä omistettiin levähdykselle ja rauhalle sekä ruumiin hoidolle. Soitto ja laulu kohottivat juhlatunnelmaa. Viides päivä oli ottelujen pääpäivä. Voittajan mukaan nimitettiin sitten koko olympiaadia, aikaa aina seuraaviin kisoihin. Päivä alettiin juoksuilla. Ohjelmaan kuului painia, nyrkkeilyä ja lopuksi asejuoksua. Viimemainitussa kilpailija oli täyssissä asevarusteissa kilpineen, keihäineen j. n. e. Torven toivotukset ilmaisivat kilpailujen päättymisen. Kuudentena päivänä voittaja kruunattiin yksinkertaisella laakerinoksaseppeleellä. Kunnianosoitus oli yksinkertainen, mutta se sisälsi korkeimman kreikkalaiskunnian: Olympiavoittaja!

Uuden ajan Olympialaiset. Vuoden 1889:n suuren maailmannäyttelyn yhteydessä Pariisissa pidettiin myös liikuntakasvatus kongressi. *Pierre de Coubertin* toimi tämän kongressin johtajana ja tuli silloin kosketuksiin eri maiden urheiluharrastusten johtohenkilöiden kanssa. Senjälkeen hän Ranskan valtion toimeksiannosta tutki opetuslaitosta Englannissa ja Amerikassa. Tältä matkalta palattuaan oli hänellä valmiina suunnitelma Olympialaiskisojen henkiin herättämiseksi. Ensimmäinen askel toimenpidettä kohden otettiin 25. 11. 1892 Sorbonnessa pidetyssä kokouksessa. Mutta Coubertin sai vain vähän ymmärtämystä osakseen. Urheiluolot maailmassa olivat kovin hajanaiset ja säännöt eri urheilulajeissa olivat erilaiset milt'ei kaikkialla. Vaikeiden vastusten jälkeen oli Coubertin Englannissa ja Amerikassa voittanut puolelleen asian harrastajia ja kutsui v. 1894 koolle Pariisiin suuren urheilukongressin, jossa päätettiin uuden ajan Olympialaiskisarit pidettäväksi joka neljäs vuosi. Yhteenkuuluvaisuuden korostamiseksi Antiikin olympialaisiin päätettiin ensimmäiset kisat pitää Ateenassa v. 1896. Toimeenpanoa varten päätettiin perustaa Kansainvälinen Olympialainen komitea («I.O.K.»), jonka johtajaksi Coubertin tuli. Hän toimi tarmolla ja koko sielullaan vastuunalaisessa tehtävässä aina vuoteen 1925 asti, jolloin kreivi *Baillet-Latour* Brysselistä valittiin tehtävään.

Ei yksin kisojen perustaminen, vaan myös niiden olemuksen muovailu on Coubertin'in ansiota. Kaikki yksityiskohdat hän on suunnitellut ja varmentanut. 5-renkainen symboli, Olympialaisvala, kutsujen sanamuoto, avajais- ja päättäjäisjuhllallisuudet, kaikki on hänestä lähtöisin. Hän otti I. Olympialaisiin kiekonheiton ja Marathon-juoksun, jonka säilyttäminen ohjelmassa on nyttemmin herättänyt vastustusta.

I. Olympialaiskisas pidettiin huhtikuussa 1896 Ateenassa. Ohjelmaan kuului kenttäuorheiluu, pyöräily, miekkailu, verkkopallo, ampuminen, uinti ja painonnosto.

V. 1900 pidettiin II. Kisat Pariisissa. Näissä kisoissa kilpailtiin yksinomaan kenttäuorheilulajeissa. III. Olympialaiset sijoitettiin Ameriikkaan, St. Louis-kaupunkiin maailmannäyttelyajaksi. V. 1906 sai Kreikka toimeenpanna väliolympialaiset, jolloin Suomikin ensi kertaa oli mukana, mutta sellaisia ei ole sen koommin järjestetty. IV. Kisat pidettiin Lontoossa 1908 ja V. Olympialaiskisas Tukholmassa 1912.

Vuoden 1916 kisoja luonnollisesti ei voitu järjestää. VII. Olympialaiskisas pidettiin Antwerpenissä ja VIII. Pariisissa. Näihin ei Saksa saanut osallistua. IX. Olympialaiskisas järjestettiin Amsterdamiin 1928.

Tähänastisista kauneimmat X. olympialaiset pidettiin 1932 Los Angelesissa Kaliforniassa.

XI. Olympialaiskisoihin on ilmoittautunut 53 kansakuntaa. Osanottajamäärä tulee kohoamaan yli 5,000 urheilijan.

Vuodesta 1924 on kisoihin yhdistetty talvikamppailut, joista ensimmäiset pidettiin Chamonix'ssa Ranskassa, toiset v. 1928 St Moritzissa Sveitsissä, kolmannet v. 1932 Lake Placidissa USA:ssa ja neljännet suoritettiin Garmisch-Partenkirchen'issä viime talvena.

Kaiken tämän takana ja perustana toimii IOK, jonka jäsenmäärä nyt on 66 henkeä 43:sta maasta. Jäsenet ovat kukin maassaan IOK:n lähettiläinä. Jäsenyys Kansainvälisessä Olympialaiskomiteassa ei riipu asianomaisesta maasta, vaan Komitean kutsusta. IOK valitsee presidenttinsä kahdeksaksi vuodeksi.

IOK:n lippu käsittää viisi toisissaan olevaa rengasta, sinisen, mustan, vihreän, keltaisen ja punaisen valkoisella pohjalla. Väreihin sisältyvät kaikkien kansojen lippujen värit ja renkaiden luku kuvastaa maailman maanosien lukumäärää. Komitean tunnuslause on: »Citius Altius Fortius» (Nopeammin, Korkeammalle, Voimakkaammin). Komitean istunto- ja sihteeristöpaikka on Lausanne, missä myös sijaitsee Coubertin'in perustama Olympialaismuseo. Nykyään on olemassa kansallisia Olympialaiskomiteoita 55, joista Keski-Amerikan OK edustaa useampia valtioita.

SUOMEN OLYMPIALAINEN KOMITEA

HALLITUS:

Konsuli Ernst Krogius
Helsinki

Everstil. K. E. Levälahti Helsinki	Johtaja Aksel Ek Helsinki
Maisteri Toivo Aro Helsinki	Maisteri Viktor Smeds Helsinki

Komitea:

Kaikki edelliset

Puheenjohtaja: Everstil. K. E. Levälahti

<i>Suomen Urheiluliitto:</i> Hallitussihteeri Urho Kekkonen	<i>Suomen Palloliitto:</i> Dipl. insinööri Erik von Frenckell
<i>Suomen Painiliitto:</i> Fil. tohtori H. Lehmusto	<i>Suomen Voimisteluliitto:</i> Lehtori Oskari Väänänen
<i>Suomen Ampujainliitto:</i> Majuri M. Liesi	<i>Suomen Nyrkkeilyliitto:</i> Toimittaja Jori Ilanko
<i>Suomen Jääkiekkoliitto:</i> Insinööri Kauko Karvonen	<i>Purjehtijainliitto:</i> Lakit. tohtori J. O. Söderhjelm
<i>Suomen Kanoottiliitto:</i> Maisteri Leo Backman	<i>Suomen Luistinliitto:</i> Prokuristi Edv. Linna
<i>Suomen Hiihtoliitto:</i> Johtaja J. Hillo	<i>Suomen Pyöräilyliitto:</i> Insinööri E. Tilus
<i>Suomen Uimaliitto:</i> Opettaja Aaro Tynell	<i>Sotaväen Urheilu:</i> Everstil. V. A. Sundman

Komitean sihteeri: Maisteri Harry Helenius

O S A N O T T A J A M A A T

1. Kreikka	8	28. Jugoslavia	15
2. Egypti	9	29. Latvia	6
3. Afganistan	2	30. Lichtenstein	3
4. Argentiina	11	31. Luxemburg	9
5. Australia	8	32. Malta	2
6. Belgia	18	33. Meksiko	10
7. Bermuda	1	34. Monako	1
8. Bolivia.....	2	35. Uusi Seelanti ...	3
9. Brasilia	13	36. Norja	13
10. Bulgaria	9	37. Itävalta	19
11. Kanada	15	38. Panama	3
12. Chile	9	39. Peru	8
13. Kiina	9	40. Filippiinit	6
14. Colombia	2	41. Puola	15
15. Costa Rica	1	42. Portugali	7
16. Tanska	15	43. Rumania	8
17. Viro	8	44. Ruotsi	17
18. Suomi	14	45. Sveitsi	18
19. Ranska	19	46. Espanja	13
20. Iso Britannia	19	47. Etelä-Afrikka ...	5
21. Haiti	1	48. Tšhekkoslovakia .	18
22. Hollanti	15	49. Turkki	10
23. Intia	7	50. Unkari	23
24. Islanti	2	51. Uruguay	6
25. Italia	19	52. Pohjois-Amerikan	
26. Jamaika	1	Yhdysvallat	23
27. Japani	12	53. Saksa	23

Numerot maiden nimien edessä merkitsevät niiden sisäänmarssijärjestystä kisojen avajaistilaisuudessa.

Järjestys on muutoin saksankielen aakkosjärjestyksen mukainen, paitsi Kreikkaan ja Saksaan nähden. Edellinen on olympialaisten syntymämaana saanut ensisijan, jälkimmäinen taas isäntämaana tulee viimeisenä.

Numerot osanottajamaiden nimien jäljessä ilmaisevat, moneenko kilpailulajiin kukin maa ottaa osaa.

SUOMEN JOUKKUE XI. OLYMPIALAISSA

Suomen Olymp. joukkueen ylijohdaja: everstil. K. Levälähti.
Apul. johtaja: fil. maisteri H. Helenius.

TOIMITSIJAT

Yleisurh. ylijohdaja: hallitussiht., lakit. toht. U. Kekkonen.
Apul. joht.: fil. maisteri L. Miettinen.
Joukk. avustaja: kamreeri J. Tossavainen.
Valmentaja: A. Valste.
Olymp. joukkueen taloudenhoitaja: pankinjoht. T. Aro
(myös uimarien johtaja).
Suomen edustaja Kansainväl. Olymp. Komiteassa: konsuli
E. Krogius.
Suomen Urheiluliiton edustaja IAAF:n kongressissa: mais-
teri L. Pihkala.
Joukkueen hierojat: E. Hakoniemi ja J. Forsten.
Kestävyysjuoksijoitten valment. ja kisojen kunniavieras:
P. Nurmi.
Jalkapallojoukk. johtaja: dipl. insinööri K. Karvonen.
Jalkapallojoukk. avustaja: H. Valpas.
Jalkapallojoukk. valmentaja: F. Fabra.
Painijoukk. johtaja: fil. tohtori H. Lehmusto.
Painijoukk. tuomarit: A. Haavisto, K. Lampila, V. Ikonen.
Painijoukk. valmentaja: A. Jokinen.
Voimistelujoukk. johtajat: Y. Nykänen, E. Palolampi,
B. Stenman ja O. Väänänen.
Ampujain joukk. johtaja: majuri M. Liesi.
Olymp. ampumakilp. palkintotuomarineuvost. jäsen: eversti-
luutn. L. W. Hannelius.
Nyrkkeilyjoukk. johtaja ja tuomari: maisteri V. Smeds;
avustaja: V. Stenvall ja
valmentaja: K. E. M. Mattheus.
Kanoottikilpailijain johtaja: maisteri L. Backman;
avustaja: A. Janhunen.
Pyöräilijöitten johtaja: I. Sinisalo.
Ratsastajien johtaja: eversti W. Oinonen.
Uimarien johtaja: pankinjoht. T. Aro.

KILPAILIJAT

Rata- ja kenttärheilussa:

100 m. juoksussa:	P. Virtanen ja T. Sariola.
200 » »	A. Tammisto ja B. Strandvall.
400 » »	B. Strandvall.
800 » »	O. Teileri.
1,500 » »	O. Teileri, N. Hartikka ja M. Matilainen.
5,000 » »	G. Höckert, L. Lehtinen ja I. Salminen.
10,000 » »	A. Askola, V. Iso-Hollo ja I. Salminen.

3,000 m. estejuoksussa: V. Iso-Hollo, M. Matilainen ja K. Tuominen.
 Maratonjuoksussa: V. Muinonen, E. Tamila ja M. Tar-
 kiainen.
 4 x 100 m. viestissä: P. Virtanen, T. Sariola, B. Strandvall,
 A. Tammisto, ja varam. T. Ahjopalo.
 Pituushypyssä: O. Rajasaari.
 Korkeushypyssä: K. Kotkas, L. Kalima ja V. Peräsalo.
 Seiväshypyssä: A. Reinikka.
 Kolmiloikassa: O. Rajasaari ja O. Suomela.
 Kuulantyyntönnössä: S. Bärlund ja R. Kuntsi.
 Keihäänheitossa: M. Järvinen, Y. Nikkanen ja K. Toi-
 vonen.
 Moukarinheitossa: S. Heino, A. Koutonen ja V. Pörhölä.
 10-ottelussa: M. Tolamo, A. Järvinen ja A. Reinikka.
 Naisten 4 x 100 m. viestissä: I. Lipasti, E. From, R.
 Halttu ja R. Essman.
Jalkapalloilussa: P. Salminen, R. Lindbäck, F. Karjagin,
 V. Kanerva, A. Pyy, J. Malmgren, T. Paakkanen,
 E. Grönlund, P. Larvo, E. Gustafsson ja K. Weck-
 ström sekä varamiehinä V. Halme, A. Närvänen,
 E. Lahti, Y. Sotiola. ja A. Lehtonen.
Painissa: H. Pihlajamäki, K. Pihlajamäki, A. Reini,
 V. Kokkinen, A. Jaskari, E. Virtanen, E. Vesterlund,
 Hj. Nyström, A. Luukko, L. Koskela, V. Perttunen,
 J. Pietilä ja M. Lahti.
Voimistelussa: H. Savolainen, M. Noroma, M. Uosikkinen,
 V. Pakarinen, E. Teräsvirta, E. Seeste, A. Saarvala
 ja E. Tukiainen.
Ampumisessa: V. Leskinen, O. Elo, V. Elo, B. Frietsch,
 T. Vartiovaara, J. Rintanen, A. Nuora ja S. Ceder-
 ström.
Nyrkkeilyssä: E. Savolainen, S. Suvio, V. Huuskonen,
 B. Ahlberg, H. Koivunen ja Å. Karlsson.
Melonnassa: B. Johansson, E. Johansson ja F. Nordberg.
Uinnissa: I. Niemeläinen, H. Hietanen ja A. Lappalainen.
Pyöräilyssä: Th. Porko ja T. Lindgren.
Nykyaikais. 5-ott.: L. Kettunen ja A. Kiviperä.
Ratsastuksessa: H. von Essen ja W. Walldén.
Purjehduskilpailuissa on Suomesta mukana 3 venekuntaa,
 yhteensä 11 miestä.

Olympialaisten kisojen yhteydessä esiintyvät:

100 Suomen naisvoimistelijaa, johtajanaan voim. opett.
 Hilma Jalkanen;
 100 naista käsittävä kansantanssijoukkue, johtajanaan
 toht. Kaarina Kari.
 Naisesiintyjien avustajana toimii voim. opett. Esteri
 Pesola.
 Suomen naiset esiintyvät Olympia-Stadionilla elok. 6 p:nä
 k:lo 18,30, kuten aikaohjelmassa mainitaan.

Nuorisoleirillä 28 suomalaista poikaa, johtajinaan
 lehtori V. Teivaala ja U. Franck.

Urheiluylioppilasleirillä 30 suomalaista ylioppilasta,
 johtajanaan toht. K. Rikala.

HENKILÖTIETOJA OSANOTTAJISTA

TOIMITSIJAT

- ANTTILA, VÄINÖ**; Helsinki; johtaja. Edustaa Suomen Painiliittoa Kansainvälisen Painiliiton (IAWF) kongressissa.
- ARO, TOIVO**; Helsinki; pankinjohtaja. Osallistunut Lontoon olympialaisiin v. 1908 ja Tukholman olympialaisiin 1912 kerroshypyssä. Suomen Olymp. joukk. taloudenhoitaja ja uimarien johtaja.
- BACKMAN, LEO**; Helsinki; fil. maisteri. Kanoottiliiton puheenjohtaja. Kanoottikilpailijoiden johtaja.
- FORSTEN, JOHN**; Olympialaisen joukkueen hieroja.
- VON FRENCKELI, ERIK**; Helsinki; dipl. insinööri, kiinteistöjoht. Suomen Olympialaisen komitean jäsen. Suomen Palloliiton puheenjohtaja.
- HAAVISTO, ARVO** — 36 v. Synt. Ilmajoella; nyk. Ilmajoella; maanvilj. Suomen painijoukk. tuomarina. Suomen painimestari kev. sarjassa 1925 ja vap. pain. 1925, —26 ja —27. Pronssimitali Pariisin olymp. 1924 ja kultamitali Amsterdamissa v. 1928.
- HELENIUS, HARRY**; Helsinki; fil. maisteri. Suomen Olympialaisen Komitean sihteeri ja olympialaisen joukk. apul. johtaja.
- HAKONIEMI, EINO**; Olympialaisjoukkueen hieroja.
- HANNELIUS, LENNART W.**; Turku; everstiluutn. Kansainvälisen Ampujainliiton varapresidentti. Olympialaisten ampumakilpailujen palkintotuomarineuvoston jäsen. Pronssimitali Pariisin olymp. 1924 kaksintaist. amunnassa.
- IKONEN, VÄINÖ** — 41 v. Synt. Kuopiossa; nyk. Helsingissä; liikeapul. Suomen painijoukk. tuomari. Suomen painimestari höyhensarj. v. 1922 ja vap. pain. v. 1924. Osallistui Pariisin olymp. 1924.
- JANHUNEN, ARVI**; Helsinki; toimittaja. Kanoottikilpailijain avustaja. Edustaa Suomea pohjoismaisissa kanoottineuvotteluissa Berliinissä ja kansainvälisessä kanoottiliiton kongressissa.
- JOKINEN, AUGUST** — Kotipaikka Porissa; suomalaisten painijain olymp. valmentaja. Suomen mestari keskisarjassa v. 1914 ja raskaassa keski. 1916.
- KARVONEN, KAUKO**; Helsinki; dipl. insinööri. Suomen jalkapallojoukkueen johtaja.
- KEKKONEN, URHO KALEVA**; Helsinki; lakitieteen toht., hallitussihteeri. Suomen Urheiluliiton puheenjohtaja ja Suomen yleisurheilijajoukkueen ylläjohtaja. Suomen mestari v. 1924 korkeushypyssä, vauhditt. korkeush. ja vauhditt. kolmiloikassa.
- KROGIUS, ERNST**; Helsinki; konsuli. Suomen Olympialaisen Komitean puh. joht. ja edustaja Kansainvälisessä Olympialaisessa Komiteassa.
- LAMPILA, KAARLO**; Helsinki; johtaja. Suomen painijoukk. tuomari.
- LEHMUSTO, HEIKKI**; Helsinki; fil. tohtori. Suomen Painiliiton puheenjohtaja. Painijoukkueen johtaja. Osallistuu liiton edustajana Deutschlandshallella pidettävään kansainvälisen painiliiton (IAWF) kongressiin.
- LEVÄLAHTI, KUSTAA EMIL**; Helsinki; everstiluutn. Suomen olympialaisen joukkueen ylläjohtaja.
- LIESI, MAUNO**; Helsinki; majuri. Olymp. ampujajoukk. johtaja.
- MANNERLA, EINARI**; Helsinki; toimittaja. Suomen Painiliiton ja Nyrkkeilyliiton sihteeri. Osallistuu Painiliiton puheenjohtajan kanssa edustajana Deutschlandshallella pidettävään kansainvälisen painiliiton (IAWF) kongressiin.

- MIETTINEN, LAURI**; Helsinki; fil. maisteri. Suomen yleisurh. joukk. apulaisjohtaja.
- MATTHEUS, KARL ERNST MAX**; Kotipaikka Hamburg; Suomen nyrkk. joukkueen valmentaja.
- NURMI, PAAVO JOHANNES**; Helsinki; liikemies. T.U. Berliinin Olympialaisten kunniamvieras. Kultamitalit 1920 Antwerpenissä 10,000 m. juoksussa 31.41,6 ja murtomaalla 27,15 ja hopeamitali 5,000 m. 15,00. — Kultamitalit 1924 Pariisissa 1,500 m. 3.53,6; 5,000 m. 14.31,2 ja murtomaalla (10,650 m.) 32,54,8. [Oikeastaan oli hänen myös se kultamitali, jonka Suomi voitti 3,000 m. joukkuejuoksussa, missä N. juoksi oman matkansa 8,32,0, joka on olympialainen ennätys]. — Kultamitali 1928 Amsterdamissa 10,000 m., 30,18,8 ja hopeamitali 5,000 m., 14,41,0. Omistaa vielä seur. viralliset maailman enn.: 3,218 m. (2 m. s. r.) 8,58,2; 8,045 m. (5 m.) 24,06,2; 9,654 m. (6 m.) 29,36,4; 10,000 m. 30,06,2; 15,000 m. 46,49,6; 16,090 m. (10 m.) 50,15; 1/2 tunnissa 9,957 m. ja tunnissa 19,210 m.
- NYKÄNEN, YRJÖ**; Helsinki; voim. opettaja. Suomalaisten voimistelijain johtaja XI. Olympialaisissa. Suomen mestari yleis. sarjassa vv. 1916 ja 1922; ikäm. sarjassa vv. 1927 ja 1928.
- OINONEN, WOLDEMAR**; Helsinki; eversti. Ratsastuskilpailijain johtaja.
- PALOLAMPI, ERKKI ALVAR BRUNO**; Tampere; Suomalaisten voimistelijain johtaja XI. Olympialaisissa.
- PEKONEN, ESKO**; Helsinki; kanslisti. Aloitti 1917. Kansainvälinen jääpallo pelaaja ja jalkapallotuomari. Palloliiton stipendiaattina XII. Olymp. ja mahd. jonkun jalkapallo-ottelun erotuomarina. Palloliiton kultakellomies.
- PIHKALA, LAURI**; Helsinki; fil. maisteri. Edustaa Suomen Urheiluliittoa IAAF:n kongressissa. Suomen mest. 200 m. juoks. v. 1911 ja —12; 400 m. 1910, —11 ja —12; 800 m. 1911 ja —12.
- SMEDS, VIKTOR**; Helsinki; fil. maisteri. Suomen olymp. nyrkkeilyjoukkueen johtaja ja tuomari. Osallistui voimist. joukk. Lontoon olympialaisissa v. 1908. Suomen mestari v. 1923 nyrkkeilyssä raskaassa keskisarjassa ja v. 1925 raskaassa sarjassa.
- SINISALO, ILMARI**; Helsinki; Suomen Urheiluliiton toimistos sihteeri. Pyöräilyjoukkueen johtaja.
- STENMAN, BIRGER ERLAND**; Karhula; lääket. lis. Suomalaisten voimistelijain johtaja XI. Olympialaisissa. Suomen mestari nuorten sarjassa v. 1928. Osallistunut Olympialaisiin v. 1928 Amsterdamissa.
- STENVALLI, ARMAS WALLE**; Helsinki; varast. hoit. Suomen olymp. nyrkk. joukkueen avustaja.
- TOSSAVAINEN, JUHO**; Helsinki; kamreeri. Suomen olymp. joukkueen avustaja. Suomen Stadion-säätiön sihteeri.
- VALPAS, HUGO**; Helsinki; Suomen Palloliiton sihteeri. Osallistuu jalkapalloilijoitten avustajana Berliinin olympialaisiin.
- VALSTE, ARMAS** — 31 v. Kotipaikka Helsinki; Suomen yleisurheilijain olympialaisjoukkueen ylivalmentaja. Omistaa Suomen ennätyksen kev. kuulant. 17,80. Suomen mestari korkeush. vv. 1925, —26, —27 ja —29; samoin kuulant. 1927, —28, —29, —30, —31 ja —32.
- VÄÄNÄNEN, OSKARI GABRIEL**; Helsinki; voim. opettaja. Suomalaisten voimistelijain johtaja XI. Olympialaisissa. Suomen Voimisteluliiton puheenjohtaja.

KILPAILIJAT

- AHJOPALO, TOIVO** — 23 v. Kotipaikka Sortavala; opiskelija. SV. Oma ennätys 100 m. juoksussa 10,7.
- AHLBERG, BRUNO** — 25 v. Synt. Espoossa; nyk. Helsingissä; sähkömontt. HAK. Aloitti v. 1926. Suomen mestari nyrkk. välisarjassa v. 1932; keskisarjassa v. 1933 ja osallistunut Los Angelesissa v. 1932 nyrkk. keskisarjassa, jossa sai pronssimitalin.

- ASKOLA, ARVO — 26 v. Synt. Valkealassa; nyk. Kymintehtaalla; työ-
mies. KyUS. Aloitti v. 1929. Omat ennätyksensä: 1,500 m. juoksussa
3,58,4; 3,000 m., 8,23; 5,000 m., 14,39,0 ja 10,000 m., 30,38,4.
- BÄRLUND, SULO — 26 v. Kotipaikka Tampere; monttööri. TP. Aloitti
v. 1929. Suomen mestari kuulantönnössä v. 1935. Omistaa Suomen ennä-
tyksen kuulant. 16,23.
- CEDERSTRÖM, SULO — 33 v. Kotipaikka Kouvola; sotilasohj. —
Ottaa osaa olymp. kaksintaistelu ammuntaan.
- ELO, OLAVI — 23 v. Kotipaikka Pori; liikeapul. SA. Suomen mestari
1935 vapaakiväärin asentomestaruudessa.
- ELO, VILJE — 41 v. Kotipaikka Viipuri; kapt. UAY. Omistaa Suomen
ennät. kaksintaistelu amunnassa 297 pist.
- VON ESSEN, HANS OLOF — 36 v. Synt. Lappeenrannassa; nyk.
Ypäjällä; majuri. Ottaa osaa ratsastuskilpailuihin.
- ESSMAN, RAUNI — 18 v. Kotipaikka Enso; opiskelija. Enson Kisailijat.
Suomen naisten ennätys 100 m. juoksussa 12,6.
- FRIETSCH, BRUNO — 39 v. Kotipaikka Pori; pankinjohtaja. SA.
Suomen mest. 1934 vapaakiväärissä.
- FROM, EBBA — 20 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; libristi. IK32.
Suomen ennätys naisten 200 m. juoks. 26,8.
- GRÖNLUND, ERNST — 34 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä;
putkityöm. IFK. Otellut n. 30 maaottelua jalkapallossa. Palloliiton kultakello-
mies.
- GUSTAFSSON, ERKKI — 24 v. Kotipaikka Helsinki; kadunlask.
HT. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- HALME, VIILJO — 29 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; putkityöm.
HPS. Kansainväl. jalkapallomaalivahti.
- HALTTU, RAILI — 27 v. Kotipaikka Helsinki; opiskelija. HNU. Suo-
men ennätys naisten 60 m. juoks. 8,3.
- HARTIKKA, NIILLO — 27 v. Kotipaikka Muhos; maanvilj. O.P.
Juossut 800 m. 1,55,8.
- HEINO, SULO — 28 v. Synt. Tuusulassa; nyk. Helsingissä; palosotilas.
HKV. Aloitti v. 1930. Oma ennätys moukarinheitossa 52,30.
- HIETANEN, HEIKKI — 22 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä;
ylioppilas. HU. Aloitti 1929. Omistaa Suomen ennätykset vapaauinnissa:
50 m., 27,2; 100 m., 59,5; 200 m., 2,19,7; 400 m., 5,05,8; 500 m., 6,36,5. Osal-
lisena Helsingin Uimarien nimissä oleviin Suomen viestinuintiennätyksiin.
- HUUSKONEN, VEIKKO — 26 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä;
varastomies. HT. Suomen mest. nyrkk. 1936.
- HÖCKERT, GUNNAR — 25 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä;
ylioppilas. IK32. Aloitti v. 1927. Omat ennätykset: 800 m., 1,57,1; 1,500 m.,
3,55,2; 2,000 m., 5,25,2; 3,000 m., 8,23,5; 5,000 m., 14,30,8; 1 maili 4,19,2
ja 2 mailia 9,24. SAUL:n mestari 1935 murtomaalla ja 800 m. juoksussa.
- ISO-HOLLO, VOLMARI — 29 v. Kotipaikka Kerava; varaston-
hoit. KU. Aloitti v. 1925. Omistaa maailmanennätyksen 4 maililla 19,01
ja Suomen enn. 14,381 m. (9 m.) 46,18,6. Kultamitali 1932 Los Angelesissa
3,000 m. estej. 9,14,6 (olymp. enn.) ja hopeamitali 10,000 m. 30,12,6. Omat
enn.: 3,000 m. estej. 9,09,4; 5,000 m., 14,18,3; 10,000 m., 30,12,6; 15,000 m.,
47,47,4.
- JASKARI, TUOMAS AATOS — 32 v. Synt. Nurmossa; nyk. Nur-
mossa; maanvilj. NJ. Suomen painimest. karpässarj. 1931 ja vap. pain.
1931, —32, —33 ja —35. Pronssimitali Los Angelesissa 1932.
- JOHANSSON, BIRGER — 26 v. Kotipaikka Helsinki; varastotyöm.
DPK. Omistaa Suomen enn. melonnassa: 1,000 m., 4,36,3 ja Suomen mestari
1,500 m., vv. 1934 —35 ja 10 km., v. 1934. Oma enn. 10 km. 52,16,6.
- JOHANSSON, EVERT — 33 v. Kotipaikka Växjö; merimies. PP.
Omistaa Suomen ennätyksen melonnassa 10 km. 50,54,6.

- JÄRVINEN, AKILLES** — 31 v. Kotipaikka Tampere; liikemies. TP. Aloitti v. 1924. Suomen mestari 200 m. juoksussa v. 1929, —30 ja —31; 400 m., 1930; 5-ott. 1928 ja 10-ott. 1930 ja —31. Omistaa Suomen enn. 400 m. aitaj. 53,7 ja 10-ott. 8,292,48 pist. Ollut kaksissa olympialaisissa, 1928 ja 1932. Sai Los Angelesissa hopeamitalin 10-ottelussa.
- JÄRVINEN, MATTI** — 27 v. Kotipaikka Helsinki; varastoiesimies. HKV. Maailmanennätys keihäänheitossa 77,23. Kultamitali Los Angelesissa 1932. Suomen mestari keihäänh. vv. 1929, —30, —31, —33, —34 ja —35.
- KALIMA, LAURI** — 20 v. Kotipaikka Suolahti; opiskelija. SV. Aloitti v. 1934. Oma ennätyksensä korkeushypyssä 194 ja keihäänheitossa 64,90.
- KANERVA, YRJÖ VILLIAM** — 34 v. Synt. Impilahdella; nyk. Helsingissä; HPS. Aloitti 1916. Suomen jalkap. mestarijoukk. vv. 1919, —26, —27, —29, —32, —34 ja —35. Ollut mukana n. 40 maaottelussa. Suomen Palloliiton kultakellomies.
- KARJAGIN, FRANS** — 26 v. Kotipaikka Helsinki; konttoristi. IFK. maaottelupelaaja. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- KARLSSON, ÅKE** — 25 v. Synt. Turussa; nyk. H:gissä; myyjä. HV. Osallistuu nyrkk. kilpailuihin höyhensarjassa.
- KETTUNEN, LAURI** — 31 v. Synt. Antreassa; nyk. Helsingissä; kapteeni. HM. Suomen mestari kalpamiikkailussa vv. 1932 ja —33 ja säällällä 1933. Osallistunut Amsterdamin olymp. 1928.
- KIVIPERÄ, AARO** — 24 v. Synt. Seinäjoella; nyk. Lappeenrannassa; kornetti. Osallistuu nykyaikais. 5-otteluun.
- KOIVUNEN, HANNES** — 25 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; leipuri. Raskaan keskisarjan nyrkkeilymestari vv. 1932, —33, —34, —35 ja —36.
- KOKKINEN, VÄINÖ ANSEIMI** — 36 v. Synt. Korpilahdella; nyk. Helsingissä; ravintoloitsija. HPM. Suomen painimestari keskisarj. vv. 1926, —29, —30, —31 ja —32 sekä raskas keskisarj. 1934. Euroopan mestari vv. 1930 ja —32. Kultamitali Amsterdamin olymp. 1928 ja Los Angelesissa 1932. Saanut Suomen Painiliiton kultamerkin.
- KOUTONEN, ALFONSO** — 26 v. Kotipaikka Helsinki; varastotyöm. HKV. Suomen mestari moukarinh. vv. 1932 ja —33. Oma ennätyksensä 53,55.
- KOSKELA, LAURI** — 29 v. Synt. Lapualla; nyk. Lapualla; varastomies. LV. Suomen painimest. höyhensarj. 1932 ja —33. Pronssimitali Los Angelesissa 1932.
- KOTKAS, KALEVI** — 23 v. Synt. Tallinnassa; nyk. Helsingissä; kontt. apul. HKV. Aloitti v. 1929. Suomen mestari kiekonheit. vv. 1933—35 ja korkeushyp. 1934 ja —35. Omistaa Suomen ennätyksen korkeushypyssä 203 ja kiekonheitossa 49,68. Osallistui Los Angelesin olympialaisiin v. 1932.
- KUNTSI, RISTO JOHANNES** — 24 v. Kotipaikka Vaasa; opiskelija. VV. Suomen mest. kuulantönnössä 1934. Oma enn. 15,65.
- LAHTI, EINO** — 20 v. Kotipaikka Vaasa; teollisuuskoulul. VPS. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- LAHTI, MATTI** — 31 v. Synt. Isokyrössä; nyk. Isokyrössä; maanvilj. KV. Suomen vapaapainimestari vv. 1930, —32, —33 ja —36.
- LAPPALAINEN, ANJA** — 19 v. Synt. Kotkassa; nyk. Kotkassa; koululainen. Kotkan US. Omistaa Suomen enn. naisten 200 m. rintauinn. 3,13,8 ja 400 m. rintauinn. 7,00,9.
- LARVO, PENTTI KARL** — 28 v. Synt. Nuutajärvellä; nyk. Helsingissä; HPS. Aloitti 1924. Suomen mestarijoukkueessa vv. 1934—35. Kansainväl. jalkapallopelaaja.
- LEHTINEN, LAURI** — 28 v. Kotipaikka Helsinki; poliisilait. palv. HPV. Omistaa maailman ennät. 5,000 m. juoksussa 14,17. Kultamitali 5,000 m. Los Angelesissa 1932 ajalla 14,30, joka on olymp. ennätys. Oma ennätyksensä 10,000 m. 30,30,5.
- LEHTONEN, AATOS** — 21 v. Kotipaikka Helsinki; verhoilija. HJK. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- LESKINEN, VIILJO** — 26 v. Synt. Tikkakoskella; varastomestari. Ottaa osaa pienoiskivääriammuntaan. Suomen mestari 1931 pienoiskiväärissä.

- LINDBÄCK, RAGNAR — 29 v. Kotipaikka Helsinki; mekaanikko. IFK. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- LINDGREN, TAUNO VIIHO — 25 v. Synt. Kemissä; nyk. Helsingissä. HP. Osallistuu olymp. pyöräilyssä.
- LIPASTI, IRJA — Kotipaikka Porvoo; voim. op. HNU. Suomen naisten ennätys. korkeushypyssä 150 ja kuulant. 12,15.
- LUUKKO, KYÖSTI AUKUSTI — 33 v. Synt. Nurmossa; nyk. Nurmossa; maanvilj. NJ. Suomen painimest. rask. keskisarj. 1928 ja —33; vap. pain. 1931, —32, —33, —35 ja —36. Hopeamitali Los Angelesissa 1932.
- MALMGREN, JARI — 27 v. Kotipaikka Helsingissä; lakitiet. ylioppilas. IFK. Maaottelupelaaja. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- MATILAINEN, MARTTI — 28 v. Synt. Iisalmella; nyk. Helsingissä; liikeapul. HKV. Aloitti v. 1930. Omat ennätyksensä: 800 m. juoksussa 1,57,7; 1,500 m., 3,55; 3,000 m., 8,32,5; 3,000 m. estej., 9,14 ja 5,000 m. 15,03.
- MUINONEN, VÄINÖ — 37 v. Kotipaikka Vuoksenniska; työmies. Vuoksenniskan Urh. Omat ennätyksensä: 15,000 m., 51,37,2; 25,000 m., 1,30,19,8.
- NIEMELÄINEN, ILMARI — 25 v. Kotipaikka Helsinki; arkkitehti. HU. Suomen mest. laudahypyssä vv. 1929, —32, —33, —34, —35 ja —36. kerroshypyssä vv. 1932, —33, —34, —35 ja 36. ja suorissa kerroshypyssä vv. 1934 ja —35.
- NIKKANEN, JOUKO YRJÖ — 21 v. Kotipaikka Pölläkkälä; työmies. Pölläkkälän Ura. Oma ennätys keihäänheitossa 72,15.
- NORDBERG, FRANS — 36 v. Kotipaikka Pellinki; tilanomist. PP. Osallistuu kanoottikilpailuun.
- NOROMA, MAURI KALERVO — 28 v. Synt. Viipurissa; nyk. Karhulassa; konttoristi. Karh. Katajaiset. Suomen mest. yleis. sarj. v. 1929 ja —35. Pronssimitali Los Angelesissa 1932 Suomen joukkueen telinev.
- NÜORA, AATTO — 40 v. Kotipaikka Helsinki; faktori. — Ottaa osaa vapaapistooliammuntaan.
- NYSTRÖM, HJALMAR — 32 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; vet. lämm. HAK. Suomen painimest. rask. sarj. 1924, —26, —27, —28, —30, —31 ja —35. Osallistui Pariisin olymp. 1924. Hopeamitali Amsterdamissa 1928.
- NÄRVÄNEN, ARVO — 31 v. Kotipaikka Viipuri; poliisivirk. VS. Otellut yli 50 maaottelua jalka- ja jääpallossa. Palloliiton kultakellomies.
- PAAKKANEN, TAUNO — 26 v. Kotipaikka Viipuri; rautat. virk. VS. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- PAKARINEN, VEIKKO ILMARI — 26 v. Synt. Viipurissa; nyk. Viipurissa. Pronssimitali Suomen joukk. telinevoim. Los Angelesissa 1932.
- PERTTUNEN, VÄINÖ — 30 v. Synt. Kymissä; nyk. Veitsiluodossa; veturinkulj. VV. Suomen painimestari karpässarj. 1933.
- PERÄSAHO, VEIKKO — 25 v. Synt. Ilmajoella; nyk. Ilmajoella; maanvilj. IK. Aloitti v. 1929. Oma ennätyksensä korkeushypyssä 200,5. Suomen mestari korkeush. vv. 1932—33 ja 10-ott. v. 1935.
- PIETILÄ, JAAKKO SAKARI — 24 v. Synt. Ilmajoella; nyk. Ilmajoella; maanvilj. IK. Suomen mest. vap. pain. 1935 ja —36.
- PIHLAJAMÄKI, HERMANNI — 33 v. Synt. Nurmossa; nyk. Vaasassa; ratsupoliisi. VVV. Suomen painimest. höyhensarj. 1935 ja vap. pain. 1927, —30, —32 ja —36. Kultamitali Los Angelesissa 1932.
- PIHLAJAMÄKI, KUSTAA — 34 v. Synt. Nurmossa; nyk. Helsingissä; ylikonst. HPV. Suomen vapaapainimestari vv. 1924, —25, —26, —27, —28, —30, —31, —32, —33, —34, —35 ja —36, sekä höyhensarjassa v. 1925, —27, —29, —30, —31 ja —34. Höyhensarjan Euroopan mestari v. 1930, —31, —33 ja —34, sekä vapaapainissa v. 1935. Kultamitali Pariisin olymp. 1924 ja hopeamitali Amsterdamissa 1928. Osallistunut Los Angelesin olymp. 1932.
- PORKO, THOR ANDREAS — 31 v. Synt. Alavetelissä; nyk. Kokkolassa; myyjä. KIF. Omistaa Suomen ennätykset pyöräilyssä: 1 maili 2,17,8; 2 km., 2,55; 4 km., 5,57,20; 100 km., 2,47,08; epävirall. enn. m.m. 10 km., 14,27; 20 km., 30,24,6; 60 km., 1,33,56,2 ja tunnissa 38,873 m.

- PYY, ARMAS — 23 v. Kotipaikka Helsinki; harjoittelija. HJK. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- PÖRHÖLÄ, VILJE — 38 v. Kotipaikka Kajaani; työnjoht. Kajaanin Kipinä. Aloitti v. 1919. Omistaa Suomen ennätyks. moukarinheitossa 53,77. Kultamitali Antwerpenissä 1920 kuulantyyönössä ja hopeamitali Los Angelesissa 1932 moukarinheitossa. Euroopan mestari 1934 moukarinh. ja Englannin mestari v. 1922 kuulant.
- RAJASAARI, ONNI — 26 v. Synt. Hangossa; nyk. Hangossa; kirjeenvaihtaja. Hangon Hyrskyt. Osallistui Los Angelesin olympialaisiin kolmi-loikassa. Oma ennätys 15,28.
- REINI, ARNE — 30 v. Synt. Vaasassa; nyk. Vaasassa; varastonhoit. VVV. Suomen painimestari kev. sarj. 1932, —33, —34 ja —35. Euroopan mestari 1933 ja —34. Osallistunut Los Angelesin olymp. 1932.
- REINIKKA, AULIS — 20 v. Kotipaikka Kurikka; maanvilj. KR. Suomen mestari 1935 seiväshypyssä. Oma ennätyksensä 395.
- RINTANEN, JAAKKO — 35 v. Kotipaikka Vaasa; teht. joht. VA. Omistaa Suomen enn. pienoiskiväärillä 3×10 lauk. 280 pist.
- SAARVALA, ALEKSANTERI — 23 v. Synt. Viipurissa; nyk. Viipurissa; mylläri. Kelkk. Kisailijat. Suomen mestari voimist. yleis. sarj. v. 1933.
- SALMINEN, ILMARI — 33 v. Synt. Elimäellä; nyk. Kouvolassa; kersantti. Kouvolan Urh. Aloitti v. 1926. Omat ennätyksensä: 5,000 m., juoks. 14,30,8; 10,000 m., 30,38,2 ja 15,000 m., 48,27. Euroopan mestari Torinossa v. 1934 10,000 m. juoksussa ja samana vuonna matkan voittaja Berliinissä Suomi—Saksa maaottelussa.
- SALMINEN, PAAVO — 24 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; autonkulj. HT. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- SARIOLA, TOIVO KALERVO — 22 v. Kotipaikka Kerava; opiskelijä. KU. Oma ennätys 100 m. juoksussa 10,8.
- SAVOLAINEN, ERKKI — 18 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; kirjaltaja. Suomen nyrkk. mestari 1936.
- SAVOLAINEN, HEIKKI ILMARI — 29 v. Synt. Joensuussa; nyk. Helsingissä; lääket. kand. Suomen mestari yleisessä sarjassa vv. 1927, —28, —31 ja —34; nuorten sarjassa v. 1926; sauva- ja vapaaliikk. vv. 1929 ja —30; rekellä vv. 1931 ja —34; nojapuilla vv. 1928 ja —31; renkaissa vv. 1927, —28, —30 ja —31; hevosella vv. 1927, —28, —29, —31 ja —34. Osallistunut Suomen joukkueessa v. 1928 Amsterdamissa; mieskohtaisessa kilpailussa 4:jas ja hevosella 3:s. Los Angelesissa 1932 joukkuek. vapaavoim., jossa Suomi tuli 3:ksi; mieskoht. yleiskilp. 3:s; nojapuilla 3:s ja rekellä 2:n.
- SEESTE, ESA — 23 v. Synt. Viipurissa; nyk. Kouvolassa; ylioppilas. Kouv. Urh. Osallistuu olymp. voimisteluun.
- SOTIOLA, YRJÖ — 23 v. Kotipaikka Helsinki; varastonhoit. HPS. Osallistuu jalkapallo-otteluihin.
- STRANDVALL, BÖRJE — 27 v. Kotipaikka Kronoby; maanvilj. GIF. Suomen mestari 100 m. juoksussa 1933—34; 200 m., 1933—34; 400 m., 1931, —32 ja —33. Omistaa Suomen enn. 200 m., 21,8 ja 400 m., 48,3. Otti osaa olymp. Los Angelesissa 1932, mutta ei päässyt 400 m. juoksussa (49,2) valierästä loppukilpailuun.
- SUOMELA, OLAVI AKSELI — 23 v. Kotipaikka Lappeenranta; poliisikonst. L-rannan U-Miehet. Hypännyt kolmioloikkaa 15,03.
- SUVIO, STEN — 25 v. Synt. Hannilassa; nyk. Viipurissa. Viip. Nyrkk. Suomen nyrkkeilymest. vv. 1933, —35 ja —36.
- TAMILA, ERKKI JAAKKO — 25 v. Kotipaikka Nummi; maanvilj. poika. Nummen Kipinä. Omat ennätyksensä: 10,000 m. juoks. 32,18,8; 15,000 m., 50,19; 20,000 m., 1,07,44; 25,000 m., 1,25,05 ja maratonilla [40,2 km.] 2,27,41,6.
- TAMMISTO, ARNE — 20 v. Kotipaikka Turku; ylioppilas. TU. Omat ennätyksensä: 100 m. juoksussa 10,6; 200 m., 21,9 ja 400 m., 49,4.
- TARKIAINEN, MAUNO — 32 v. Kotipaikka Riihimäki; kersantti. RK. Aloitti 1927. Oma ennätyksensä 25,000 m. 1,29,24.
- TEILERI, HANS OSSIAN ARVID — 25 v. Synt. Kalvolassa; nyk. Hämeenlinnassa; etsiväpoliisi. H:linnan Tarmo. Aloitti v. 1929. Omistaa Suomen ennätyksen 800 m. juoksussa 1,52,5. Oma ennätyksensä 1,500 m., 3,54,7.

- TERÄSVIRTA, EINARI ALLAN** — 21 v. Synt. Viipurissa; nyk. Viipurissa; tekn. yliopp. VR. Nuorten sarj. voimist. mestari v. 1932. Pronssimitali Los Angelesissa 1932 rekillä ja pronssimitali Suomen joukkueen telinev.
- TOIVONEN, KAARLO KALervo** — 23 v. Kotipaikka Naantali; poliisikonst. TU. Aloitti v. 1933. Oma ennätöksensä keihäänheitossa 69,72.
- TOLAMO, MARTTI** — 29 v. Synt. Kangasniemellä; nyk. Kuusankoskella; fil. maisteri, rehtori. KyUS. Aloitti v. 1926. Omistaa Suomen ennätykset: 300 m. juoksussa 34,9; 200 m. aitaj. 26,5 ja pituushypyssä 751. Suomen mestari 5-ottelussa vv. 1929, —30 ja —32; pituushypyssä vv. 1929, —30, —32, —33 ja —34. Osallistui olymp. kisoihin v. 1928 Amsterdamissa 10-otteluun (16:nneksi). Ollut mukana useissa maaott. Omat ennätöksensä: 100 m., 10,9; 200 m., 22,4; 400 m., 49,8; 1,500 m., 4,34,0; korkeush. 188; seiväsh. 340; kuulant. 13,75; kiekko 38,25 ja keihäänh. 57,42.
- TUKIAINEN, EINO** — 21 v. Synt. Viipurissa; nyk. Viipurissa; konttoristi. Kelkkalan Kisailijat. Osallistuu olymp. voimistelussa.
- TUOMINEN, KAARLO JALMARI** — 28 v. Synt. Somerniemellä; nyk. Helsingissä; poliisilait. palv. HPV. Aloitti v. 1927. Omat ennätöksensä: 100 m. juoksussa 11,9; 400 m., 52,3; 800 m., 1,56,6; 1,500 m., 3,57,2; 3,000 m., 8,28,2; 3,000 estej. 9,26,2; 5,000 m., 15,09,2 ja 400 m. aitaj. 57,2. Kilpaillut menestyksellisesti Ruotsissa, Tanskassa, Saksassa ja Ranskassa.
- UOSIKKINEN, MARTTI** — 27 v. Synt. Kuopiossa; nyk. Tampereella; voim. op. Suomen mest. yleisen sarj. voimist. 1930. Osallistui olympial. Amsterdamissa 1928, jossa Suomen voim. joukkue tuli 5:nneksi ja Los Angelesissa 1932, jossa Suomen joukkue sai telinev. pronssimitalin.
- WALLDEN, VERNER** — 30 v. Synt. Sortavalassa; nyk. Lappeenrannassa; ratsumestari. Osallistuu ratsastuskilpailuihin.
- VARTIOVAARA, TAPIO** — 28 v. Kotipaikka Helsinki; tekn. yliopp. SMY. Omistaa Suomen ennät. vapaapistoolissa 60 lauk. 543 pist.
- WECKSTRÖM, KURT** — 29 v. Kotipaikka Helsinki; kauppa-apul. HJK. Kansainväl. jalkapallopelaaja.
- VESTERLUND, EDVARD WILHELM** — 35 v. Synt. Helsingissä; nyk. Helsingissä; autonkulj. HAK. Suomen painimest. keskisarj. 1927 ja vap. pain. 1929. Kultamitali Parisissa 1924; pronssimitali Amsterdamissa 1928.
- VIRTANEN, EINO MAUNO** — 28 v. Synt. Uskelassa; nyk. Helsingissä; vahtimest. HPM. Osallistuu olympialaisissa paineissa kreikkal. room. välisarjaan.
- VIRTANEN, PAUL ALLAN** — 26 v. Kotipaikka Helsinki; voim. op. PA. Suomen mestari 100 m. juoks. v. 1932 ja —35. Juossut 100 m. 10,7 ja 200 m. 22,0.

Juhlalliset avajaiset tapahtuvat Olympia-Stadionilla elok. 1 p:nä klo 16. Valtion päämies, jonka Stadionin sisäänkäytävällä vastaanottaa IOK:n presidentti, julistaa Olympia-kisat alkaneiksi. Valtion päämiehen saapuessa kunniaparvekkeelle tervehditään häntä kansallishymnillä. Heti sen jälkeen alkaa urheilijain esiinmarssi. Tämän jälkeen valtakunnan päämies lausuu avajaisσανat. Torventoitotusten ja kanuunanlaukausten kaikuessa kohoaa sitten Olympia-lippu tankoon ja kirjekyyhkysset päästetään lentoon. Kantaatin laulamisen jälkeen seuraa urheilijain Olympialupauksen antaminen. Järjestäjämään kansalainen astuu esille maansa lippua kantaen toisten lipunkantajien asettuessa piiriin hänen ympärilleen paikalle, jossa komiteat äsken olivat. Hän lausuu sitten kuuluvalla äänellä lupauksen, urheilijain kohottaessa oikean kätensä. Lupaus kuuluu:

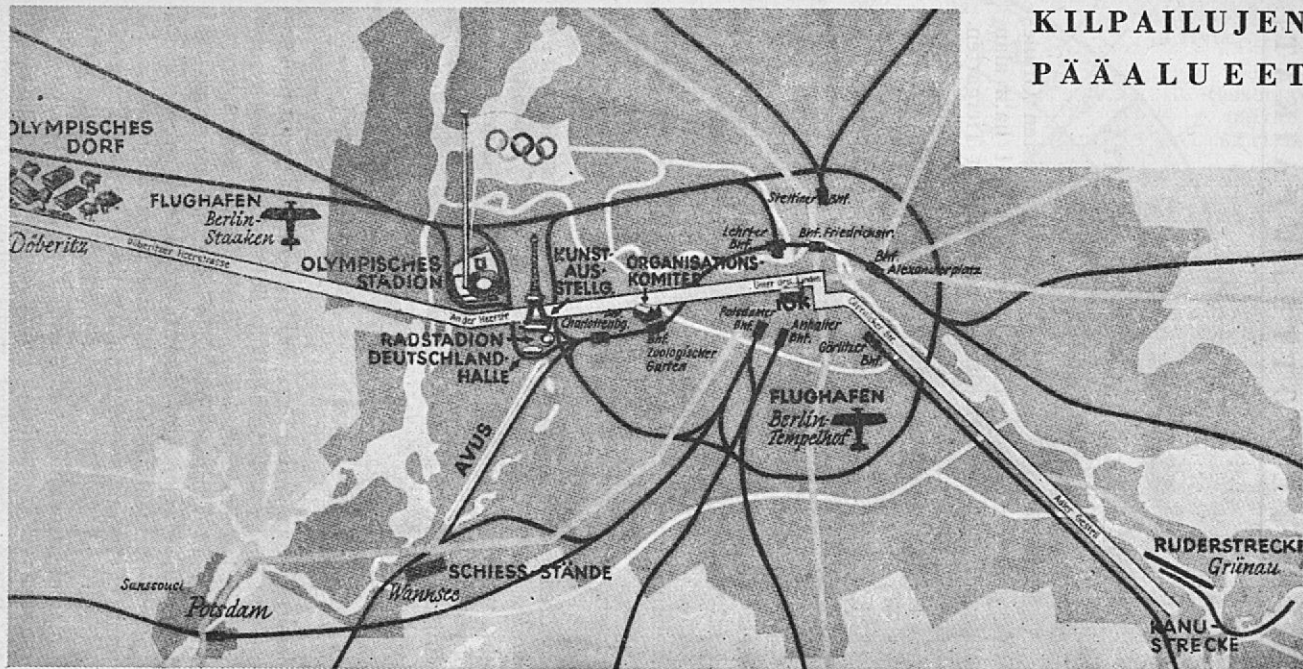
»Me vannomme osoittautuvamme kunnan kilpatovereiksi Olympialaiskisoissa ja kunnioittavamme voimassa olevia määräyksiä. Osanottomme tulee ritarillisessa hengessä kohottamaan isänmaamme kunniaa sekä urheilun mainehikkuutta.»

Uudelleen kuuluu sitten kuorolaulua ja takaisinmarssi tapahtuu päinvastaisessa suunnassa Stadionin uloskäytävää kohden.

Parooni Pierre de Coubertin'in toivomuksesta, että Beethovenin 9. sinfonia kuultaisiin avajaispäivänä, järjestetään Stadionilla heti edellisen jälkeen, klo 21, juhlaesitys. Enemmän kuin 10.000 poikaa, tyttöä, nuorta miestä ja naista ottaa esitykseen osaa. Nuoruuden, kauneuden, voiman ja soinnun, hengen ja liikunnan sinfonia on tuleva esille.

Juhlallisena avajaispäivänä, 1. 8. klo 12.00, saapuu myös Olympia-tulen tuoja. Hamasta Olympiasta käy tuliviesti lähdettyään taipaleelle 20. 7. Tällä 3.000 km:n matkalla kukin tuliviestin tuoja juoksee n. 1.000 metriä ja stadionilla tuo viestin v. 1896 kisojen maratonvoittaja kreikkal. Loues, joka samoinkuin Nurmikin on kisoissa kunniavieraana. Kreikan, Bulgarian, Jugoslavian, Unkarin, Itävallan, Tshekkoslovakian ja Saksan läpi käy viestinjuoksu. Näiden maiden Olympialaiskomiteat ovat järjestäneet tämän tulen tuonnin, joka 16 päivää palaa sitten Berliinin Stadionin tornissa.

KILPAILUJEN PÄÄALUEET

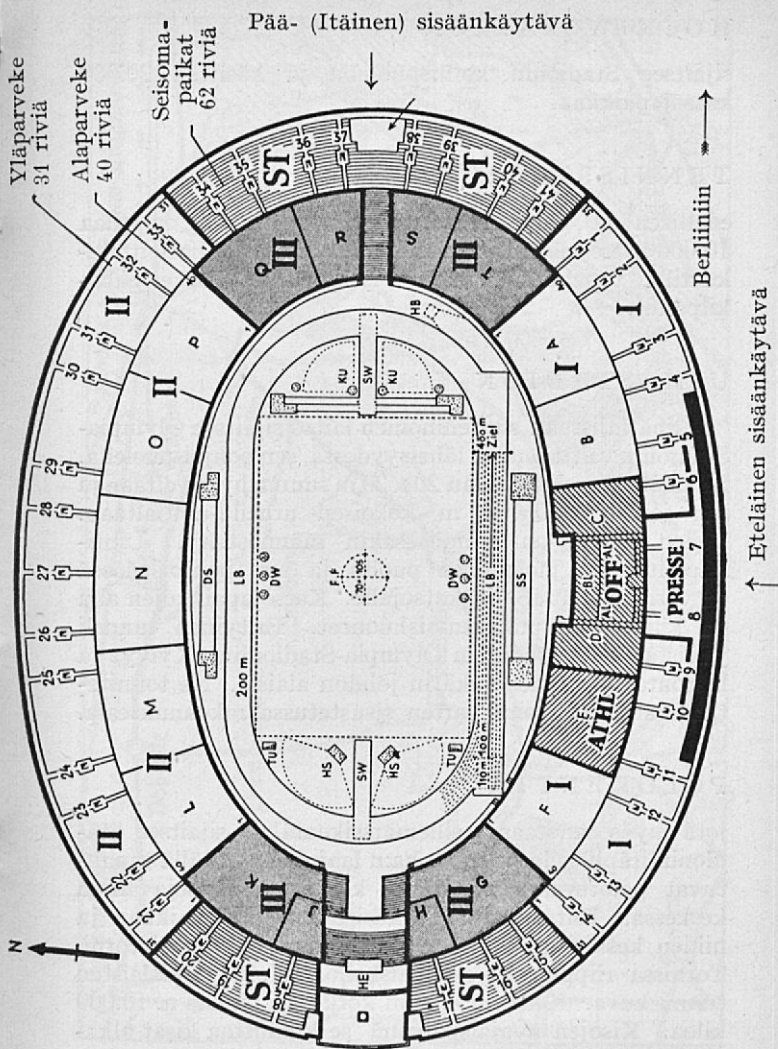
**VALTAKUNNAN URHEILUKENTTÄ
REICHSSPORTFELD**

Valtakunnan urheilukenttä sijaitsee entisten Grünewald-juoksuratojen paikalla ja käsittää 131 ha:n alan, ollen siis puoleksi niin suuri kuin Berliinin Tiergarten. Kenttä on keskimäärin 40 m korkeammalla kuin Berliinin keskusta, ja sen pohjoisista osista näkee Spandaun ja Siemens'in työkaupungit. Joukkoliikenteestä huolehtii syvänteeseen rakennettu pikarata ja maanalainen rata kolmine aseminensa kentän itä-, etelä- ja länsireunamilla (U-Bhf. ja S-Bhf. »Reichssportfeld» sekä S-Bhf. »Pichelsberg»). Linjuri-, auto- ja raitiotieliikenteelle on varattu kaksi pää- ja kaksi sivutietä. Tärkein tulotie kentälle alkaa Adolf-Hitler-aukealta ja menee yli Schwarzbuchalleen, yli U-Bahn'in itäiselle sisäänkäytävälle, jossa on kaksi tornia. Tänne johtaa myös pohjoisesta tuleva sivutie, jota tullaan Spandausta ja Siemenskaupungista. Toinen pääkulkutie on Döberitzer-Heerstrasse, josta Kampf-bahnstrassea myöten päästään Stadionille. Hampurista päin tulevat voivat jo Stössensee-sillan takana kääntyä pohjoiseen ja saapua Stadionille lännestä uutta »Führerturmstrassea» myöten. Raitiovaunut saapuvat kentän etelälaidalle, linjurit kulkevat itäpuolelta pääsisäänkäytävän ohi.

Karttaliite kirjan lopussa.

OLYMPIA-STADION

käsittää kansainvälisesti vahvistetun 400 m:n juoksuradan sekä 70 × 105 m:n jalkapallokentän, kolmen hyppylajin ja kahden heittolajin paikat. Urheiluarenan ympärillä on 71 istumarivistöä, joihin sopii lähes 100.000 katsojaa. Katsojasijat jakautuvat ala- ja ylärenkaiisiin. 16 tulo- ja menokäytävää on siten sijoitettu, että katsomon täyttyminen ja tyhjentyminen käy muutamassa minuutissa. Katsojapaikkojen yllä ei ole katosta, paitsi sanomalehtimiehille varatussa osastossa, mikä on ylärenkaan eteläpuolella ja jonne sopii 800 lehtimiestä ja -naista. Siellä ovat myös lehdistön työskentelyhuoneet sekä posti ja lennätin. Lehdistökatoksen alapuolella, alarenkaassa ovat kunniavieraiden istumapaikat. Kaksi pienempää tunnelia johtaa juoksuradan alitse sisäkentälle.

STADIONIN POHJAPIIRROS
Paikkojen järjestely olympiastadionilla

Sisäosa.

- LB Juoksurata
- HB Esterata
- HS Korkeushyppy
- SS Seiväs- ja pituushyppy
- DS Kolmiloikka ja pituushyppy
- SW Keihäänheitto
- DW Kiekonheitto ja moukarinheitto
- KU Kuulavyönte
- FF Jalkapallokenttä
- TU Sisäänkäyt. tunnelista
- HE Pääsisäänkäytävä

Katsomo.

- AL Kansainväl. Olympialaiskom. ja valtakunnan hallituksen aitiot
- BL Kansallisten Olympialaiskomiteoitien ja kansainvälisten liittojen presidenttien aitiot
- C Kansalliset olympialaiskomiteat ja joukkue-attasheet
- D Diplomaattikunta, tuomarit ja viranom.
- E Osanottajat

HOCKEYSTADION

sijaitsee Stadionin koillispuolella ja käsittää 20.000 katsojapaikkaa.

TENNISSTADION

edellisen ja U-rata-aseman välissä. Täällä on tilaa 10.000 katsojalle. Tennisstadioniin liittyvillä harjoittelukentillä tapahtuvat myös olympialaiset basket-pallokilpailut.

UIMASTADION

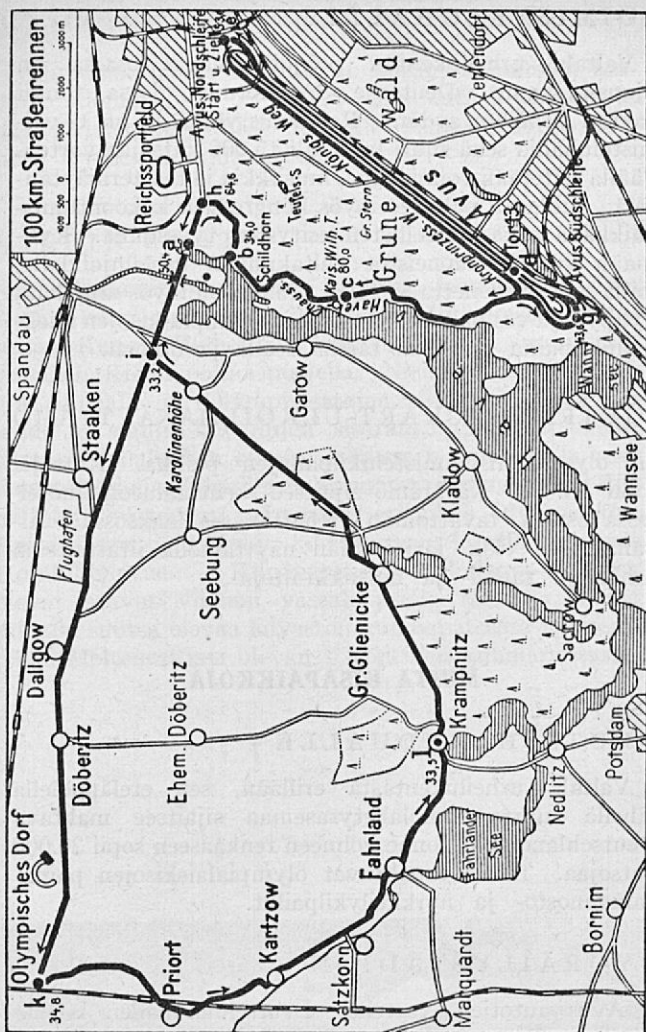
Tämä lajissaan suurenmoinen laitos sijaitsee Olympia-Stadionin välittömässä läheisyydessä, sen pohjoispuolella. Se käsittää eteläosassaan 20×20 m suuren hyppyaltaan ja sen jatkona 20×50 m kokoisen urheilu-uintialtaan. Veden lämpö on kummassakin säännöstelty. Uintikilpailuradan molemmin puolin ja sen pohjoispäässä on varattu tilat 18.000 katsojalle. Katsojapaikkojen alla on kilpailijain pukeutumishuoneet. Erityinen tunneli yhdistää Uimastadionin Olympia-Stadioniin. Kylvyt ja hierontahoito ovat lääkärin johdon alaisia. Ne toimitaan läheisessä, sitä varten sisustetussa rakennuksessa.

POLOKENTTÄ

jota myös sanotaan »sillemarssikentäksi» sijaitsee Stadionin itäpuolella ja on 12 ha:n laajuinen. Täällä tapahtuvat poloturnajaiset, 20 m korkeiden katsojavallien keskellä. Katsojatribuuni käsittää 20.000 paikkaa ja niiden keskivälissä sijaitsee 75 m korkea Johtajatorni. Tornissa riippuu Olympialaiskello, XI. Olympialaisten tunnuskuva. Kello on 4,30 m korkea ja painaa n. 10.000 kiloa. Kisojen avajaispäivänä se kuuluttaa kisat alkaneeksi. Polokentästä koilliseen on virkistysmaastoa. Aurinkokylpylät, ruohikkokentät leikkejä varten ja vesiallas ympäröivät täällä Uimastadionia kolmelta puolen.

RATSASTUSALUE

Valtakunnan urheilukentän lounaisnurkassa nähdään ratsastusalue omine katsojaparvekkeineen sekä tallirakennuksineen. Ratsastusneliö on 60×20 m laaja. Sen päässä on katolla varustettu lehteri 2.000 katsojalle ja muita katsojapaikkoja on 5.000 hengelle. Paitsi ratsastusalueen talleja on varattu 400:lle hevoselle pilttuut ravi-radalla Rühleben'issä, mikä sijaitsee 2 km:n päässä Valtak. urheilukentältä.

1. Kartassa nähdään Grunewaldissa mustalla juovalla piirretty Maraton-juoksurata. Tie kulkee Havel'in rantoja sekä Avus-rataa myöten.
2. 100 km:n pyöräilykilpailut alkavat ja päättyvät Pyöräilystadionilla, Olympialaiskylän (Dorf) ohi menevä pitkä kiekka esittää pyöräilyreittiä.
3. 50 km:n kävelykilpailut tapahtuvat samalla reitillä kuin Maraton-juoksu.

VOIMISTELUHALLI

Valtak. urheilukentän pohjoisimmassa osassa on sijansa saanut »Deutsche Sportforum», jossa toimii Saksan urheilun sydän. Rakennusryhmässä on 6 voimisteluhallia sekä suuri juhlasali 15.000 katsojaa varten. Täällä esitetään voimistelua, musiikkia ja teatterinäytännöjä. Juhlasali palvelee myös kongressien kokoontumispaikkana sekä tieteellisten esitysten tyyssijana. Ryhmään kuuluu huoneistot valtakunnan urheilujohdolle, joilla on 90 huonetta ja salia. Täällä on myös uimahalli hyppyjä ja vesipallopelejä varten. Olympia-kisojen miekkailukilpailut pidetään täällä sisällä ja ulkona.

DIETRICH-ECKART-ULKOILMANÄYTTÄMÖ

on olympialaisvoimistelukilpailujen paikka. Katsojia sopii 20.000. Näyttämö sijaitsee »kenttäalueen» luoteisessa osassa, tavattoman viehättävässä laaksossa. Aikana 2—9 elok. järjestetään näyttämöllä iltatunteina juhlia ja tanssi- ja musiikki-iltoja.

MUITA KISAPAIKKOJA

DEUTSCHLANDHALLE

Valtak. urheilukentästä erillään, sen eteläpuolella lähellä suurta radiolähetysasemaa sijaitsee mahtava Deutschlandhalle, jonne kolmeen renkaaseen sopii 20.000 katsojaa. Täällä tapahtuvat olympialaiskisojen paini-, painonnosto- ja nyrkkeilykilpailut.

PYÖRÄILYSTADION

»Avus»-autotien varrella, Deutschlandhallen lähellä sijaitsee Pyöräilystadion, jossa kilpailut tapahtuvat elok. 6—10 p:nä.

DÖBERITZ

Itäänpäin Valtak. urheilukentästä, ohi Olympialaiskylän mennessä saavutaan Döberitziin, jossa osa nykyaikaisen 5-ottelun kilpailuista suoritetaan.

GRÜNAU

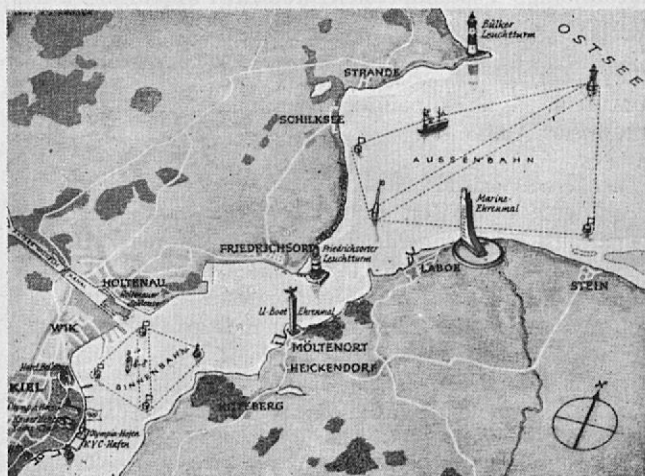
Soutu- ja kanoottikilpailut tapahtuvat tavanomaisella jokiradalla Berlin—Grünaussa. Kolmessa venevajassa on tilaa yli 200:lle veneelle. Katsojaparvet ja rantamaasto tarjoavat tilaa 40.000 katsojalle.

WANNSEE

Ampumakilpailut tapahtuvat Berlin—Wannseen ampumaradoilla, joissa on yli 150 ampumatilaa pistooli- ja pienoiskivääriampujille. Radoille pääsee »Avus»-autotietä myöten 15 minuutissa.

KIELIN LAHTI

jota saksalaiset oikeutetusti sanovat vuonoksi, sijaitsee Kielin kaupungin edustalla alkaen Itämerestä. Kuuluisan Keisari Wilhelm'in kanavan toinen suu johtaa vuonoon Kielin pohjoispuolella. Niemekkeellä kaupungin edustalla on Olympia-satama, siitä pohjoiseen itse kanavan suulla kilpailujen sisärata, jossa kilpailevat Olympia-jollaluokan veneet. Itämereen avautuvalla vuononsuulahdella kilpailevat isommat purjeveneet. Kilpailijoita varten on rakennettu erityinen Olympia-koti Keisarillisen jahtiklubin läheisyyteen; lähellä on myös Hotel Bellevue. — Kilpavenheissä ja katsoja-aluksissa ovat saavat vuonon vastakkaisella rannalla ihailia vuonon suussa olevaa laivaston kunniapatsasta ja sisempänä, Moltenort'issa olevan U-veneiden kunniapatsasta.

Kielin lahti merkittyine purjehdusratoineen

Keilailun maailmanmestaruuskilpailut pidetään Berliinissä ennen Olympialaiskisoja, heinäk. 21—26 p:nä. Kilpailut tapahtuvat *Deutschlandhalle'ssa* ja on niihin ilmoittautunut 165 osanottajaa eri maista, niistä Suomesta 15. *Deutschlandhalle'*en on rakennettu 40 keilarataa, mitkä O-kisojen alkaessa poistetaan. — Saksan Keilaliiton 50-vuotisjuhla.

Autoilijain »Tähtiajo». XI. Olympialaiskisojen komitea järjestää ONS:n kanssa kilpailut autoilijoille. Kilpailijoille annetaan hyvityspisteitä sen mukaan kuinka pitkä matka lähtöpaikkakunnalta on Saksan rajalle (esim. Helsingistä ja Tallinnasta lähtijöille 717 pistettä). Saksassa on poikettava joka päivä jollekin tarkastusasemalla, yhteensä vähintään kahdella. Tarkastusasemien tulee sijaita 250 kmn etäisyydellä toisistaan, ja saa kilpailija kustakin käynnistään 250 pisteen lisäyksen. Autossa tulee olla kaksi ohjaajaa. Perille tulo tapahtuu »Avus»-autotietä Berliinin tarkastusasemalle 30. VII. klo 8—17. Palkinnot: I p. 2.000 pisteestä ja yli; II p. 1.000 pistettä ja yli; III p. kaikille, jotka tulevat ajoissa perille.

Kanoottitähkilpailu on järjestetty »tähtikilpailu»-tapaan melojille, tietenkin hieman eri muodoissa kuin autoilijoille. Vastaanottoleiri huolehtii kilpailijoista heidän perille tultuaan.

Pyöräilijöille on myös järjestetty tähtikilpa-ajo Olympialaisiin. Pyöräkilpailuun osanottajia on ilmoittautunut hyvin runsaasti.

Lentäjien tähtikilpailut. Kaikille *Rangsdorf'in* lentokentälle 29—30. VII. saapuville Kansainväliseen tähtikilpailuun osallistuneille annetaan muistoplaketti. 30. VII. on Rangsdorf'issa Kansainvälisten taitolentokilpailujen alkuerä. 31. VII: Olympia-Suurlentopäivä. Kilpailun loppuerä kansainvälisestä mestaruudesta. Ilmalaiwa LZ »Hindenburg» saapuu. 1. VIII: Olympia-Kisojen avajaisten lento-esitys. 4. VIII: Lentopäivä *Staaken'issa*. Purjelentoa. Hinaustapoja. Taitolentoa.

Ampumakilpailut. Berlin—Wannsee'ssä 23—29. VII: Maailman- ja Euroopanmestaruuskilpailut savikiekkoammunnassa.

Sääntöjen mukaisesti pidetään Olympia-kisojen puitteissa taidekilpailut, joihin osallistuvat elossa olevat taiteilijat rakennus-, taidemaalaus, grafiikka-, kuvanveisto-, runous- ja musiikkiteoksineen. Kaikki Olympia-kisoihin kutsutut kansallisuudet ovat oikeutetut osanottoon. Kilpailuun lähetettävät työt täytyy todistettavasti olla viimeisen Olympiadin aikana syntyneitä, eivätkä saa olla olleet osaaottajina edellisissä Olympiakilpailuissa. Näyttelyalueen Hallissa VI sijaitsee heinäk. 15 p:stä elok. 16 p:ään kilpailun taidenäyttely, os. Berlin—Charlottenburg, Königin-Elisabeth-Strasse 26. Kansallisten näyttelyiden täydellistytämiseksi voidaan kilpailemattomia esineitä panna näytteille.

Kilpailuosastot. *A. Kuvaamataiteet.* — I. Rakennustaide: a) Luonnoksia kaupunkirakennuksiksi — b) Arkkitehtonisia luonnoksia. — II. Maalaus ja grafiikka: a) Eri tekotavoilla maalattuja tauluja — b) Piirroksia ja akvarelleja — c) Graafisia taidetöitä (puuleikkauksia, kuparikaiverruksia, etsauksia, litografi-töitä) — d) Käyttögrafiikkaa (julisteita, merkkejä, sinettejä). — III. Kuvanveistotaide: a) Patsaita — b) Reliefejä — c) Plaketteja.

B. Runous ja musiikki. — IV. Runous: a) Lyyrilliset tuotteet (laulut, oodit, hymnit, kantaatit, ballaadit, lyyrillistä proosaa, esseitä) — b) Dramaattisia teoksia (murhenäytelmät, huvinäytelmät, librettot, ilveilyt, ulkoilmannäytännöt, kuunnelmat, dialogit, scenariot) — c) Eepilliset teokset (romaanit, novellit, tapahtumakuvaukset, kertomukset) (ei yli 20.000 sanaa). — V. Musiikki: a) Sävellyksiä solo- tahi kuorolaululle pianon säestyksellä tahi ilman soittosäestystä — b) Sävellyksiä soittokojeelle joko säestyksellä tahi ilman sekä kamari-musiikkia — c) Sävellyksiä orkestereille.

Kansainvälinen Olympia-näyttely jatkuu elok. 16 p:ään asti. Näyttelyalueella on myös erikoisosasto nimeltä »Berliini, valtakunnan näyteikkuna».

Muita näyttelyjä. »Suuria saksalaisia aikakautensa kuvaamina»-niminen näyttely sijaitsee Kronprinzen-palais'issa. »Helleenien urheilus»-näyttely on Pergamon-museossa. »Saksan taiteen mestariteoksia 19.—20. vuosisadoilla»- ja »Sven-Hedin-näyttely» ovat Galerie Gurlitt'issa aikana elok. 1—16 p.

OLYMPIALAIKYLÄ

Kauniissa ympäristössä, 14 km:n etäisyydellä Stadionista, sijaitsee Saksan puolustusvoimien rakentama Olympialaiskylä, joka käsittää noin 150 rakennusta. Kussakin rakennuksessa asuu kisojen aikana 20—24 miestä, joiden käytettävänä on rakennuksen seurusteluhuone, peseytymishuoneita y. m. Kylän keskustassa sijaitsee ihanassa koivikossa eräänlainen käräjäpaikka pienine ravintoloineen, jota muotonsa takia sanotaan Bastioniksi. Ateriansa nauttivat asukkaat talousrakennuksessa, jossa on 40 ruokasalia asianomaisine keittiöineen. Suurimmat ruokasalit ja keittiöt ovat 150 miestä varten. Talousrakennukseen on sijoitettu kylän palosuojelu, teknillinen henkilökunta sekä keittiöt ja niiden työntekijät. Kylään ei yleisö pääse. Vierailijat saavat ilmoittautua kauniissa vastaanottorakennuksessa ja saatetaan heidät sitten puhelimitse asianomaisen yhteyteen. Kylän komendanttina toimii Hauptmann *Fürstner*.

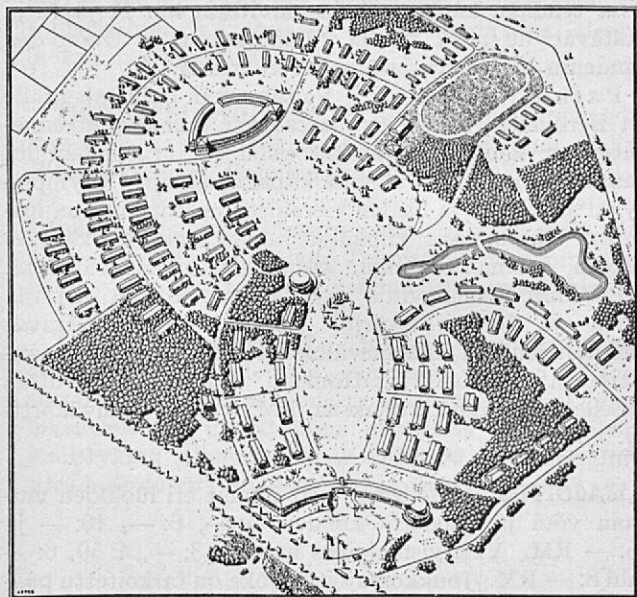
Ravintopuolesta pitää huolen molemmissa paikoissa Norddeutscher Lloyd, joka asettaa kansainvälisesti tottuneen henkilökuntansa »tuleen». Osanottajajoukkueilla on oma pääkokkinsa mukanaan, ja hänen käytettäväkseen asetetaan ainekset ruokiin sekä palveluskuntaa.

Olympialaiskylään on myös sijoitettu alla olevan kuvan esittämä suomalainen sauna.

NUORISOLEIRI

Aivan Valtakunnanurheilukentän lähistöllä, sen eteläpuolelle, on sijoitettu telttaleiristö Saksan vieraikseen kutsumaa nuorisoa varten. Kustakin kisoihin osallistuvasta maasta saapuu 30. VII. joukkue nuorukaisia, 15—18 vuoden ikäisiä, ja he ovat Saksan valtakunnan vieraita heti Saksan kamaralle astuttuaan. Kunkin maan joukkueella on leirissä oma telttansa. Tarjotaan yksinkertainen, maksuton ylläpito. Leiriläisille varataan tilaisuuksia tutustua eri urheilumuotojen harjoitteluun, joukkueitten välisiin kilpailuihin, luennoihin, leikkeihin, kansanlaulesityksiin, kisojen seuraamiseen stadionilla, johon leiriltä on n. 10 min. matka, sekä kiertokäynteihin Berliinin nähtävyyksiä katsomassa. Leirin tarkoituksena on muodostua pysyväksi muistoksi ja kansojen toisiinsa lähentämistilaisuudeksi. Saksan omia nuorukaisia leiriytyy yhtä paljon kuin muista maista tulevia. Suomesta saapuu 28 poikaa, johtajinaan lehtori V. Teivaala Helsingistä ja työnjohtaja U. Franck Turusta.

Olympialaiskylä lintuperspektiivissä

MATKAT. Rautatiellä Saksassa on voimassa kisojen kävijöille 60 %:n matkalippualennus kun lippu ostetaan ulkomailla ja oleskelu Saksassa kestää vähintään 7 päivää. Kisoihin matkustus- ja paluulippu sieltä annetaan 33 1/3 %:n alennuksella Saksassa ostetuista rautatielipuista.

Laivalinjoilla saavat kisojen osanottajat ja toimitsijat 20 %:n alennuksen matkalipuista.

Lentolinjoilla saavat kaikki Olympia-Stadionpassin haltijat 20 %:n matka-alennuksen.

Autoliikenne. Kaikilla rajojen tulliasemilla annetaan aikana 25. VII—16. VIII. auton, autobussin ja moottoripyörän ajajille kerran maahantuloon ja sieltä pois pääsyyn oikeuttava RM 1:— hintainen Olympia-tullimerkintätodistus, ellei heillä ennestään ole tullin ohittamislupatodistusta ja jos passit muutoin ovat kunnossa. — Berliinin rajoilla on kaupunkiluotseja saatavana.

Kiertomatkoja Saksassa on järjestetty 60 %:n alennuksella. 5 eri kiertomatkaa on tarjolla. Niihin voi osallistua ilmoittautumalla matkatoimistoissa. *Kaupungissa* tehdään kiertomatkoja päivittäin klo 11 ja 15 ja kestävät ne n. 2 tuntia. Lähtökohta on Unter den Lindenin ja Friedrichsstrassen kulmassa.

Paikallisliikenne Valtakunnan Urheilukentälle on Berliinistä järjestetty joustavaksi. Samaten liikenneyhteydet kaupungin keskusosista ja urheilukentältä kaupungin laitamilla oleville kilpailupaikoille. Olympiakylän asukkaille ja heidän vierailleen on erityinen linjuriyhteys kaupungista; kilpailijat saavat maksutta käyttää kisojen aikana Berliinin kaupungin liikennevälineitä.

Berliinin liikenneyhtiö myy kisojen aikana erityisiä päivä- ja 10-päiväkortteja. Nämä kortit oikeuttavat kulkuun kaikilla liikennevälineillä (raitiovaunut, maanalaiset ja autobussit) rajattomasti. Kortin voi luovuttaa toiselle. Päiväkortti maksaa RM 1: 50, 10-päiväkortti 13: 50.

MAJOITUS. Hotelleissa ovat hinnat eri luokkien mukaan yötä ja vuodetta kohden: 4:—, 6:—, 10:— ja 15:— RM. Yksityismajoitus maksaa 3:—, 4: 50, 6:— tai 8:— RM. Joukkomajoitus, joka on tarkoitettu pääasiassa nuorisoryhmille, maksaa 1: 30 RM henkeä kohden yöltä. Kaikkiin hintoihin sisältyy palvelusraha.

Yksityisasunnoissa majoileville annettava aamiainen maksaa 0:75 RM ja kuuluu siihen kahvia, leipää ja voita. Mitä siihen lisää halutaan, maksetaan erikseen. Majoitustointa huoltaa *Berliner Verkehrsverein—Berlin C 2—Mühlendamm 1*. Asunnon välityksestä ei oteta maksua, vaan suorittaa sen asunnonomistaja. Heti asuntokortin saatuaan tulee sen haltijan etukäteen suorittaa asunnon omistajalle vuokra koko asuntoajalta. — *On huomattava*, että yhden tai kahden yön ajaksi vuokrataan vain RM 4:50 ja siitä ylöspäin hintaisia vuoteita.

Majoitus on järjestetty taloryhmiin siten, että saksalaisia vieraita asuu ulkomaalaisten välissä kanssakäymisen helpottamiseksi. *Suomalaiset* asuvat *Lütow'*issa, katu-
jen Charlottenburger Ufer, Berliner Strasse, Marchstrasse, Franklinstrasse ja Helmholtzstrasse varsilla. Sieltä ei ole pitkä *Am Knie'lle*, josta pääsee raitioiteitse, eikä *Tiergarten Bahnhof'ille*, josta rautateitse pääsee Valtak. Urheilukentälle.

RUOKAILU. Berliinissä on lukuisasti ravintoloita, huoneita ja kalliimpia. Hinnat ovat virallisen tarkkailun alaisia. Tavallisen pieniaamiaisen hinta on RM —:75 ja siitä ylöspäin. Vakiopäivällinen ja illallinen maksavat RM 1:50 juomarahoineen; siihen kuuluu: keitto tai muu esiruoka, pääruoka (lihaa vihannesten ja perunain kera) sekä jälkiruoka tahi pieni kupillinen kahvia. Aterian saa kaikkialla ravintoloissa *vastamerkeillä*, joita saa etukäteen ostaa. Vielä on vähävaraisia varten n.s. »*Ein-
topfgerichte*», s.o. huokea annos saatavana alemman luokan ravintoloissa.

TIEDUSTELUTOIMISTOT. Tällaisia toimistoja on kioskeissa seuraavissa paikoissa: Anhalter Bahnhof, Bahnhof Friedrichstrasse, Bahnhof Zoo, Stettiner Bahnhof, Lehrter Bahnhof, Tauentzienstrasse (Kurfürstendammin kulma), Potsdamer Platz, Valtak. Urheilukenttä ja keskuslentokenttä Tempelhof. Toimistot ovat avoinna myöhään yöhön ja vastaavat kaikenlaisiin kyselyihin.

TULKIT — OPPAAT. Tulkkeja, oppaita ja auto-
luotseja saa säädettyjä maksuja vastaan Olympiasii-
rtoloiden liikennehuoneistoista, Berliinin Olympialiikenteen ja majoituksen virastosta sekä Liikenne-
yhdistyksen ulkomaalaispalveluksesta. Viimemainittu, *Ausländerdienst*, sijaitsee Unter den Linden 43.

K I S O J E N R A D I O I N T I

Lähetys *Zeesen*'in lyhytaaltoasemalta

Lauantaina	1/8	klo	17.00—18.17	Avajaiset
Sunnuntaina	2/8	»	18.00—19.40	Kuulantyöntö, 10000 m sekä (äänil.) korkeushyppy, loppukilp.
Maanantaina	3/8	»	16.00—17.00	Moukarinheitto
Tiistaina	4/8	»	18.20—19.05	400 m aidat, 800 m ja (äänilev.) pituus- hyppy, loppukilp.
Keskiviikkona	5/8	»	11.40—12.00	Vapaapaini (äänil.)
»	»	»	16.00—16.40	Kiekonheitto
Torstaina	6/8	»	16.15—18.00	Keihäänheitto, sei- väshyppy (äänilev.) 1500 m ja kolmi- loikka
»	»	»	21.30—21.45	Suomal. naisvoimis- telijajoukkueen näy- tös (äänilev.)
Perjantaina	7/8	»	16.05—16.40	5000 m loppukilp.
Lauantaina	8/8	»	16.50—17.20	3000 m estejuoksu, loppukilp.
Sunnuntaina	9/8	»	17.30—19.20	Maraton (lähtö ääni- lev.) n. 17.35 suor.
»	»	»	n. 19.00	Kreikkal.-roomal. paini (äänilev.)
Maanantaina	10/8	»	11.35—12.00	Kreikkal.-roomal. paini ja 100 m uinti (äänilev.)
Keskiviikkona	12/8	»	21.30—21.45	400 m uinti (äänil.)
Lauantaina	15/8	»	21.30—21.50	Nyrkkeily (äänilev.)
Sunnuntaina	16/8	»	11.40—12.00	Nyrkkeily (äänilev.)

Suomenk. jälkiselostukset joka ilta 2.—14. välisenä ai-
kana klo 21.45—22.00 ja 15. 8. klo 21.50—22.05.

R E P O R T T E R I T:

Martti Jukola

E. Mannerla (jälkiselostus)

K I S O J E N A I K A O H J E L M A

SAKSAN AJAN MUKAAN

Lyhennyksiä:

Vu ... Valtakunnan Urheilukenttä	Br..... B:n ratsastuskentät
Ost ... Olympia-Stadion	Bu ... » urheilukentät
Hst ... Hockeystadion	By ... » ympäristö
Pst ... Pyöräilystadion	Av ... »Avus» - rata
Tst ... Tennisstadion	Lk ... Lentokentät
Ust ... Uimastadion	Dö ... Döberitz
Pk ... Polokenttä	Grü ... Grünau
Vh ... Voimisteluhalli	Wnn... Wannsee
Dh ... Deutschlandhalle	Kl..... Kielin lahti
D—E . Dietrich—Eckart ulkoilmanäyttämö	

Keskiviikko, heinäk. 1 Olympialaiskylän avajaiset

» » 15 Taidenäyttelyn »

Tiistai, heinäk. 21 Keskiyöllä: soihtujuoksun lähtö Olympiasta

Torstai, heinäk. 23 »Kraft durch Freude» kongressin avajaiset

Perjantai, heinäk. 24 Urheiluopistopäivien avajaiset

Keskiviikko, heinäk. 29 Juhlailaisuus sanomalehdistölle

Torstai, heinäk. 30 Nuorisojoukkojen vastaanotto ja Nuori-soleirin avajaiset. Taidelennon maailmanmestaruuskilpailujen karsinnat. Olympialaiskisojen »tähtilentoon» osaaottajien saapuminen. Autoilijain »tähtiajoon» osaaottajien saapuminen. IOK:n avajaisistunto Yliopiston vanhassa aulassa.

Perjantai, heinäk. 31 Olympialais-Taidenäyttelyn vihkiäiset. Taidelennon maailmanmestaruuskilpailut.

Lauantai, elok. 1 Nuorison urheilujuhlat Berliinin urheilukentillä (8,00—11,00) Juhlajumalanpalvelus (11,00).

Keskipäivällä: soihtujuoksun ankkurimiehen saapuminen Stadionille (12,00).

Stadionille johtavan, 100.000 nuorukaisen muodostaman kunniakujan valmistuminen (13,00)

Kisojen juhlalliset avajaiset (16,00)

Sunnuntai, elok. 2

8.00 Vapaa paini Punnitus Ok

9.00 Nykyaik. 5-ottelu . Maastoratsastus Dö

10.30 Rata- ja kenttäurh. 100 m juoksu, miesten, alkuerä..... Ost

10.30 » Korkeushyppy, miesten, alkukilp. »

11.00	Rata- ja kenttäurh.	Kuula, miesten, alkukilp. .	Ost
11.00	Vapaa paini Alkuerä	Dh
15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Rata- ja kenttäurh.	Korkeushyppy, miesten, loppukilpailu	Ost
15.00	»	100 m juoksu, miesten, alkuerä	»
15.00	»	Keihäs, naisten, loppukilp.	»
16.00	»	800 m juoksu, alkuerä ...	»
17.30	»	Kuula, loppukilp.	»
17.30	»	10.000 m juoksu, loppukilp.	»
17.30	Hockey	Välrierä	Hst
18.00	Vapaa paini Alkuerä	Dh
18.00	Painon nosto Punnitus	Ok
20.00	» Höyhensarja, loppukilp. .	Dh
20.00	» Kevytsarja, »	Dh
20.00	Miekkailu	Vh

Maanantai, elok. 3

8.00	Paini Punnitus	Ok
9.00	Nykyaik. 5-ottelu	. Miekkailu	Vh
10.00	Paini Välrierä	Dh
10.30	Rata- ja kenttäurh.	400 m aidat,alkuerä, jos tarvitaan	Ost
15.00	Miekkailu Pistomiekka, ryhmä ...	Vh
15.00	Nykyaik. 5-ottelu.	Miekkailu	»
15.00	Rata- ja kenttäurh.	400 m aidat, alkuerä	Ost
15.00	»	Moukari	»
15.30	»	100 m juoksu, välrierä ...	»
16.00	»	100 m » naisten, al- kuerä	»
17.00	»	100 m juoksu, loppukilp. .	»
17.15	»	800 » » välrierä ...	»
17.30	»	100 » » naisten, vä- lierä	»
18.00	»	3000 m esteet, alkuerä ...	»
16.00	Polo Välrierä	Pk
16.30	Hockey »	Hst
17.00	Jalkapallo.....	4 välrieräpeliiä, 1:n kierros	Bu
18.00	Paini Vapaa paini, alkuott. ...	Dh
18.00	Painonnosto Punnitus	Ok
20.00	» Raskas keskisarja, loppu- ottelu	Dh
20.00	Miekkailu	Vh

Tiistai, elok. 4

8.00	Paini Vapaa paini, punnitus ...	Ok
9.00	Nykyaik. 5-ottelu	. Ampuminen	Wnn
9.00	Miekkailu	Vh
10.00	Paini Vapaa paini, alkuotteluja	Dh

10.30	Rata- ja kenttäurh.	Pituushyppy, alkukilp. ...	Ost
10.30	»	Kiekko, naisten, alkukilp.	»
10.30	»	200 m juoksu, alkuerä, jos tarvitaan	»
11.00	Liitolentoesitys		Lk
15.00	Miekkailu		Vh
15.00	Rata- ja kenttäurh.	400 m aidat, välierä	Ost
15.15	»	Kiekko, naisten, loppukilp.	»
15.30	»	200 m juoksu, alkuerä ...	»
16.00	»	100 » » naisten, loppukilpailu	»
16.30	»	Pituushyppy, loppukilp. .	»
17.30	»	400 m aidat, loppukilp. ...	»
17.45	»	800 » juoksu, »	»
18.00	»	5.000 m » alkuerä ...	»
16.00	Polo	Välierä	Pk
16.30	Hockey	»	Hst
17.00	Jalkapallo	4 välieräpeliä, 1:n kierros	Bu
19.00	Paini	Vapaa paini, loppuott. ...	Dh
20.00	Miekkailu		Vh
10.30	Purjehdus		Kl

Keskiviikko, elok. 5

9.00	Nykyaik. 5-ottelu .	Uinti	Ust
9.00	Miekkailu		Vh
10.30	Rata- ja kenttäurh.	110 m aidat, alkuerä	Ost
10.30	»	Seiväshyppy alkukilp. ...	»
10.30	»	Kiekonheitto, » ...	»
11.00	»	1.500 m juoksu, alkuerä	»
13.00	»	50 km kävely, lähtö ...	»
15.00	Miekkailu		Vh
15.00	Rata- ja kenttäurh.	200 m juoksu, välierä ...	Ost
15.00	»	Kiekonheitto, loppukilp. .	»
15.30	»	80 m aidat, naisten, alkuerä	»
16.00	»	Seiväshyppy, loppukilp. .	»
16.30	»	110 m aidat, alkuerä ...	»
17.00	»	1.500 m juoksu, alkuerä .	»
17.30	»	80 m aidat, naisten, välierä	»
17.45	»	50 km kävely, paluu ...	»
18.00	»	200 m juoksu, loppukilp. .	»
16.00	Polo	Välierä	Pk
16.30	Hockey	»	Hst
17.00	Jalkapallo.....	4 välieräpeliä, 1:n kierros	Bu
18.00	Painonnosto	Punnitus	Ok
20.00	»	Keski- ja raskassarja, loppuottelu	Dh
20.00	Miekkailu		Vh
10.30	Purjehdus		Kl

Torstai, elok. 6

9.00	Nykyaik. 5-ottelu . Maastojuoksu	Grü
9.00	Miekkailu	Vh
8.00	Paini Kreikkalais- roomalainen,	
			punnitus Ok
11.00	» » alkuottelu	Dh
9.00	Ampuminen	Wnn
10.30	Rata- ja kenttäurh. 400 m juoksu, alkuerä	...	Ost
10.30	»	Kolmiloikka, alkukilp.	»
10.30	»	Keihäänheitto, »	»
15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Ampuminen	Wnn
15.00	Rata- ja kenttäurh. 110 m aidat, välierä	Ost
15.15	»	400 » juoksu, alkuerä	»
15.15	»	Keihäänheitto, loppukilp.	»
16.15	»	1.500 m juoksu, »	»
16.30	»	Kolmiloikka, »	»
17.30	»	80 m aidat, naisten, loppu- kilpailu »
17.45	»	110 m » loppukilp. »
16.00	Polo Välierä Pk
16.00	Käsipallo » Bu
16.30	Hockey » Hst
17.00	Jalkapallo.....	2 välieräpeliä, 1:n kierros .	Bu
18.00	Pyöräily	Pst
18.30	Voimistelua Suomen naisten voimis- telu- ja kansantanh- esitys Ost
19.00	Paini Kreikkalais - roomalainen, alkuerä Dh
10.30	Purjehdus	KI

Perjantai, elok. 7

8.00	Paini Kreikkalais - roomalainen,	
			punnitus Ok
10.00	» » alkuott.	Dh
9.00	Miekkailu	Vh
9.00	Ampuminen	Wnn
10.00	Rata- ja kenttäurh. 10-ottelu, 100 m juoksu	..	Ost
11.30	»	» pituushyppy »
15.00	Ampuminen	Wnn
15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Rata- ja kenttäurh. 400 m juoksu, välierä	...	Ost
15.00	»	10-ottelu, kuula »
15.15	»	5.000 m juoksu, loppukilp.	»
16.00	»	10-ottelu, korkeushyppy »
17.30	»	400 m juoksu, loppuerä »
17.45	»	10-ottelu, 400 m juoksu »
16.00	Käsipallo Karsintapeli Bu
16.00	Polo Loppuottelu Pk
16.30	Hockey Karsintapeli Hst

16.30	Kanoottikilpailu.....	Grü
16.40	»	»
17.40	»	»
17.50	»	»
18.00	»	»
17.00	Jalkapallo..... 3 karsintapeliä, 2 kierros	Bu
18.00	Pyöräily	Pst
19.00	Paini	Kreikkalais - roomalainen,
	väliottelu	Dh
10.30	Purjehdus	Kl

Lauantai, elok. 8

8.00	Paini	Kreikkalais - roomalainen,	
		punnitus	Ok
10.00	»	» väliott.	Dh
8.00	Kanoottikilpailu		Grü
9.00	Miekkailu		Vh
9.00	Ampuminen		Wnn
10.00	Rata- ja kenttäurh. 10-ottelu, 110 m aidat ...		Ost
11.00	»	» kiekko	»
epp.	Uinti		Ust
epp.	»		»
epp.	Vesipallopeli		»
15.00	Miekkailu		Vh
15.00	Ampuminen		Wnn
15.00	Rata- ja kenttäurh. 10-ottelu, seiväshyppy ...		Ost
—	»	4 × 100 m viesti, alkuerä...	»
15.30	»	4 × 100 » » naisten,	
		alkuerä	»
16.00	»	3.000 m estejuoksu, loppu-	
		kilpailu	»
16.30	»	10-ottelu, keihäs	»
16.30	»	4 × 100 m viesti, alkuerä...	»
17.30	»	10-ottelu, 1.500 m juoksu	»
18.30	»	4 × 100 m viesti, välierä	»
18.45	Voimisteluesitys ...	Ruotsalaista voimistelua	»
jpp.	Uinti		Ust
	Vesipallopeli		»
15.00	Kanoottikilpailu.....		Grü
15.30	»		»
16.30	»		»
17.00	»		»
18.30	»		»
17.00	Jalkapallo..... 4 karsintapeliä		Bu
16.00	Käsipallo	Karsintapeli	»
16.00	Polo	Loppuottelu	Pk
16.00	Koripallo	Karsintapeli	Vu
16.30	Hockey	Karsintapeli	Hst
18.00	Pyöräily		Pst
20.00	Miekkailu		Vh

19.00	Paini	Kreikkalais - roomalainen, väliottelu	Dh
10.30	Purjehdus		K1

Sunnuntai, elok. 9

8.00	Paini	Kreikkalais - roomalainen, punnitus	Ok
10.00	»	» loppuottelu	»
9.00	Miekkailu		Vh
epp.	Uinti		Ust
epp.	Vesipallopeli		»
15.00	Rata- ja kenttäurh.	Maratonjuoksu, lähtö ...	Ost
15.00	»	Korkeushyppy, naisille loppukilp.	»
15.15	»	4 × 100 m viesti, loppukilp.	»
15.30	»	4 × 100 » » naisille »	»
15.45	»	4 × 100 » » loppukilp.	»
16.30	Voimisteluesitys	Ruotsalaista voimistelua	»
17.30	Rata- ja kenttäurh.	Maratonjuoksu, paluu ...	»
jpp.	Uinti		Ust
	Vesipallo		Ust
16.00	Koripallo	Karsintapeli	Vu
16.30	Hockey	»	Hst
19.00	Paini	Kreikkalais - roomalainen, loppuottelu	Dh
20.00	Miekkailu		Vh
10.30	Purjehdus		K1

Maanantai, elok. 10

8.00	Voimistelu		D-E
8.00	Pyöräily	100 km maantieajo	Av
9.00	Miekkailu		Vh
10.00	Nyrkkeily		Ok
epp.	Uinti		Ust
	Vesipallopeli		»
15.00	Miekkailu		Vh
15.00	Nyrkkeily		Dh
jpp.	Uinti		Ust
	Vesipallopeli		»
16.00	Jalkapallo	2 karsintapeliä	Ost
16.00	Hockey	Karsintaottelu	Hst
16.00	Koripallo	»	Vu
16.00	Käsipallo	»	Bu
20.00	Miekkailu		Vh
20.30	Nyrkkeily		Dh
10.30	Purjehdus		K1
20.00	Juhlallisuudet	osaaottajille	

Tiistai, elok. 11

8.00	Voimistelu	D-E
9.00	Miekkailu	Vh
9.00	Soutu	Grü
9.00	Nyrkkeily	Ok
epp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
14.00	Soutu	Grü
15.00	Voimistelu	D-E
15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Nyrkkeily	Dh
jpp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
16.00	Jalkapallo 2 karsintapeliä	Ost
16.00	Koripallo Karsintapeli	Vu
16.30	Hockey »	Hst
20.30	Nyrkkeily	Dh
10.30	Purjehdus	Kl

Keskiviikko, elok. 12

8.00	Voimistelu	D-E
9.00	Miekkailu	Vh
9.00	Soutu	Grü
epp.	Ratsastus	Rt
epp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
9.00	Nyrkkeily	Ok
14.00	Soutu	Grü
15.00	Voimistelu	D-E
15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Nyrkkeily	Dh
jpp.	Ratsastus	Rt
jpp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
16.00	Koripallo Karsintapeli	Vu
16.00	Käsipallo »	Ost
16.30	Hockey »	Hst
19.00	Koripallo »	Ost
20.00	Miekkailu	Vh
20.30	Nyrkkeily	Dh
10.30	Purjehdus	Kl

Torstai, elok. 13

9.00	Soutu	Grü
9.00	Miekkailu	Vh
9.00	Nyrkkeily	Ok
epp.	Ratsastus	Rt
epp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
14.00	Soutu	Grü

15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Nyrkkeily	Dh
jpp.	Ratsastus	Rt
jpp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
16.00	Jalkapallo.....	Karsintapeli	Ost
16.00	Koripallo »	Vu
16.30	Hockey »	Hst
20.30	Nyrkkeily	Dh
10.30	Purjehdus	Kl

Perjantai, elok. 14

epp.	Ratsastus	Rt
9.00	Miekkailu	Vh
9.00	Nyrkkeily	Ok
epp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
14.30	Soutu	Grü
15.00	»	»
15.30	»	»
16.00	»	»
17.30	»	»
18.00	»	»
18.30	»	»
15.00	Miekkailu	Vh
15.00	Nyrkkeily	Dh
jpp.	Ratsastus	Rt
jpp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
16.00	Käsipallo	Ost
16.00	Koripallo Loppuottelu	Vu
16.30	Hockey »	Hst
20.30	Nyrkkeily	Dh
10.30	Purjehdus	Kl

Lauantai, elok. 15

9.00	Miekkailu	Vh
epp.	Ratsastus Dö, Vu, By	
epp.	Uinti	Ust
	Vesipallopeli	»
15.00	Miekkailu	Vh
9.00	Nyrkkeily	Dh
16.00	Jalkapallo.....	Loppuottelu I ja II sijasta	Ost
jpp.	Uinti Kerroshypyt, miesten loppukilp.	Ust
	» 200 m, naisten rinta	»
	» 400 »	»
	» 1500 » miesten	»
	» Kerroshypyt, 3 parh.	»
	Vesipallopeli	»
20.30	Nyrkkeily Loppuottelu	Dh

Sunnuntai, elok. 16

10.00 Ratsastus Ost
15.30 » »

KISOJEN LOPETTAJAISET

Kisojen juhlallisissa päättäjäisissä lausuu IOK:n presidentti m. m. seuraavat vahvistetut Olympialaiskisojen

PYHITYSSANAT

Loimutkoon Olympian liekki
kautta kaikkien sukukuntien,
yhä korkeammalle pyrkivän, voimakkaamman,
puhtaamman ihmiskunnan hyväksi.

STADION

Ain' otteluista voiman, kunnian
on Suomen miehet laakereita tuoneet,
ja ihmetellen kansat maailman
on katseen kauas Pohjolaamme luoneet,
kun kaunis Siniristi liehumaan
on saatu voittosalkoon korkeimpaan.

Tuo taru alkaa ajoist' Ateenan
ja jatkuu Lontoon kautta Tukholmahan,
miss' Suomen karhun nähtiin nousevan
ja ennättävän voittoon uljaimpahan.
Se murti kahleet, nosti pystyyn pään
ja avas' itse tiensä elämään.

Niin näki Antwerpenin stadion
vuossataisunelmamme täyttyneenä.
Siell' loisti ylvähinnä maraton
kuin onnen välkkyvänä kyyneleenä.
Myös silmät Pariisin ne säkenöi
ja Amsterdamin sydän taajaan löi.

Los Angelesiin jatkui kiistan tie,
taas voiton viestit maailmalle sinkui.
Ei juoksumainettamme vieras vie,
ja aina kiukkuisemmin keihäs vinkui:
— *Kuink' kauan lentää täytyy merten taa,
kuink' kauan oottaa omaa kilpolaa?* —

Käy ajan pyörä vinhaan eellehen
ja taito, kunto kasvaa vuotten myötä.
Luo nuorisoon se innon kuumeisen,
he kilvan tahtoo jatkaa mainetyötä,
— ja kerran Siniristi saava on
myös **Suomen stadionin** salkohon! —

Reino Hirviseppä

Kuten jo alussa sanotaan, tämä käsikirja ei ole tarkoitettu yksinomaan hetkellistä käyttöä varten, vaan paremminkin tämän tapahtumarikkaan olympialaisvuoden pysyväksi muistokirjaksi.

Siitä johtuen ilmestyy elokuussa KÄSIKIRJAAN liittyvä

XI. OLYMPIALAIKISOJEN TULOSVIHKO

NOTIAT

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...

XIOLYMIALAIKIOJEN

TULOVIHKO

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

KISOJEN YLEISOHJELMA

KILPAILUESITYKSET OLYMPIALAISSTADIONILLA

AVAJAISJUHLA:

Lauantaina, elokuun 1 päivänä 1936 klo 16
Olympialaisstadionilla

PÄÄTTÄJÄISJUHLA:

Sunnuntaina, elokuun 16 p:nä 1936 klo 15.30
Olympialaisstadionilla

JUHLANÄYTÄNTÖ: »Nuorison voitto»

Lauantaina, elokuun 1 päivänä 1936 klo 21
Olympialaisstadionilla

Purjelento: Tiistaina, elokuun 4 p:nä 1936
aamupäivällä (Lentokenttä)

Baseballi: Torstaina, elokuun 13 p:nä 1936
klo 19 (sotilassoittoa)

Lacrosse: Maanant. elok. 3 p:nä 1936 klo 18.30
Keskiviikkona, elokuun 5 p:nä 1936 klo 18.30
Perjantaina, elokuun 7 p:nä 1936 klo 18.30

Voimisteluesitykset:

(toistaiseksi hyväksytyt ohjelmat)

Ruotsi, lauantaina, elokuun 8 päivänä
1936 klo 18.45—19.30

Saksa, sunnuntaina, elokuun 9 päivänä
1936 klo 16.30—17.15

Taidekilpailu: Näyttely, heinäkuun 15
päivästä elokuun 16 päivään 1936,
VI:ssa näyttelyhallissa radiotornin luona

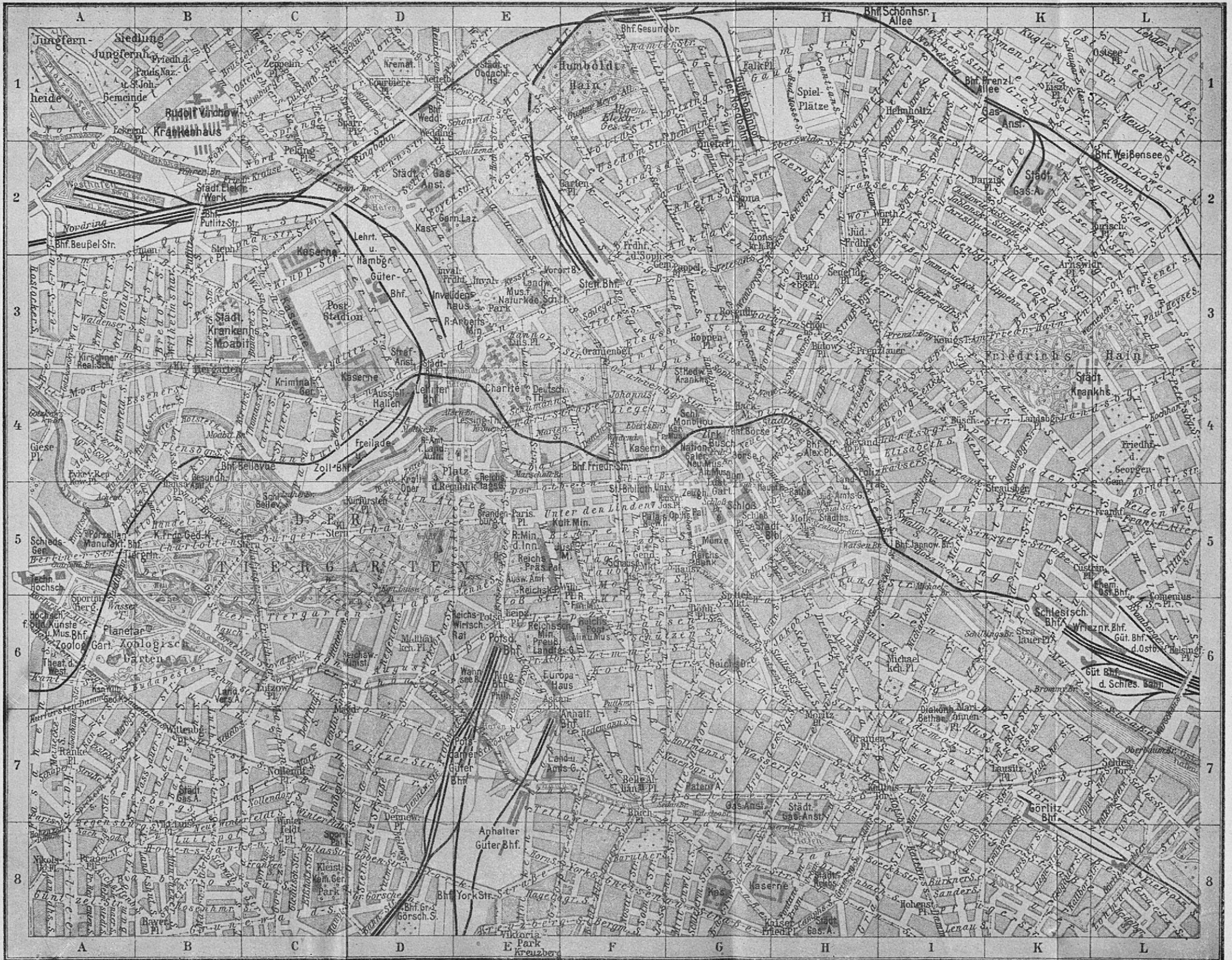
1—16 PÄIVINÄ ELOKUUTA 1936

Kilpailulaji	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		Kilpailupaikka				
	S	M	S	M	Ti	K	To	P	L	S	M	Ti	K	To	P	L	S	M	Ti	K	To	P	L	S	M	Ti	K	To	P	L		S			
Rata- ja kenttäurheilu	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ip																		Olympialais-Stadion (Valtakunnanurheilukenttä)		
Miekkailu		ip	i	ap	ip	i		ip	i	ap	ip	i		ip	i	ap	ip	i		ip	i	ap	ip	i		ip	i	ap	ip	i		ip	i	Voimisteluhalli (Valtakunnanurheilukenttä)	
Paini	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i					ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i									Deutschland-Halle	
Painonnosto			i							i																								Deutschland-Halle	
Jalkapallo		ip			ip			ip			ip			ip				ip			ip			ip				ip					Yhdistyksen kentät ja Olympialais-Stadion (Valtakunnanurheilukenttä)		
Hockey		ip			ip			ip			ip			ip			ip			ip			ip			ip								Hockey-Stadion (Valtakunnanurheilukenttä)	
Nykyaikainen viisiottelu			ap		ap	ip	ap		ap		ap																							Döberitz - Wannsee - Uimastadion (Valtakunnanurheilukenttä)	
Polo				ip		ip		ip		ip		ip																						Polokenttä (Valtakunnanurheilukenttä)	
Purjehdus					ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip								Kielin lahti	
Käsipallo							ap			ip	ap	ip			ap			ap			ip			ip				ip						Harjoittelukentät ja Olympialais-Stadion (Valtakunnanurheilukenttä)	
Pyöräily								ip		ip		ip			ap																				Pyöräilystadion
Ampuminen							ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip									Wannseen ampumaradat
Soutu											ap	ip	ap	ip			ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ip							Grünaun kilpapurjehdusrata	
Uinti											ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip				Uimastadion (Valtakunnanurheilukenttä)	
Voimistelu																	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i									Dietrich-Eckart-ulkoilmanäyttämö (Valtakunnanurheilukenttä)	
Nyrkkeily																	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i	ap	ip	i	Deutschland-Halle
Koripallo											ip		ip		ip		ip		ip		ip		ip		ip		ip							Harjoittelukentät (Valtakunnanurheilukenttä)	
Kanoottiurheilu																						ap	ip	ap	ip									Grünaun kilpapurjehdusrata	
Ratsastus																							ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip	ap	ip		Ratsastuskenttä ja Olympialais-Stadion (Valtakunnanurheilukenttä)	

ap=aamupäivä ip=iltapäivä i=ilta

Olympialaisten kisojen yleislippu oikeuttaa pääsemään tummilla reunuksilla merkittyihin tilaisuuksiin

BERLINI — KESKIKKAUPUNKI

Maßstab 1:30000
500 1000 1500
Meter

Olympon Hermes

Loimutkoon Olympian liekki
kautta kaikkien sukukuntien
yhä korkeammalle pyrkivän,
voimakkaamman, puhtaamman
ihmiskunnan hyväksi.